

Økonomiplan for 2026 — 2029

Tolga kommune

Kommunestyrets vedtak

TOLGA KOMMUNE

Saksframlegg

Vår ref.:	Dato:	Saksbehandler:
25/2422 - 1	19.11.2025	Barbo Storruste Røe
Behandling av saken:		
Saksnr.	Utvalg	Møtedato
55/25	Formannskapet	27.11.2025
62/25	Kommunestyret	11.12.2025

Budsjett 2026 og Økonomiplan og Handlingsprogram 2026 - 2029

Kortversjon av saken:

Kommunedirektøren legger fram forslag til Økonomiplan for Tolga kommune, som presentert i Framsikt. Økonomiplanen gir en beskrivelse av kommunens tjenestetilbud og hvordan disse tjenestene driftes og finansieres. Planen inneholder årsbudsjettet for 2026 og økonomiplan og handlingsprogram for 2026 - 2029. I planen skilles mellom bevilgninger til drift og til investeringer. Gebyrsatser, Utredningsoppgaver og Eiendomsskattevedtak inngår som egne menypunkter og vedtas sammen med saken. Det samme gjelder Kontrollutvalgets budsjett

Saksopplysninger:

Budsjett 2026 – Økonomiplan og Handlingsprogram 2026 – 2029 legges fram av kommunedirektøren i programmet Framsikt, og selve dokumentet framkommer i Web-versjon via denne linken:

https://apppublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2026/tolga/69945a32-2356-4f63-87b5-3b41216e4271/bm-2026-okonomiplan2026til_2029

Etter behandling i Formannskapet legges saken ut på høring via Tolga kommune sin hjemmeside.

For å få fullt utbytte av effektiviseringen og samhandlingene den nye prosessen medføres, produseres ikke lenger PDF-utgave av økonomiplanen.

I henhold til kl (kommuneloven) § 14-2 skal kommunestyret vedta økonomiplan og årsbudsjett. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på.

I henhold til kl § 14-3 skal kommunestyret innen utgangen av året vedta økonomiplan for de fire neste årene og årsbudsjett for det kommende året. Økonomiplan og årsbudsjett skal være realistiske, settes opp i balanse, være fullstendige og oversiktlige (kl 14-4). Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnede organer (kl § 14-5). Økonomiplanen er samtidig et handlingsprogram som danner grunnlaget for kommunens økonomistyring den kommende fire-års perioden. I Tolga kommune gis bevilgningene på sektornivå.

På budsjettkonferanse i september 2025 var det fokus på konkrete tiltak for innsparing og effektivisering i tett samarbeid mellom administrasjon og politikere. Utgangspunktet for tiltakslistene var vedtak i K-sak 45/25 BUDSJETTFRØRINGER som ga administrasjonen føringer og innspill. De fleste av disse tiltakene er innarbeidet i det framlagte forslaget til Årsbudsjett 2026 – Økonomiplan og Handlingsprogram for 2026 – 2029.

I budsjettforslaget inngår følgende:

- Kommunedirektørens forord
- Mål, rammer og føringer
- Tiltak og grep for å bringe budsjettet i balanse
- Beskrivelse av sektorene og økonomisk ramme
- Generelle rammebetingelser
- Kontrollutvalgets budsjettforslag
- Oversikt planarbeid
- Investeringsprosjekter 2026 - 2029
- Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 første ledd
- Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
- Spesifisert Bevilgningsoversikt drift etter kl § 5-4 andre ledd
- Bevilgningsoversikt investering jfr kl § 5-5 første ledd
- Bevilgningsoversikt investering jfr kl § 5-5 andre ledd
- Økonomisk oversikt drift jfr kl § 5-6
- Oversikt over utvikling i langsiktig gjeld jfr kl § 5-7
- Gebyrliste
- Klimabudsjett
- Eiendomsskattevedtak med fritaksliste
- Oversikt over utredningsarbeid

Saksvurdering:

Budsjett og økonomiplan er et sentralt styringsverktøy for kommunen. Det er et grunnleggende krav i kommunelovens (KL) §14-1 at økonomien skal forvaltes slik at handleevnen blir ivarettatt over tid. Kommunen skal yte tjenester så effektivt som mulig med riktig kvalitet, det er et mål å bygge opp fondsreserver, samt innfri politiske retningsvalg, budsjettpremisser og ønskede satsingsområder.

Kommuneplanens samfunnsdel (2015-2027) er det overordnede styringsdokumentet for kommunens aktiviteter, og er retningsgivende for andre styringsdokumenter, slik som styringsplattformene. Det har vært jobbet med rullering av planen i 2025, noe som har preget det budsjettforberedende arbeidet.

Kommuneloven gjeldende fra 01.01.2020 stiller krav om at kommunen skal definere langsiktige økonomiske mål og handlingsregler. Disse vedtas i forbindelse med behandling av økonomiplan og budsjett. Økonomiske mål er langsiktige, er ikke bindende men veiledende, og blir en del av det styringsdokument kommunen skal arbeide etter. Kravet om å sette finansielle måltall framgår av KL § 14-2.

I budsjettet for 2026 legges det opp til et netto driftsresultat på 0,7 %. Dette er vesentlig lavere enn målsetningen på 1,75 %. Forskjellen mellom brutto og netto driftsresultat viser hvor stor andel av kommunens inntekter som går med til å betjene renter og avdrag. Vi har høye kostnader på renter og avdrag i forhold til driftsnivået i kommunen for øvrig. Finansiering av driftskostnader ved bruk av fond påvirker netto driftsresultat indirekte, ved at man finansierer et høyere driftsnivå ved bruk av tidligere avsatte midler i stedet for gjennom løpende driftsinntekter. Det jobbes for et høyere netto driftsresultat utover i planperioden. Dette er imidlertid noe utfordrende, og krever at driftsinntektene våre øker mer enn driftsutgiftene i årene framover.

Budsjettforslaget tar i stor grad utgangspunkt i de økonomiske realiteter, i kommuneplanen og i styringsplattformenes føringer og satsninger. Budsjettet er stramt og handlingsrommet er begrenset.

Det ble i handlingsprogrammet for 2025-2028 vedtatt at lånegjeld i % av brutto driftsinntekter (gjeldsgraden) over tid skal være lavere enn 80 %. Det er også en klar overordnet føring at nedbetaling av gjeld skal prioriteres. I forslag til budsjett for 2026 vil gjeldsgraden bli rundt 73,2 %, mens den for 2025 ser ut til å bli på rundt 75 %. Dette er en positiv utvikling. I dokumentet framgår en analyse av utviklingen dersom foreslått investeringsplan blir fulgt.

Et siste økonomisk måltall som er vedtatt, er størrelsen på disposisjonsfond. Denne er vedtatt at skal være minst 10 % av brutto driftsinntekter. I hht prognosene vil vi denne andelen ved utgangen av 2025 være på 12,0 %. Dette er ganske bra, men en nedgang i forhold til 2024. I budsjett for 2026 legges det opp til at denne prosenten skal økes til 12,9 %. Det må presiseres at en vesentlig del av disse frie midlene allerede er bestemt disponert til særskilte formål, og må i så fall omdisponeres av kommunestyret. Styrking av disposisjonsfond er også en av de overordnede føringene administrasjonen fikk fra kommunestyret..

Ytterligere illustrasjoner og oversikter framgår av budsjettdokumentets del om økonomisk utvikling i perioden.

Investeringer framgår av økonomiplanen. Investeringene for 2026 er foreslått til et absolutt minimum, og det er ikke planlagt noen spesielt store investeringer i økonomiplanperioden.

Eiendomsskattevedtak med fritaksliste for 2026 framkommer i kapittel *Hovedtallene i budsjettforslaget*. Budsjett 2026 for kontroll- og tilsynsarbeidet i Tolga kommune følger som eget underkapittel og er innarbeidet i det helhetlige budsjettforslaget.

Gebyrlisten framgår av dokumentet under et eget menypunkt. Det er lagt inn endringer i VA-forskriften, i tillegg til at det nå framgår utleiepriser på Dølmotunet, Kulturhuset og Klubben. Gebyrene vedtas som framlagt i dokumentet.

Lån til videreutlån er satt opp på samme nivå som for 2025, med 4 mill. Det har i 2025 ikke vært noen nye utlån, og vi har derfor 2,9 mill i ubrukte lånemidler til formålet. I tillegg er differansen mellom betalte og mottatte avdrag i hht forskriften avsatt til bundet fond, i tillegg et bundet investeringsfond på ca 1,1 mill – det ligger også an til ytterligere avsetning i 2025. I budsjettforslaget for 2026 legges det derfor fortsatt opp til videreutlån på 4 mill, men uten opptak av nye lån hos Husbanken i 2026. Ordningen med videreutlån effekteueres overfor Husbanken av NAV Nord-Østerdal på vegne av Tolga kommune.

Vedtaketes konsekvenser for klima og miljø:

Kommunen forbruker i løpet av året store ressurser gjennom løpende drifts- og investeringsprosjekter. Det er opplagt at klima og miljø påvirkes gjennom utslipp og fysisk påvirkning av miljøet. Dette som følge av vår egen produksjon av varer og tjenester samt gjennom innkjøp. Å minimalisere klimapåvirkningen gis høyt fokus i den daglige driften gjennom vektlegging av klima- og miljøaspektet i våre innkjøps- og produksjonsprosesser.

Fondsbehandling:

Avsetning til og bruk av fond framgår av budsjettdokumentet.

Råd og utvalg:

I tråd med gjeldende bestemmelser i kommuneloven § 14-3 Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning, legges innstillingen ut til alminnelig ettersyn før kommunestyrets behandling **11. desember 2025**.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026 og Økonomiplan og Handlingsprogram 2026 – 2029 vedtas slik det framgår av budsjettdokumentet
 1. Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 første ledd
 2. Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
 3. Spesifisert bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
 4. Bevilgningsoversikt investering jfr kl § 5-5 første ledd
 5. Økonomisk oversikt drift jfr kl § 5-6
 6. Oversikt på utvikling i langsiktig gjeld jfr kl § 5-7
 7. Gebyrliste
2. Budsjett 2026 for kontroll- og tilsynsarbeidet i Tolga kommune følger som eget underkapittel og er innarbeidet i det helhetlige budsjettforslaget
3. Eiendomsskatt og fritaksliste vedtas sammen med budsjettet og framgår av dokumentet

4. Bevilgningene gis på sektornivå. Avsetning til og bruk av bundne driftsfond og øvrige øremerkede midler inngår i sum bevilgninger jfr pkt 1a) og b) ovenfor.
5. Utredninger vedtas som framlagt i dokumentet
6. Kassakreditt på kr. 10 mill opprettholdes i 2026
7. Med hjemmel i kommunelovens § 14-4 og ihht vedtatt investeringsbudsjett tas det ikke opp noe nytt lån til videreutlån i 2026
8. Ihht vedtatt Bevilgningsoversikt investering tas opp lån på inntil kr. 6.060.000 til egne investeringer. Ihht vedtatt finansreglement Punkt 1-3 a) delegeres det til kommunedirektøren å gjennomføre opptak av lån etter lovlig vedtak fattet i kommunestyret. Oppdatert Bevilgningsoversikt investering framgår som en del av vedtaket:

Bevilgningsoversikt investering etter kl § 5-5 første ledd						
	Regnskap 2024	Oppr. Budsj 2025	ØKONOMIPLAN			
	2026	2027	2028	2029		
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	19 379	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 726	-2 428	-840	-660	-520	-720
Tilskudd fra andre	-1 418	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-1 797	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-12 315	-11 566	-6 060	-8 140	-10 730	-5 110
Sum investeringsinntekter	-18 256	-13 994	-6 900	-8 800	-11 250	-5 830
Videreutlån	1 143	4 000	4 000	4 000	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-1 143	-4 000	-4 000	-4 000	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	826	750	750	750	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-497	-750	-750	-750	0	0
Netto utgifter videreutlån	329	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-299	-543	-550	-550	-550	-550
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-498	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	655	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-797	112	-550	-550	-550	-550
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	655	0	0	0	0	0

Formannskapet 27.11.2025

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt

Vedtak

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026 og Økonomiplan og Handlingsprogram 2026 – 2029 vedtas slik det framgår av budsjettdokumentet
 1. Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 første ledd
 2. Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
 3. Spesifisert bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
 4. Bevilgningsoversikt investering jfr kl § 5-5 første ledd
 5. Økonomisk oversikt drift jfr kl § 5-6
 6. Oversikt på utvikling i langsiktig gjeld jfr kl § 5-7
 7. Gebyrliste
2. Budsjett 2026 for kontroll- og tilsynsarbeidet i Tolga kommune følger som eget underkapittel og er innarbeidet i det helhetlige budsjettforslaget
3. Eiendomsskatt og fritaksliste vedtas sammen med budsjettet og framgår av dokumentet
4. Bevilgningene gis på sektornivå. Avsetning til og bruk av bundne driftsfond og øvrige øremerkede midler inngår i sum bevilgninger jfr pkt 1a) og b) ovenfor.
5. Utredninger vedtas som framlagt i dokumentet
6. Kassakreditt på kr. 10 mill opprettholdes i 2026
7. Med hjemmel i kommunelovens § 14-4 og ihht vedtatt investeringsbudsjett tas det ikke opp noe nytt lån til videreutlån i 2026
8. Ihht vedtatt Bevilgningsoversikt investering tas opp lån på inntil kr. 6.060.000 til egne investeringer. Ihht vedtatt finansreglement Punkt 1-3 a) delegeres det til kommunedirektøren å gjennomføre opptak av lån etter lovlig vedtak fattet i kommunestyret. Oppdatert Bevilgningsoversikt investering framgår som en del av vedtaket:

Økonomiplan for 2026-2029

Bevilgningsoversikt investering etter kl § 5-5 første ledd						
	Regnskap	Oppr. Budsj	ØKONOMIPLAN			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	19 379	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 726	-2 428	-840	-660	-520	-720
Tilskudd fra andre	-1 418	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-1 797	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-12 315	-11 566	-6 060	-8 140	-10 730	-5 110
Sum investeringsinntekter	-18 256	-13 994	-6 900	-8 800	-11 250	-5 830
Videreutlån	1 143	4 000	4 000	4 000	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-1 143	-4 000	-4 000	-4 000	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	826	750	750	750	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-497	-750	-750	-750	0	0
Netto utgifter videreutlån	329	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-299	-543	-550	-550	-550	-550
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-498	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	655	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-797	112	-550	-550	-550	-550
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	655	0	0	0	0	0

Kommunestyret 11.12.2025

Behandling

Forslag Utviklingsprosjekt SP/V, foreslått av Esten Kleven, Senterpartiet

Utviklingsprosjekt utredning av muligheter i Tolga Kulturhus Vidarheim.

Husvert i Vidarheim i 50% stilling ansettes for 2026.

Stillingen finansieres fra utviklingsfond. Det settes av kr 435 000 til formålet.

Stillingens formål:

- Bygge oppunder frivillighetens bruk av Vidarheim gjennom kompetanseheving i tekniske installasjoner. Målet er å bygge en bred base av frivillige som behersker enklere bruk av teknisk anlegg og installasjoner i bygget.
- Skape økt bruk av bygget som kommersiell arena for næringslivet.
- Skape økt bruk av bygget som arena for inntektsbringende kulturarrangementer.

Kommunedirektøren bes komme til kommunestyret med en evaluering av måloppnåelse i stillingen innen 15.oktober 2026 som grunnlag for beslutning om eventuell videreføring av stillingen videre i økonomiplanperioden.

Det skal gjøres en vurdering på om den økte aktiviteten skaper merinntekt for kommunen som kan finansiere husverten videre.

Følgende endringer innarbeides i punkt 1.

- Husvert tas ut fra driftsbudsjettet.
- 435 000 overføres sektor oppvekst, og skal brukes til styrking av undervisningsressurs i klasserommene.

Endringsforslag driftsbudsjett SV/AP, foreslått av Maren Riise Rusten, Sosialistisk Venstreparti

Endring driftsbudsjett:

- Husvert 435' tas ut fra driftsbudsjettet
- Husvert 435' + 1.297' overføring Statsbudsjett = 1.732'
- 1,2 million kroner overføres til sektor Oppvekst

- 200' overføres og øremerkes kulturskole
- 332' styrke avsetning disp. fond

Sosialhjelp:

Kommunestyret opplever at fjorårets vedtak ikke er fulgt opp tilstrekkelig, og fremmer derfor følgende forslag på nytt:

Budsjett reduseres med kr. 600', kr. 300' overføres til arbeidsmarkedstiltak og kr. 300' overføres til arbeidsveiledning.

Forslag til utviklingsprosjekt i budsjett 2026 fra SV og AP fremmes slik det foreligger vedlagt.

Verbalforslag Oppvekst:

Kommunestyret ber kommunedirektøren fortløpende vurdere behovet for ytterligere lederressurs innen sektor Oppvekst ifb. med at kommunalsjefstillingen blir ledig fra 1. januar. Det er viktig at man nå får tid til å prøve ut en ny struktur og kartlegge hva det er behov for, og hvor stor stilling som trengs til annen ledelse innen sektoren før man ev. lyser ut en ny stilling. Kommunestyret ber samtidig om at det igjen tas initiativ til skolefaglig samarbeid med nabokommuner. Videre oppfølging av KSK-rapporten videreføres og en bred medvirkningsprosess igangsettes i løpet av 2026.

Utviklingsprosjekt, foreslått av Maren Riise Rusten, Sosialistisk Venstreparti

Forslag til utviklingsprosjekt i budsjett 2026 fra SV og AP

Attraktivitet og aktivitet i Tolga kommune

Vi foreslår at det igangsettes et treårig utviklingsprosjekt for å sikre bokvaliteter og attraktivitet i lokalsamfunnet slik at kommunen utvikles videre. Det avsette inntil 5 millioner kroner fra utviklingsfondet (avsetning fra kraftutbyggingen) i perioden 2026-2028.

Hovedformål:

Tolga kulturhus Vidarheim skal være et levende kulturhus.

Prosjektstilling «Husvert» i minimum 80 % stilling som skal tilrettelegge for økt aktivitet og flere arrangementer. Husverten skal ha det tekniske ansvaret, tilrettelegge for aktivitet, drive innsalg av aktuelle arrangement og være arrangør av aktiviteter med inntjening hvor potensialet blir utnyttet best mulig. Arrangementene skal bidra til økt inntjening.

Samarbeidet med frivillige aktører skal styrkes.

Utrede muligheten for kinofremvisning

Tilrettelegge aktivitet i samarbeid med faste leietagere

Tilrettelegging for frivillighet.

Videre utvikling av konseptet bak Samskapingsfond.

Fondet er en modell for å bidra til finansiering av tiltak i regi av andre enn kommunen, som legger til rette for aktivitet og tiltak i hele kommunen.

Driftskonsept Dølmotunet. Det skal avklares og gjennomføre tiltak som legger til rette for helårsbruk av Dølmotunet og et enklere driftskonsept på sommerstid.

Tilby middagsservering i samarbeid med kjøkkenet på Omsorgstunet.

Sommerjobb for ungdom og et styrket aktivitetstilbud sommerstid for barn og unge, fortrinnsvis i et samarbeid mellom kommune og frivillighet, er et annet viktig moment.

Måltider.

Satsningen om å oppgradere kjøkkenet på omsorgstunet må nå følges opp med tiltak for å oppnå effekt med investeringen, sikre økt inntjening på salgbare tjenester fra kjøkkenet og styrke den lokale matberedskapen.

Prosjektet skal derfor:

Kartlegge og styrke tilbudet om skolemåltid og varmt måltid i barnehage

Utnytte potensialet for catering og levering av mat til større arrangement, herunder arrangementer som foregår i Tolga kulturhus – Vidarheim og andre arrangementer i kommunal regi.

Utvikle tverrsektorielt tilbud der man kan kjøpe seg et måltid og spise sammen. Kombinasjon kjøp av middag med f. eks filmvisning i kulturhuset, konserter eller andre kulturopplevelser. Det skal også sees på hvordan de som får måltider i kommunal regi kan naturlig inkluderes i disse møteplassene.

Tilflytting og markedsføring.

Samarbeid med Tolga2020: Kommunen ønsker at man nå dreier arbeidet tilbake til det

opprinnelige: Direkte kontakt med mulige tilflyttere/tilbakeflyttere og dyrking av hjemlengsel. Dette arbeidet må koordineres tett med arbeidet som er igangsatt med Opplev Tolga. Det skal både kommuniseres hva som skjer, og markedsføre gode grunner til å flytte til Tolga kommune.

Tiltak som boligmillionen og «Lys i alle glas» skal vurderes opp mot effekt, og tas opp til politisk vurdering i prosjektperioden.

Organisering: Det settes ned en politisk styringsgruppe bestående av fem medlemmer og en tverrsektoriell arbeidsgruppe fra administrasjonen.

Økonomi: Det avsettes inntil 5 millioner fra utviklingsfondet i perioden 2026-2028. Annen inntjening, støtte, søknader om finansiering kommer i tillegg.

Vi ber om at kommunedirektøren fremmer sak til politisk behandling innen mars 2026 hvor prosjektet konkretiseres.

Tilleggsforslag Kirkelig fellesråd, foreslått av Esten Kleven, Senterpartiet

Følgende utredninger innarbeides under punkt 5

Utredning tjenesteytingsavtale med Kirkelig fellesråd

Kommunedirektøren bes om å gjennomgå tjenesteytingsavtalen med Kirkelig fellesråd. Det bes om en utredning for å se på om avtalen kan utvides slik at Kirkelig Fellesråd kan ta del i kommunens eksisterende avtaler og tjenesteområder.

Kommunedirektøren bes fremme en sak til kommunestyremøtet i mars 2026.

Tilleggsforslag Oppvekst, foreslått av Esten Kleven, Senterpartiet

Kommunestyret har tillit til at kommunedirektøren umiddelbart viderefører prosess rundt KSK-rapporten med god dialog med alle involverte. Formannskapet skal ha løpende referering og rapportering i hvert møte. Målet er å opprettholde kvalitet og sikre tilstrekkelig ressurs til ledelse og undervisning på begge skoler i Tolga.

Verbalforslag Oppvekst, foreslått av Maren Riise Rusten, Sosialistisk Venstreparti

Verbalforslag Oppvekst:

Kommunestyret ber kommunedirektøren fortløpende vurdere behovet for ytterligere lederressurs innen sektor Oppvekst ifb. med at kommunalsjefstillingen blir ledig fra 1. januar. Det er viktig at man nå får tid til å prøve ut en ny struktur og kartlegge hva det er behov for, og hvor stor stilling som trengs til annen ledelse innen sektoren før man ev. lyser ut en ny stilling. Kommunestyret ber samtidig om at det igjen tas initiativ til skolefaglig samarbeid med nabokommuner. Videre oppfølging av KSK-rapporten videreføres og en bred medvirkningsprosess igangsettes i løpet av 2026.

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Endringsforslag driftsbudsjett SV/AP**
Maren Riise Rusten (SV)

For: 9 stemmer (60%) - Ap 2, SV 7

Stemmer:

Maren Riise Rusten (SV)
Esten Inge Hilmarsen (SV)
Bjørnar Tollan Jordet (SV)
Åsmund Nymoen (Ap)
Kjell Dalløkken (SV)
Amund Tangen Bondal (SV)
Terje Sundt (SV)
Anne-Gjertrud Rye (SV)
Knut Sagbakken (Ap)

Mot: 6 stemmer (40%) - Sp 5, V 1

Stemmer:

Toril Østvang (V)
Ingeborg Kirkbakk (Sp)
Jo Esten Trøan (Sp)
Esten Kleven (Sp)
Ingar Gjeltten (Sp)
Linda Møllberg Merkesdal (Sp)

Votering nr 2 - Votering over forslag

Forslag Utviklingsprosjekt SP/V: 6 stemmer (40%) - Sp 5, V 1

Esten Kleven (Sp), Andre partier: V, Sp

Stemmer:

Linda Møllberg Merkesdal (Sp)
Toril Østvang (V)
Ingeborg Kirkbakk (Sp)
Jo Esten Trøan (Sp)
Esten Kleven (Sp)
Ingar Gjeltten (Sp)

Utviklingsprosjekt: 9 stemmer (60%) - Ap 2, SV 7

Maren Riise Rusten (SV)

Stemmer:

Bjørnar Tollan Jordet (SV)
Maren Riise Rusten (SV)
Anne-Gjertrud Rye (SV)
Amund Tangen Bondal (SV)
Åsmund Nymoen (Ap)
Kjell Dalløkken (SV)
Terje Sundt (SV)
Esten Inge Hilmarsen (SV)
Knut Sagbakken (Ap)

Votering nr 3 - Votering over forslag

Forslag: **Tilleggsforslag Kirkelig fellesråd**
Esten Kleven (Sp)

For: 15 stemmer (100%) - Ap 2, Sp 5, SV 7, V 1

Stemmer:

Bjørnar Tollan Jordet (SV)
Maren Riise Rusten (SV)
Terje Sundt (SV)
Anne-Gjertrud Rye (SV)
Åsmund Nymoen (Ap)
Ingeborg Kirkbakk (Sp)
Linda Møllberg Merkesdal (Sp)
Kjell Dalløkken (SV)
Ingar Gjeltén (Sp)
Amund Tangen Bondal (SV)
Toril Østvang (V)
Jo Esten Trøan (Sp)
Esten Inge Hilmarsen (SV)
Esten Kleven (Sp)
Knut Sagbakken (Ap)

Mot: 0 stemmer (0%)

Votering nr 4 - Votering over forslag

Tilleggsforslag Oppvekst: 6 stemmer (40%) - Sp 5, V 1
Esten Kleven (Sp)

Stemmer:

Linda Møllberg Merkesdal (Sp)
Ingeborg Kirkbakk (Sp)
Jo Esten Trøan (Sp)
Toril Østvang (V)
Esten Kleven (Sp)
Ingar Gjeltén (Sp)

Verbalforslag Oppvekst: 9 stemmer (60%) - Ap 2, SV 7
Maren Riise Rusten (SV)

Stemmer:

Maren Riise Rusten (SV)
Bjørnar Tollan Jordet (SV)
Åsmund Nymoen (Ap)
Anne-Gjertrud Rye (SV)

Kjell Dalløkken (SV)
Amund Tangen Bondal (SV)
Terje Sundt (SV)
Esten Inge Hilmarsen (SV)
Knut Sagbakken (Ap)

Votering nr 5 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 15 stemmer (100%) - Ap 2, Sp 5, SV 7, V 1

Stemmer:

Bjørnar Tollan Jordet (SV)
Åsmund Nymoen (Ap)
Linda Møllberg Merkesdal (Sp)
Kjell Dalløkken (SV)
Amund Tangen Bondal (SV)
Maren Riise Rusten (SV)
Toril Østvang (V)
Ingeborg Kirkbakk (Sp)
Anne-Gjertrud Rye (SV)
Jo Esten Trøan (Sp)
Terje Sundt (SV)
Esten Inge Hilmarsen (SV)
Esten Kleven (Sp)
Ingar Gjeltén (Sp)
Knut Sagbakken (Ap)

Mot: 0 stemmer (0%)

Vedtak

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026 og Økonomiplan og Handlingsprogram 2026 – 2029 vedtas slik det framgår av budsjettdokumentet
 1. Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 første ledd
 2. Bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
 3. Spesifisert bevilgningsoversikt drift jfr kl § 5-4 andre ledd
 4. Bevilgningsoversikt investering jfr kl § 5-5 første ledd
 5. Økonomisk oversikt drift jfr kl § 5-6
 6. Oversikt på utvikling i langsiktig gjeld jfr kl § 5-7
 7. Gebyrliste
2. Budsjett 2026 for kontroll- og tilsynsarbeidet i Tolga kommune følger som eget underkapittel og er innarbeidet i det helhetlige budsjettforslaget
3. Eiendomsskatt og fritaksliste vedtas sammen med budsjettet og framgår av dokumentet

4. Bevilgningene gis på sektornivå. Avsetning til og bruk av bundne driftsfond og øvrige øremerkede midler inngår i sum bevilgninger jfr pkt 1a) og b) ovenfor.
5. Utredninger vedtas som framlagt i dokumentet
6. Kassakreditt på kr. 10 mill opprettholdes i 2026
7. Med hjemmel i kommunelovens § 14-4 og ihht vedtatt investeringsbudsjett tas det ikke opp noe nytt lån til videreutlån i 2026
8. Ihht vedtatt Bevilgningsoversikt investering tas opp lån på inntil kr. 6.060.000 til egne investeringer. Ihht vedtatt finansreglement Punkt 1-3 a) delegeres det til kommunedirektøren å gjennomføre opptak av lån etter lovlig vedtak fattet i kommunestyret. Oppdatert Bevilgningsoversikt investering framgår som en del av vedtaket:

Bevilgningsoversikt investering etter kl § 5-5 første ledd						
	Regnskap 2024	Oppr. Budsj 2025	ØKONOMIPLAN			
	2026	2027	2028	2029		
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	19 379	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 726	-2 428	-840	-660	-520	-720
Tilskudd fra andre	-1 418	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-1 797	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-12 315	-11 566	-6 060	-8 140	-10 730	-5 110
Sum investeringsinntekter	-18 256	-13 994	-6 900	-8 800	-11 250	-5 830
Videreutlån	1 143	4 000	4 000	4 000	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-1 143	-4 000	-4 000	-4 000	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	826	750	750	750	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-497	-750	-750	-750	0	0
Netto utgifter videreutlån	329	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-299	-543	-550	-550	-550	-550
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-498	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	655	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-797	112	-550	-550	-550	-550
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	655	0	0	0	0	0

Følgende endringer innarbeides:

Endring driftsbudsjett:

- Husvert 435' tas ut fra driftsbudsjettet
- Husvert 435' + 1.297' overføring Statsbudsjett = 1.732'
- 1,2 million kroner overføres til sektor Oppvekst

- 200' overføres og øremerkes kulturskole
- 332' styrke avsetning disp. fond

Verbalforslag:

- **Sosialhjelp:**
Kommunestyret opplever at fjorårets vedtak ikke er fulgt opp tilstrekkelig, og fremmer derfor følgende forslag på nytt:
Budsjett reduseres med kr. 600', kr. 300' overføres til arbeidsmarkedstiltak og kr. 300' overføres til arbeidsveiledning.
- **Oppvekst:**
Kommunestyret ber kommunedirektøren fortløpende vurdere behovet for ytterligere lederressurs innen sektor Oppvekst ifb. med at kommunalsjefstillingen blir ledig fra 1. januar. Det er viktig at man nå får tid til å prøve ut en ny struktur og kartlegge hva det er behov for, og hvor stor stilling som trengs til annen ledelse innen sektoren før man ev. lyser ut en ny stilling. Kommunestyret ber samtidig om at det igjen tas initiativ til skolefaglig samarbeid med nabokommuner. Videre oppfølging av KSK-rapporten videreføres og en bred medvirkningsprosess igangsettes i løpet av 2026.
- **Utredning tjenesteytingsavtale med Kirkelig fellesråd**

Kommunedirektøren bes om å gjennomgå tjenesteytingsavtalen med Kirkelig fellesråd. Det bes om en utredning for å se på om avtalen kan utvides slik at Kirkelig Fellesråd kan ta del i kommunens eksisterende avtaler og tjenesteområder.

Kommunedirektøren bes fremme en sak til kommunestyremøtet i mars 2026.

- **Utviklingsprosjekt i budsjett 2026:**

Attraktivitet og aktivitet i Tolga kommune

Vi foreslår at det igangsettes et treårig utviklingsprosjekt for å sikre bokvaliteter og attraktivitet i lokalsamfunnet slik at kommunen utvikles videre. Det avsette inntil 5 millioner kroner fra utviklingsfondet (avsetning fra kraftutbyggingen) i perioden 2026-2028.

Hovedformål:

Tolga kulturhus Vidarheim skal være et levende kulturhus.

Prosjektstilling «Husvert» i minimum 80 % stilling som skal tilrettelegge for økt aktivitet og flere arrangementer. Husverten skal ha det tekniske ansvaret, tilrettelegge for aktivitet, drive innsalg av aktuelle arrangement og være arrangør av aktiviteter med inntjening hvor potensialet blir utnyttet best mulig. Arrangementene skal bidra til økt inntjening.

Samarbeidet med frivillige aktører skal styrkes.

Utrede muligheten for kinofremvisning

Tilrettelegge aktivitet i samarbeid med faste leietagere

Tilrettelegging for frivillighet.

Videre utvikling av konseptet bak Samskapingsfond.

Fondet er en modell for å bidra til finansiering av tiltak i regi av andre enn kommunen, som legger til rette for aktivitet og tiltak i hele kommunen.

Driftskonsept Dølmotunet. Det skal avklares og gjennomføre tiltak som legger til rette for helårsbruk av Dølmotunet og et enklere driftskonsept på sommerstid.

Tilby middagsservering i samarbeid med kjøkkenet på Omsorgstunet.

Sommerjobb for ungdom og et styrket aktivitetstilbud sommerstid for barn og unge, fortrinnsvis i et samarbeid mellom kommune og frivillighet, er et annet viktig moment.

Måltider.

Satsningen om å oppgradere kjøkkenet på omsorgstunet må nå følges opp med tiltak for å oppnå effekt med investeringen, sikre økt inntjening på salgbare tjenester fra kjøkkenet og styrke den lokale matberedskapen.

Prosjektet skal derfor:

Kartlegge og styrke tilbudet om skolemåltid og varmt måltid i barnehage

Utnytte potensialet for catering og levering av mat til større arrangement, herunder arrangementer som foregår i Tolga kulturhus – Vidarheim og andre arrangementer i kommunal regi.

Utvikle tverrsektorielt tilbud der man kan kjøpe seg et måltid og spise sammen. Kombinasjon kjøp av middag med f. eks filmvisning i kulturhuset, konserter eller andre kulturopplevelser. Det skal også sees på hvordan de som får måltider i kommunal regi kan naturlig inkluderes i disse møteplassene.

Tilflytting og markedsføring.

Samarbeid med Tolga2020: Kommunen ønsker at man nå dreier arbeidet tilbake til det

opprinnelige: Direkte kontakt med mulige tilflyttere/tilbakeflyttere og dyrking av hjemlengsel. Dette arbeidet må koordineres tett med arbeidet som er igangsatt med Opplev Tolga. Det skal både kommuniseres hva som skjer, og markedsføre gode grunner til å flytte til Tolga kommune.

Tiltak som boligmillionen og «Lys i alle glas» skal vurderes opp mot effekt, og tas opp til politisk vurdering i prosjektperioden.

Organisering: Det settes ned en politisk styringsgruppe bestående av fem medlemmer og en tverrsektoriell arbeidsgruppe fra administrasjonen.

Økonomi: Det avsettes inntil 5 millioner fra utviklingsfondet i perioden 2026-2028. Annen inntjening, støtte, søknader om finansiering kommer i tillegg.

Vi ber om at kommunedirektøren fremmer sak til politisk behandling innen mars 2026 hvor prosjektet konkretiseres.

Kommunedirektørens innledning

Det overordnede målet med kommunedirektørens budsjettforslag er å sørge for at kommunen har en økonomi som sikrer innbyggerne et riktig tjenestetilbud både i et kortsiktig og langsiktig perspektiv. Kommunestyret legger gjennom sitt vedtak, rammer for nivå og fordeling av ressurser til de ulike tjenesteområdene. Utgangspunktet for budsjett og økonomi og handlingsprogram for 2026-2029 er at driftsutgiftene vi har i dag er høyere enn det vi får i inntekter. Det ser ut for at underskuddet for 2025 er nedadgående i forhold til 2024 og at vi ser effekten av endringer iverksatt i 2025. Flere av disse vil kunne ha helårseffekt i 2026. Utfordringen for Tolga kommune er at selv med effektivitetsgrep og innsparinger så ser vi at utgiftene øker raskere, slik at det i kommende år fortsatt må gjøres ytterligere grep for å ta ned driftsnivået. I budsjettet for 2026 ble det lagt opp til et netto driftsresultat på 0,7 %. **Ved budsjettbehandlingen ble det vedtatt å bruke midler fra disposisjonsfond til å finansiere økte utgifter i et utviklingsprosjekt, noe som reduserte budsjettet netto driftsresultat til 0,2 %.** Dette er vesentlig lavere enn målsetningen på 1,75 %. Forskjellen mellom brutto og netto driftsresultat viser hvor stor andel av kommunens inntekter som går med til å betjene renter og avdrag. Vi har høye kostnader på renter og avdrag i forhold til driftsnivået i kommunen for øvrig. Finansiering av driftskostnader ved bruk av fond påvirker netto driftsresultat indirekte, ved at man finansierer et høyere driftsnivå ved bruk av tidligere avsatte midler i stedet for gjennom løpende driftsinntekter. Det jobbes for et høyere netto driftsresultat utover i planperioden. Dette er imidlertid noe utfordrende, og krever at driftsinntektene våre øker mer enn driftsutgiftene i årene framover. Det blir krevende når Tolga må møte de samme samfunnsendringer som andre kommuner i landet slik som lønns- og prisvekst, høy rente, demografiske utfordringer, bekymringsfull utvikling med utenforskap og merutgifter til sosialhjelp, ressurser til barnevern og ressurskrevende brukere.

Over flere år har det skjedd en oppgave- og ansvarsforskyving til kommunene som ikke fullt ut er kompensert over rammetilskuddet og det medfører at inntektene ikke står i forhold til utgiftene. I tillegg har kommunene siden 2022 økt ressursinnsatsen for å løse oppgaver knyttet til den økte strømmen av flyktninger med kollektiv beskyttelse. Det er krevende å tilpasse den kommunale driften og tjenesteytingen, samtidig som vi ser at vi ikke har lyktes med å få så mange i jobb og selvforsørgelse som ønsket gjennom de anbefalte "hurtigløp" med norskopplæring og arbeidstrening.

I de fleste kommuner i landet blir det flere eldre i befolkninga, og færre barn og unge. Denne utviklingen gjelder på sikt også for Tolga og vi ser at det krever tilpasninger og omstilling i hvordan man organiserer tjenestetilbudet i kommunen på. Mer effektiv eller smartere oppgaveløsning og (om)prioritering mellom områder er aktuelle grep. Vi må evne å vurdere hva som er den beste løsningen på sikt for innbyggerne i hele kommunen.

Kommunestyret har etter kommunelovens § 14-1, ansvar for å gjøre nødvendige vedtak og prioriteringer, og å sikre at nødvendig økonomisk handlekraft blir ivaretatt over tid. Etter kommuneloven har kommunestyret plikt til å foreta prioriteringer innenfor balansekravet. Det er ikke anledning å vedta "ufordelte innsparinger" og det foreligger en plikt til å fastsette hvilke budsjettområder i kommunen som skal ha ansvaret for innsparinger. Dette anses som ivaretatt gjennom budsjettprosessen, hvor politikere og administrasjon sammen med tillitsvalgte har arbeidet med konkretiserte muligheter for innsparinger i hver enkelt sektor. Administrasjonen har tatt innspillene med i det videre arbeidet, slik det nå foreligger.

Investeringer framgår av økonomiplanen. Investeringene for 2026 er foreslått til et minimum, og det er ikke planlagt noen spesielt store investeringer i økonomiplanperioden.

I budsjettforslaget er det lagt til rette for finansiering av en stabil og forutsigbar tjenesteproduksjon på lang sikt. Kommunen må altså disponere de ressursene som er til rådighet, både den økonomiske og den humane kapitalen som kommunen besitter. Kommunen skal yte tjenester så effektivt som mulig med riktig kvalitet og det er et mål å bygge opp fondsreserver, samt innfri politiske retningsvalg, budsjettpremisser og ønskede satsingsområder.

Kommuneplanens samfunnsdel (2015-2027) er det overordnede styringsdokumentet for kommunens aktiviteter, er retningsgivende for andre styringsdokumenter og for arbeidet både i de politiske organ og kommunens administrasjon. Det har vært jobbet med rullering av planen i 2025, noe som har preget det budsjettforberedende arbeidet. Styringsplattformene for henholdsvis oppvekst, velferd og samfunnsutvikling ble vedtatt i september 2023 og gir føringer for det budsjettforberedende arbeidet. Budsjettforslaget tar utgangspunkt i de økonomiske realiteter for økonomiplanperioden 2026-2029. Budsjettet er stramt og handlingsrommet er begrenset. Se mer under kapittel *Økonomisk analyse og budsjettprosessen*.

Klima - og energiplan med handlingsdel ble vedtatt i Tolga kommune i juni 2023. Arbeidet med planen har vært et samarbeid mellom Nord-Østerdals kommunene som vedtok likelydende plan med en kommune-særegen handlingsdel. Klimaendringer må tas på alvor, og krever handling. Det er mye vi kan gjøre for å redusere utslipp av klimagasser og forberede samfunnet på klimaendringer, men det er viktig at klimatiltak ikke bidrar til eller forsterker andre kriser. Vår region har lange tradisjoner for samarbeid, og vi har tro på at kommune, næringsliv, frivilligheten og innbyggere sammen vil gjøre det som må til for å nå nasjonale klimamål og bidra til bærekraftige kommuner i et fremtidig lavutslippssamfunn. I budsjettforslaget for 2026 fortsetter vi arbeidet med å ta inn noen prioriterte tiltak fra den vedtatte handlingsdelen i klima og energiplanen.

Budsjettforslaget (**etter budsjettbehandling**) legger opp til en gjeldsgrad på 73,2 % og **beholdning disposisjonsfond på 11,3 %**, som begge er innfor vedtatte måltall.

Om forslag til budsjett, økonomi og handlingsprogram 2026-2029 :

- Gebyrer og betalingssatser vedtas med budsjettforslaget og er nå eget menypunkt i webløsningen som *gebyrliste*.
- Planstrategi for Tolga kommune i kommunestyreperioden 2024-2027 ble vedtatt i oktober 2024. Der ble det bestemt at oversikt over planer med vurdering av rullering eller revidering skulle innarbeides og vedtas i økonomiplanen, slik at det gjøres en årlig ressursvurdering av slikt planarbeid i forbindelse med budsjettarbeidet. Dette fremkommer under menypunkt *planer*.
- Forslaget til budsjett 2026 -2029 for kontrollutvalget er lagt inn i kommunedirektørens helhetlige forslag til budsjett og da under tjenesteområdet *Politikk/Stab/Felles*
- Eiendomsskattevedtaket med fritaksliste ligger under kap. *Hovedtallene i budsjettforslaget* i eget underkapittel
- Investeringer fremkommer i eget kapittel
- Utredningsoppgaver som foreslås fremkommer under eget kapittel
- Kirken: her har kommunedirektøren mottatt anmodning om tilskudd til drift og investering. En ser ikke at det er rom for å imøtekomme fullt ut den økning kirken selv ønsker i driftsbudsjettet, men forslag til investeringer er lagt inn i økonomiplanen. Se mer om dette i tjenesteområdekapittelet

Vedtak - utviklingsprosjekt

Vedtak under budsjettbehandlingen:

Utviklingsprosjekt i budsjett 2026:

Attraktivitet og aktivitet i Tolga kommune

Vi foreslår at det igangsettes et treårig utviklingsprosjekt for å sikre bokvaliteter og attraktivitet i lokalsamfunnet slik at kommunen utvikles videre. Det avsettes inntil 5 millioner kroner fra utviklingsfondet (avsetning fra kraftutbyggingen) i perioden 2026 - 2028.

Hovedformål:

Tolga kulturhus Vidarheim

Skal være et levende kulturhus. Prosjektstilling "husvert" i minimum 80 % stilling som skal tilrettelegge for økt aktivitet og flere arrangementer. Husverten skal ha det tekniske ansvaret, tilrettelegge for aktivitet, drive innsalg av aktuelle arrangement og være arrangør av aktiviteter med inntjening hvor potensialet blir utnyttet best mulig.

Arrangementene skal bidra til økt inntjening.

Samarbeidet med frivillige aktører skal styrkes.

Utrede muligheten for kinofremvisning

Tilrettelegge aktivitet i samarbeid med faste leietakere.

Tilrettelegging for frivillighet.

Videre utvikling av konseptet bak Samskapingsfond.

Fondet er en modell for å bidra til finansiering av tiltak i regi av andre enn kommunen, som legger til rette for aktivitet og tiltak i hele kommunen.

Driftskonsept Dølmotunet. Det skal avklares og gjennomføre tiltak som legger til rette for helårsbruk av Dølmotunet og et enklere driftskonsept på sommerstid.

Tilby middagsservering i samarbeid med kjøkkenet på Omsorgstunet.

Sommerjobb for ungdom og et styrket aktivitetstilbud sommerstid for barn og unge, fortrinnsvis i et samarbeid mellom kommune og frivillighet, er et annet viktig moment.

Måltider

Satsningen om å oppgradere kjøkkenet på omsorgstunet må nå følges opp med tiltak for å oppnå effekt med investeringen, sikre økt inntjening på salgbare tjenester fra kjøkkenet og styrke den lokale matberedskapen.

Prosjektet skal derfor:

Kartlegge og styrke tilbudet om skolemåltid og varmt måltid i barnehage

Utnytte potensialet for catering og levering av mat til større arrangement, herunder arrangementer som foregår i Tolga kulturhus – Vidarheim og andre arrangementer i kommunal regi.

Utvikle tverrsektorielt tilbud der man kan kjøpe seg et måltid og spise sammen. Kombinasjon kjøp av middag med f. eks filmvisning i kulturhuset, konserter eller andre kulturopplevelser. Det skal også sees på hvordan de som får måltider i kommunal regi kan naturlig inkluderes i disse møteplassene.

Tilflytting og markedsføring

Samarbeid med Tolga2020: Kommunen ønsker at man nå dreier arbeidet tilbake til det

opprinnelige: Direkte kontakt med mulige tilflyttere/tilbakeflyttere og dyrking av hjemlengsel. Dette arbeidet må koordineres tett med arbeidet som er igangsatt med Opplev Tolga. Det skal både kommuniseres hva som skjer, og markedsføre gode grunner til å flytte til Tolga kommune.

Tiltak som boligmillionen og «Lys i alle glas» skal vurderes opp mot effekt, og tas opp til politisk vurdering i prosjektperioden.

Organisering:

Det settes ned en politisk styringsgruppe bestående av fem medlemmer og en tverrsektoriell arbeidsgruppe fra administrasjonen.

Økonomi:

Det avsettes inntil 5 millioner fra utviklingsfondet i perioden 2026-2028. Annen inntjening, støtte, søknader om finansiering kommer i tillegg.

Vi ber om at kommunedirektøren fremmer sak til politisk behandling innen mars 2026 hvor prosjektet konkretiseres.

Som følge av dette vedtaket er det nå lagt inn 1,5 mill kroner i budsjettet for 2026 i bruk av disposisjonsfond. Kulturhusvert fra sektor Samfunnsutvikling sitt ordinære budsjettforslag er tatt ut,

og i stedet erstattet med 800.000 fra disse utviklingsmidlene. Netto tilføring til sektor samfunnsutvikling er 365.000.

700.000 er midlertidig plassert på under fellesområdet inntil konkretisering av prosjektet er lagt fram og behandlet i mars 2026. Beløpet vil da bli fordelt i hht plan.

Økonomisk analyse og budsjettprosessen

I budsjettprosessen for perioden 2025-2029 har de strategiske styringsplattformene for Oppvekst, Velferd og Samfunnsutvikling vært førende. Det er gjennomført *Budsjettseminar 1* 6.mars 2025 med politikere, kommunalsjefer, enhetsledere og HTV. Tema var Kommuneplanens samfunnsdel, forventinger innspill til strategisk retning og fokus for 2026.

Administrasjonen la fram k-sak 45/25 *Budsjettføringer 2026* den 12.juni og vedtaket herfra har vært førende for administrasjonens videre arbeid fram mot *Budsjettseminar 2* den 2. sept med deltakelse fra politikere, HTV, enhetsledere og kommunalsjefer. Økonomisjefen gjennomgikk status økonomi og foreløpige rammer basert på stortingsproposisjonen med nye prognoser fra KS hensyntatt nytt inntektssystem. Utfordringsbilde, organisatoriske endringer og gjennomførte grep ble presentert. Det er jobbet videre med investeringer, utredninger og drift i ettertid hvor vi bruker felles TEAMS og tiltakskort som ligger åpent for politikerne. Budsjett har vært drøftingssak i kommunestyret 11.sept, 30.okt og formannskap 2.okt, 6.nov. Med bakgrunn i dette har administrasjonen arbeidet fram det endelige budsjettforslaget for økonomiplanperioden 2026-2029. Det er et lovkrav at økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig. All bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler, og tilsvarende for hvert enkelt år i økonomiplanen. Videre skal årsbudsjett og økonomiplaner etter § 14-4 «vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på» og «vise utviklingen i kommunenes økonomi og utvikling i gjeld og andre vesentlige forpliktelser».

Fordeling av rammen

Det er ikke gjort noen formelle politiske vedtak i 2025 om fordeling av rammen for 2026, men i forslaget er det lagt inn tiltak fra hver enkelt sektor som gjennom budsjettprosessen er prioritert og lagt inn i tråd med tilbakemeldinger fra kommunestyre/formannskap.

Ved fastsettelse og fordeling av rammen ble det gjort følgende vurderinger:

Overordnet ramme:

- Finansområdet (rammeoverføring og skatt, eiendomsskatt, integreringstilskudd, konsesjonsavgifter, finansområder og netto avsetning fond)
- Netto salg konsesjonskraft
- Pensjonskostnader

I sum utgjør overordnet ramme som skal fordeles 174.260 mill.

Ved fordeling av rammen ble følgende hensyn tatt:

Fra overordnet ramme skjevfordeles:

- Avsetning lønnsoppgjør 2026, 4,5 % av budsjettert fastlønn
- Oppgavefordeling fra statsbudsjettet
- Tidligere vedtatt bruk av disposisjonsfond til rest kommuneplanens arealdel
- Rest fordeles til tjenesteområdene basert på samme prosentfordeling som for 2025-budsjettet

Økonomiplan for 2026-2029

Avsetning lønnsoppgjør er anslått til 6,4 mill. Dette beløpet ble avsatt til Fellesområdet Politikk/stab/Felles.

Overføring av oppgaver i statsbudsjettet ble vektlagt slik:

ANDEL OPPGAVENDRING JFR OPPDATERTE DELKOSTNADSNØKLER FOR 2026	
	Tolga
Kompensasjon for avslutning av overgangsordningen fore spesialiserte fosterhjem	52
Endringer i barnevernsloven (kvalitetsløftet) utover helårseffekt pensjon fosterhjem	8
Gevinster ved nytt prøvegjennomføringssystem i skolen	-1
System for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole	16
Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehage	34
Særordning for private barnehager med pensjon basert på kommunal tjenestepensjon	3
Økt behov for sosialhjelp ved utfasing av stønad for enslig mor eller far	2
Finansiering av praksis for studenter ved Brann- og redningsskolen	-3
Økt elevtall statlige/private skoler	-36
Pensjon for fosterforeldre - helårseffekt	17
Fastlegfinansiering - økt andel basistilskuddsfinansiering fra 01.07.25	102
Kompensasjon inntektsbortfall redusert foreldrebetaling barnehage fra 01.08.25	424
Endr skjønn - redusert kompensasjon gratis barnehage tiltakssone Troms og Finnmark	-7
Endr skjønn - . Redusert kompensasjon lavere barnehagepris sentralitetsklasse 5 og 6	-2
SUM	609
Sektor oppvekst	428
Sektor velferd	181

Det ble derfor overført 428.000 til sektor Oppvekst og 181.000 til sektor Velferd.

Rest bruk av disposisjonsfond til kommuneplanens arealdel utgjør 700.000. Dette ble overført til sektor Samfunnsutvikling.

Korrigert ramme til fordeling:

KORRIGERT RAMME	
	-174 260
Lønnoppgjør 2026 til stab	6 400
Oppgavefordeling oppvekst	428
Oppgavefordeling velferd	181
Fondsbruk til samf. utv	700
Til fordeling for øvrig	-166 551

Man fikk dermed følgende fordeling av rammen for 2026:

	Rest rame	Fordeling	Endelig ramm	%
POLITIKK, STAB, FELLES	20 689	6 400	27 089	15,5
OPPVEKST	53 387	428	53 815	30,9
VELFERD	66 387	181	66 568	38,2
SAMFUNNSUTVIKLING	23 363	700	24 063	13,8
KIRKEN	2 725	0	2 725	1,6
	166 551	7 709	174 260	100

VED BUDSJETTBEHANDLINGEN BLE DET LAGT INN ENDRINGER SOM MEDFØRTE EN FORSKYVNING MELLOM RAMMENE (Se egne avsnitt om sentrale inntekter og disposisjonsfond/avsetninger):

Vedtak endring ramme:		
Økt rammeoverføring fra staten	-1 297	
Avsetning til disp.fond	332	
Bruk av disp.fond	-1 500	
	-2 465	

KORRIGERT RAMME ETTER BUDSJETTVEDTAK		
	-176 725	Vedtak
Fra Samfunnsutvikling - kulturhusvert	-435	
Til sektor oppvekst	1 200	
Til kulturskole	200	
Utviklingsprosjekt til samfunnsutvikling	800	
Utviklingsprosjekt til stab - fordeles	700	2 465

	FORSLAG 2026		VEDTAK 2026			2025	
	Ramme	%-andel	Endring	Ramme	%-andel	Ramme	%-andel
POLITIKK/STAB/FELLES	27 558	15,8	700	28 258	16,0	27 565	16,0
OPPVEKST	53 867	30,9	1 400	55 267	31,3	53 042	30,8
VELFERD	66 671	38,3	0	66 671	37,7	65 516	38,0
SAMFUNNSUTVIKLING	23 440	13,5	365	23 805	13,5	23 545	13,7
KIRKEN	2 725	1,6	0	2 725	1,5	2 822	1,6
	174 261	100,0	2 465	176 726	100,0	172 490	100,0

Netto driftsresultat

Et vedtatt måltall for Tolga kommune er at netto driftsresultat skal være over 1,75 % av brutto driftsinntekter. I budsjettet for 2026 legges det **(etter budsjettbehandlingen)** opp til et **positivt netto driftsresultat på drøye 0,5 mill, som er 0,2 %**, utover i planperioden økes dette noe. Vi oppnår gjennom dette budsjettforslaget ikke vedtatt måltall, men er en positiv utvikling sett i forhold til 2025 , og det må arbeides for at det økonomiske måltallet nås i løpet av økonomiplanperioden.

Forskjellen mellom brutto og netto driftsresultat viser hvor stor andel av kommunens inntekter som går med til å betjene renter og avdrag. Netto driftsresultat er derfor driftsinntekter fratrasket driftsutgifter,

renter og avdrag, og viser hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og eventuelt investeringer. Måltallet påvirkes slik sett direkte av netto finansinntekter, dvs hvor mye av våre netto driftsinntekter som brukes til å betjene gjeld. Med andre ord - når vi har et dårlig netto driftsresultat, har vi også for høye kostnader på renter og avdrag i forhold til driftsnivået i kommunen for øvrig.

Finansiering av driftskostnader ved bruk av fond påvirker også netto driftsresultat indirekte, ved at man finansierer et høyere driftsnivå ved bruk av tidligere avsatte midler i stedet for gjennom løpende driftsinntekter. I tillegg vil bruk av fond i hovedoversiktene framgå som disponering/inndekking av årsresultat ved bruk av egenkapital, og inngår ikke i brutto driftsinntekter. Både i 2026 og i hele økonomiplanperioden legges det opp til å motta og bruke vesentlige utviklingsmidler. Disse midlene inngår derfor ikke i brutto driftsinntekter, og har ingen positiv effekt på netto driftsresultat selv om det regnskapsmessig hjelper oss å avlegge et budsjett og regnskap i balanse.

Skal vi forbedre netto driftsresultat må vi få økte driftsinntekter og reduserte driftsutgifter, og betale ned på langsiktig gjeld.

Gjeldsgrad

Det ble i Økonomiplanen for 2025 - 2028 vedtatt at lånegjeld i % av brutto driftsinntekter (gjeldsgraden) over tid skal være lavere enn 80 %. I forslag til budsjett for 2026 vil gjeldsgraden bli på 74,8 %, mens den for 2025 ser ut til å bli rundt 77,9 %. Dette er en positiv utvikling.

Se for øvrig mer informasjon under avsnittet om Hovedtallene i budsjettforslaget, Låneavdrag og gjeldsgrad

Disposisjonsfond

Et siste økonomisk måltall som er vedtatt, er størrelsen på disposisjonsfond. Denne skal være minst 10 % av brutto driftsinntekter. Beregnet beholdning jfr budsjettforslag for 2025 blir 12,0 %. Dette er ganske bra. Men det må presiseres at en vesentlig del av disse frie midlene allerede er bestemt disponert til særskilte formål, og må i så fall omdisponeres av kommunestyret. I tillegg er måltallet forutsatt at vi klarer å avslutte driftsregnskapet for 2025 uten merforbruk som må dekkes opp fra disposisjonsfond.

Når det gjelder 2026, er det **etter budsjettbehandlingen** lagt inn en styrking av disposisjonsfondene med kr. 1.712 mill. Blir dette som forutsatt vil vi pr. 31.12.26 ha en beholdning av disposisjonsfond på 11,3 % av brutto driftsinntekter.

Ytterligere illustrasjoner og oversikter framgår under Hovedtallene i budsjettforslaget, Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner.

Organisasjon og styring

Kommuneplanens samfunnsdel og Styringsplattformene for Oppvekst, Velferd og Samfunnsutvikling gir føringer for hvordan vi styrer kommunen.

Noen felles utfordringer vi står ovenfor er:

Bærekraftig samfunn

Alle styringsplattformene baserer seg på FNs bærekraftsmål. Dette skal ruste Tolga for fremtida, samtidig som at vi tar bedre vare på jorda. Gjennom god utdanning, gode helsetilbud, sosial utjevning, inkludering og likestilling sikrer vi at framtida blir sosialt bærekraftig. Med satsing på ny teknologi, attraktive lokalsamfunn, effektivisering og innovasjon, skaper vi en ansvarlig og mer bærekraftig økonomi. En viktig brikke i tilpasning og utvikling er organisasjonens evne til forandring. Det handler om evnen til å lese samfunnet som kommunen skal levere sine tjenester til og kontinuerlig se og ta i bruk nye muligheter for å løse oppgaver. Digitalisering er et helt vesentlig tema når kommunen skal tilpasse seg fremtiden. Et økt fokus på å ta i bruk de mulighetene som den digitale teknologien gir, vil stå stadig sterkere i sentrum, og være en svært sentral del av utviklingen i kommunen.

Klima og energiplan med handlingsdel er vedtatt i 2023 og førende for kommunens innsats for et bærekraftig samfunn. Rullering av kommuneplanens arealdel er et arbeid som fortsetter inn i 2026 og vil gi føringer for arealbruk og prioriteringer for bærekraftige strategiske valg. Ny reguleringsplan næringsarealer i Kåsdaalen ble behandlet i kommunestyret i november 2025.

Inkludering og livsmestring

Mange står på utsiden av samfunnet. Dette skyldes både at kravene for deltagelse er for høye, og at vi som samfunn ikke er gode nok på å inkludere alle. Det å sørge for at alle kan delta i samfunnet med sine evner og ressurser er både viktig for at den enkelte har et godt og meningsfylt liv, og det er viktig for at alle skal kunne bidra i samfunnet med det man kan. God psykisk helse er viktig for folkehelse og deltagelse i samfunnet. Alle innbyggere skal ha frihet og muligheter til å skape seg det livet de ønsker i Tolga, og vi skal ha et tolerant og mangfoldig felleskap med rom for alle. Kommunen tar i mot mange flyktninger fra ulike land og de siste årene har den økte flyktningestrømmen fra Ukraina utfordret kapasiteten i kommunens tjenesteyting og bolig tilgangen. En vellykket inkludering vil gi muligheter for å skape et godt liv for flyktningene i Tolga på kort og på lang sikt, hvor sjølforsørging gjennom arbeid er et mål.

Kommunen har vært aktivt deltagende i KS- prosjektet "Inn i jobb" med spesielt fokus på unge/unge voksne. Felles for dem som står uten jobb er at de har flere utfordringer i livet enn andre unge/unge voksne, blant annet knyttet til fysisk og psykisk helse og mestringsfølelse. Kommunen er opptatt av å motvirke utenforskap i sine lokalsamfunn. Vi har samtidig et stort arbeidskraftsbehov. Særlig vil sektorene helse og oppvekst få stadig flere oppgaver som skal løses i årene framover. "Inn i Jobb" skal gi drahjelp til kommunene i arbeidet med å utforske mulighetene som finnes for å få flere unge inn i ordinære jobber. Kommunen er en viktig arena for arbeidstrening og fagopplæring. For å lykkes med inkludering av unge til varige jobber, tar kommunen som arbeidsgiver flere og nye måter å ta ansvar for inkludering til jobb på – i tett samarbeid med aktørene i NAV, fylkeskommune med flere. Denne metodikken videreføres i kommunens drift og arbeidsformer, og vi har videreført dette arbeidet med deltagelse i nettverket "Flyktninger i jobb." Flyktninger i jobb-nettverket skal gi drahjelp sånn at flere av

kommunens flyktninger kommer i arbeid i kommunen eller i det lokale næringslivet. Det vi i sin tur vil skape sterkere og mer bærekraftige lokalsamfunn med en sunn kommuneøkonomi der flest mulig er i jobb. "Flyktninger i jobb" er et samarbeid mellom KS, Arbeids- og velferdsdirektoratet samt Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. I tillegg deltar kommunen med ressurs spesifisert i prosjekt Sømløs arbeidsinkludering med NAV i Nord-Østerdal og i Jobbsjansen med spesielt fokus på innvandrerkvinner.

I 2026 vil vi rette et fokus mot dette å være en mangfoldig arbeidsplass, med endringer i oppgave- og ansvarsdeling og hvordan det utfordrer den bestående kulturen. Noen vil måtte ha veiledning og støtte av sine kolleger ikke bare i et avgrenset opplæringsperiode, men kanskje varig. Dette utfordrer oss på nye måter.

Aktive lokalsamfunn – samarbeid med frivillig sektor

Dugnad og frivillighet er viktig for attraktive lokalsamfunn. Skal vi klare å styrke og utvikle de bygdene og grendene vi har i Tolga kommune, så trenger vi aktive innbyggere som bidrar med sine krefter. Mange viktige tilbud for kommunens innbyggere må løses i et samarbeid mellom kommune, næringsliv og ildsjeler. Frivillig sektor er viktig for å skape trivsel, tilhørighet og fellesskap i våre lokalsamfunn. Vi må ta vare på ildsjeler og klare å skape mer sammen, slik at vi motiverer flere til å delta og klarer å se helhet. Vi må få mest mulig ut av de ressursene vi har og samarbeide enda mer effektivt. Lokalt engasjement og medvirkning skal ligge til grunn for samskapingsprosjekter i Tolga kommune. Med samskapingsprosjekter menes prosjekter hvor næringsliv, frivillig sektor, innbyggere og offentlig sektor jobber sammen for å skape og utvikle aktivitet eller næringsvirksomhet til beste for kommunens innbyggere.

Bolyst og attraktivitet

Skal Tolga kommune fortsatt kunne levere gode tjenester må vi opprettholde folketall. Vi mener at kommunen vår er et godt sted å bo, og som har plass til flere. Gjennom aktivt å dyrke bokvaliteter i kommunen, skaper vi bolyst og boglede for oss som allerede bor her og gjør oss mer attraktive for de som ønsker å flytte hit. Vi skal bry oss om hverandre og ta vare på det lokalsamfunnet vi har. Vi skal være fremoverlent og ta vare på de ressursene vi har i møte med nye utfordringer. Boligtilskudd er et av tiltakene politikerne har hatt i foregående økonomiplanperiode og tilsammen 13 tilsagn er gitt for å realisere flere nye boliger. Kommunen er en nasjonalparkkommune med Vingelen som nasjonalparklandsby, og kommunen skal aktivt legge til rette for innbyggere og besøkende som vil oppleve nasjonalparkene og områdene rundt, samtidig som natur- og verneverdier blir tatt vare på. Miljødirektoratet sertifiserte Besøkssenter Forollhogna Nasjonalpark i desember 2024 og dette vil styrke verneverdiene og ha stor betydning for formidlingsarbeidet for Nasjonalparken i alle kommunene rundt Forollhogna. Som en del av del av Verdensarven og Cirkumferensen har kommunen en ambisjon om å være et verdensarvområde midt i et levende samfunn, som skal sette standard for god kulturminne- og naturforvaltning, for vedlikehold og istandsetting av kulturminner, for god formidling, for næringsutvikling og en helhetlig samfunnsplanlegging i sårbare områder.

Tolga med TÆL - Tydelig-Ærlig-Lojal

Styringsplattformene skal både synliggjøre hver enkelt sektor sine særtrekk, og vise hvordan vi jobber tverrsektorielt og helhetlig til beste for kommunens innbyggere. Vi tror at tydelighet, ærlighet og lojalitet skaper tillit og forutsigbarhet. Disse verdiene skal være grunnleggende i Tolga. Tolga kommune sin rolle som samfunnsaktør er betydelig og organisasjonen er og må være i stadig tilpasning og utvikling. Organisasjonen må være dynamisk og tilpasses de til enhver tid endrede rammevilkår.

Endringer og tilpasninger i organisasjonen er nødvendig slik at vi til enhver tid har en effektiv organisasjon med gode kommunikasjonslinjer og tydelige ledernivå.

Tidlig innsats - barn og unge

Barnevernsreformen/Oppvekstreformen trådte i kraft 01.01.22, og gir kommunene økt ansvar på barnevernsområdet. Målene med reformen er at kommunen skal styrke arbeidet med forebygging, tidlig innsats og samhandling. Hjelpen skal også bedre tilpasses barn og familiers behov. Målene med reformen kan kun oppnås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren, og reformen beskrives derfor som en oppvekstreform. Tolga kommune har vedtatt strategisk plan tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats sammen med kommunene i Nord-Østerdal våren 2023. Tolga har de siste årene styrket ressursene og kompetansen knyttet til barn og unge, forebyggende tiltak, samhandling og tidlig innsats og vil i økonomiplanperioden operasjonalisere og gjennomføre mål og strategier i planen. Høsten 2024 etablerte kommunen psykisk helsetjeneste for barn og unge i henhold til Helsedirektoratets veileder. Utover i økonomi- og handlingsplanperioden styrkes kompetansen i tjenesten og det viktige arbeidet med tverrfaglig samhandling fortsetter.

Kompetanse og rekruttering

Tolga kommune har ny oppdatert strategisk kompetanseplan. Kommunen har fokus på kompetanseutvikling i tjenestene. Kompetansestrategien skal danne grunnlag for prioritering og fagutvikling, som operasjonaliseres i enhetenes kompetanseplaner. Kommunen skal være en lærende organisasjon med fokus på kontinuerlig læring og utvikling av ansatte og organisasjonen. En slik tilnærming er nødvendig for å skape en dynamisk organisasjon, som evner å tilpasse seg et samfunn og arbeidsmarked i stadig endring. Gode og strategiske rekrutterings prosesser er avgjørende for kompetanseutviklingen i organisasjonen. Tolga kommune har vedtatt en satsing på heltidskultur og dette er førende i rekruttering av og for å beholde medarbeidere. Høyere stillings prosenter og heltidsstillinger styrker muligheten for å beholde rekruttert kompetanse, samtidig som det bidrar positivt til den generelle kompetanseutvikling i organisasjonen. Videreføring av arbeidet gjennom prosjektene Inn i jobb og Flyktninger i jobb gir de som har en lenger vei inn en mulighet til å kvalifisere seg til jobb i kommunen.

Kontrollutvalgets budsjettforslag

Kontrollutvalget behandlet i møte den 15.09.25 sak 34/25 budsjettforslag for 2026 med forslag til økonomiplan for kommunens samlede kontrollarbeid og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til framlagt budsjettforslag for 2026 med forslag til økonomiplan for 2026 – 2029.

Kontrollutvalget oversender budsjettforslaget til formannskapet hvor forslaget skal følge formannskapets innstilling for årsbudsjettet for 2026 til kommunestyret.

Ber om at budsjettforslag 2026 med forslag til økonomiplan 2026 til 2029 følger saken om kommunens samlede budsjett både til formannskapet og til kommunestyret.

Kontrollutvalget skal utarbeide et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet til kommunestyret, jf. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. Budsjettet dekker tre typer utgifter:

- Lønn og godtgjøring til kontrollutvalgets medlemmer.
- Kontrollutvalgets egen drift.
- Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester.

Lønnsutgiftene dekker blant godtgjøring til leder samt møtegodtgjørelse til øvrige medlemmer, tappt arbeidsfortjeneste mv. Det vises til vedlagt budsjettforslag for ytterligere detaljer. Driftsutgiftene til kontrollutvalget består i hovedsak av utgifter til konferanser, faglige samlinger, kontingenter og medlemskap. De omfatter også reiseutgifter i forbindelse med at utvalget besøker kommunens enheter, selskaper som kommunen har eierandeler i. I tillegg kommer bevertning i forbindelse med utvalgets møter. Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester utgjør i det aller vesentligste ressursbehovet for kontrollarbeidet i kommunen. Sekretariatsfunksjonen utøves av Konsek Trøndelag IKS.

Revisjonstjenester leveres av Revisjon Midt-Norge SA. Honoraret til Konsek Trøndelag IKS blir vedtatt av representantskapet. For Revisjon Midt-Norge SA er det årsmøtet som fastsetter honoraret. Endelig vedtatt honorar vedtas høsten 2025, så det tas forbehold om at honoraret som fremgår av økonomiplanen til begge selskapene kan bli endret av representantskapet til Konsek og årsmøtet til Revisjon Midt-Norge SA. I budsjettforslaget for 2026 økes ressursrammen fra 840 746 kroner til 871 334 kroner, noe som utgjør en økning på 3,6 %

Kommentar fra kommunedirektør: Forslaget til budsjett 2026 -2029 for kontrollutvalget er lagt inn i kommunedirektørens helhetlige forslag til budsjett, under tjenesteområdet Politikk/Stab/Felles

Økonomiplan for 2026-2029

Budsjett 2025 for kontrollarbeidet						
Konto	Tekst	Budsjettforslag 2026	Budsjett 2025	Regnskap 2025	Budsjett 2024	Regnskap 2024
10127	PERIODISERING LØNN	0	0	0	0	-6 642
10800	GODTGJØRELSE FOLKEVALGTE	0	0	0	40 000	0
10804	MØTEGODTGJØRELSE FOLKEV.	36 887	35 130	6 582	0	15 497
10805	TAPT ARBEIDSFORTJENESTE FOLKEV	12 600	12 000	0	12 000	1 228
10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	3 167	3 016	421	3 500	1 070
10999	PERIODISERING ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	0	0	0	-425
	SUM GODTGJØRING	52 654	50 146	7 004	55 500	10 728
11002	ABONNEMENT AVISER/TIDSSKRIFTER	551	525	0	1 000	0
11151	BEVERTNING	1 654	1 575	0	3 000	0
11211	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	0	0	0	0
11500	OPPLÆRING/KURS	65 100	62 000	9 684	60 000	0
11600	KM-GODTGJØRELSE	1 575	1 500	0	1 500	0
11704	TRANSPORT/SKYSS	12 600	12 000	0	6 000	0
11951	KONTINGENTER	4 200	4 000	0	4 000	0
11953	GEBYRER/LISENSER	0	0	0	0	0
	SUM DRIFT	85 680	81 600	9 684	75 500	0
13702	KJØP TJENESTE REVISJON	469 000	458 000	334 498	412 000	356 664
13703	KJØP TJENESTE KONTROLLUTVALG	264 000	251 000	125 500	239 500	179 625
	SUM KJØP TJENESTER	733 000	709 000	459 998	651 500	536 289
	SUM KONTROLLARBEID	871 334	840 746	476 686	782 500	547 017

Økonomiplan 2026-2029 for kontrollarbeidet				
Tekst	2026	2027	2028	2029
Godtgjøring	52 654	54 602	56 622	58 717
Drift	85 680	89 964	93 293	96 744
Kjøp tjenester	733 000	765 000	779 000	808 000
SUM KONTROLLARBEID	871 334	909 566	928 915	963 462

Budsjettvedtak

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Rammetilskudd	-99 527	-105 529	-115 989	-115 989	-115 989	-115 989
Innteks- og formuesskatt	-42 771	-50 210	-53 912	-53 912	-53 912	-53 912
Eiendomsskatt	-7 738	-7 700	-7 986	-7 986	-7 986	-7 986
Andre generelle driftsinntekter	-23 966	-19 600	-14 045	-14 045	-14 045	-14 045
Sum generelle driftsinntekter	-174 002	-183 039	-191 932	-191 932	-191 932	-191 932
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	163 683	165 594	172 910	172 210	172 210	172 210
Avskrivninger	12 629	7 500	12 000	12 000	12 000	12 000
Sum netto driftsutgifter	176 312	173 094	184 910	184 210	184 210	184 210
Brutto driftsresultat	2 310	-9 945	-7 022	-7 722	-7 722	-7 722
Renteinntekter	-2 086	-2 200	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Utbytter	-451	-150	-150	-150	-150	-150
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 698	8 371	9 150	9 150	9 150	9 150
Avdrag på lån	8 645	10 400	11 500	11 500	11 500	11 500
Netto finansutgifter	14 806	16 421	18 500	18 500	18 500	18 500
Motpost avskrivninger	-12 629	-7 500	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Netto driftsresultat	4 487	-1 024	-522	-1 222	-1 222	-1 222
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	299	517	550	550	550	550
Avsetninger til bundne driftsfond	6 866	2 788	1 136	1 136	1 136	1 136
Bruk av bundne driftsfond	-6 829	-2 930	-2 876	-2 876	-2 876	-2 876
Avsetninger til disposisjonsfond	31	3 550	3 912	3 912	3 912	3 912
Bruk av disposisjonsfond	-4 854	-2 901	-2 200	-1 500	-1 500	-1 500
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-4 487	1 024	522	1 222	1 222	1 222
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Politikk/stab/felles	20 395	27 565	28 258	28 258	28 258	28 258
Oppvekst	59 637	53 042	55 267	55 267	55 267	55 267
Velferd	64 310	65 516	66 671	66 671	66 671	66 671
Kirkelig administrasjon	2 800	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725
Samfunnsutvikling	24 910	25 446	23 805	23 105	23 105	23 105
Konsesjonskraft	-2 710	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Finansområdet	12 478	0	0	0	0	0
Pensjon og premieavvik	-6 340	-8 064	-4 365	-4 365	-4 365	-4 365
Sum bevilgninger drift, netto	175 479	164 828	170 860	170 160	170 160	170 160
Herav:						
Avskrivninger	12 479	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	4	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 850	2 163	826	826	826	826
Bruk av bundne driftsfond	-6 537	-2 930	-2 876	-2 876	-2 876	-2 876
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	163 683	165 594	172 910	172 210	172 210	172 210

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd - spesifisert

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Politikk/stab/felles	20 395	27 565	28 258	28 258	28 258	28 258
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond	175	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-131	-193	-39	-39	-39	-39
Oppvekst	59 637	53 042	55 267	55 267	55 267	55 267
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond	1 506	1 664	700	700	700	700
Bruk av bundne driftsfond	-955	-889	-1 626	-1 626	-1 626	-1 626
Velferd	64 310	65 516	66 671	66 671	66 671	66 671
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond	3 130	402	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-3 855	-1 079	-250	-250	-250	-250
Kirkelig administrasjon	2 800	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725
Samfunnsutvikling	24 910	25 446	23 805	23 105	23 105	23 105
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter	4	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	1 040	97	126	126	126	126
Bruk av bundne driftsfond	-1 596	-769	-961	-961	-961	-961
Konsesjonskraft	-2 710	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Finansområdet	12 478	0	0	0	0	0
Herav:						
Avskrivninger	12 479	0	0	0	0	0
Pensjon og premieavvik	-6 340	-8 064	-4 365	-4 365	-4 365	-4 365
Sum bevilgninger drift, netto	175 479	164 828	170 860	170 160	170 160	170 160
Herav:						
Avskrivninger	12 479	0	0	0	0	0
Finansområdet	12 479	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	4	0	0	0	0	0
Samfunnsutvikling	4	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 850	2 163	826	826	826	826
Politikk/stab/felles	175	0	0	0	0	0
Oppvekst	1 506	1 664	700	700	700	700
Velferd	3 130	402	0	0	0	0
Samfunnsutvikling	1 040	97	126	126	126	126
Bruk av bundne driftsfond	-6 537	-2 930	-2 876	-2 876	-2 876	-2 876
Politikk/stab/felles	-131	-193	-39	-39	-39	-39
Oppvekst	-955	-889	-1 626	-1 626	-1 626	-1 626
Velferd	-3 855	-1 079	-250	-250	-250	-250
Samfunnsutvikling	-1 596	-769	-961	-961	-961	-961
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	163 683	165 594	172 910	172 210	172 210	172 210
Politikk/stab/felles	20 351	27 758	28 297	28 297	28 297	28 297
Oppvekst	59 087	52 267	56 193	56 193	56 193	56 193
Velferd	65 034	66 193	66 921	66 921	66 921	66 921
Kirkelig administrasjon	2 800	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725
Samfunnsutvikling	25 462	26 118	24 640	23 940	23 940	23 940
Konsesjonskraft	-2 710	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Finansområdet	-1	0	0	0	0	0
Pensjon og premieavvik	-6 340	-8 064	-4 365	-4 365	-4 365	-4 365

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	19 380	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 726	-2 428	-840	-660	-520	-720
Tilskudd fra andre	-1 418	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-1 797	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-12 315	-11 566	-6 060	-8 140	-10 730	-5 110
Sum investeringsinntekter	-18 256	-13 994	-6 900	-8 800	-11 250	-5 830
Videreutlån	1 143	4 000	4 000	4 000	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-1 143	-4 000	-4 000	-4 000	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	826	750	750	750	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-497	-750	-750	-750	0	0
Netto utgifter videreutlån	329	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-299	-543	-550	-550	-550	-550
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-498	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	655	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-797	112	-550	-550	-550	-550
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	655	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Andre investeringer							
Bibliotek - selvbetjeningsløsning	0	400	400	0	0	0	400
IKT - Skolene/barnehagene	0	200	100	100	100	100	400
Tolga skole - frekvensstyrte vifter	508	0	0	0	0	0	0
Tolga skole - tilpasning HC-basen	165	0	0	0	0	0	0
Vingelen skole og barnehage - trafiksikkerhetstiltak	140	200	0	0	0	0	0
Helsesenteret - ventilasjon og ombygging	0	0	0	0	0	1 000	1 000
Tolga Omsorgstun - utbedringer	721	10 000	100	0	0	0	100
Omsorgsboliger - Enøktiltak vinduer	1 371	0	0	0	0	0	0
Omsorgsboliger - Enøktiltak solcelleanlegg	3 147	190	0	0	0	0	0
Driftsmidler PLO - kjøp av bil	299	0	0	0	0	0	0
Idrettshall/svømmehall - rehabilitering	0	0	200	0	0	0	200
Dølmotunet - restaurering	0	0	1 000	0	0	0	1 000
Infopunkt tolga	212	0	0	0	0	0	0
Enøktiltak	861	500	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Boliger/tomter - infrastruktur Tolgensli	269	0	0	0	0	0	0
Prøvebolig	54	0	0	0	0	0	0
Gammelbanken - næringslokaler	17	0	0	0	0	0	0
Gammelbanken - leilighet	13	0	0	0	0	0	0
Gammelbanken - 3. utg og utvendig	339	0	0	0	0	0	0
Sentrumsutvikling	52	0	0	0	0	0	0
Støa	1 425	0	0	0	0	0	0
Parkering Renseanlegget	464	149	0	0	0	0	0
Vei og foratu - oppgradering Dalsveien, Gjerdalsveien	1 162	0	0	0	0	0	0
Gatelyst - oppgradering til LED Hodalen	188	0	0	0	0	0	0
Gatelyst - oppgradering til LED Tolga	304	0	0	0	0	0	0
Gatelyst - Vingelen Vesleåsen	882	0	0	0	0	0	0
Driftsmidler teknisk - traktor	999	0	0	0	0	0	0
Kommunehuset - ombygging del 2	166	0	0	0	0	0	0
Kommunehuset - solcelleanlegg	511	0	0	0	0	0	0
Kommunale veier	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Biler	0	0	0	700	0	0	700
Trafiksikkerhetstiltak gatelyst mm	0	0	500	500	500	500	2 000
Sum Andre investeringer	14 268	11 639	4 800	3 800	3 100	4 100	15 800

Økonomiplan for 2026-2029

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Selvkost							
Infrastrukturtiltak Vingelen	1 500	500	0	0	0	0	0
Renseanlegg - prosjektering renseanlegg	351	0	0	0	1 850	0	1 850
Vann - reservevannkilde	1	0	0	0	0	0	0
Vann - reduksjonsventil hovedvannledning	203	0	0	0	0	0	0
Vann - rehabilitering vannkummer	818	0	500	500	500	500	2 000
Vann - utbedring vannledning mellom brua og stasjon	0	0	0	0	0	730	730
Vann - utbedring vannledning Tolga Vest	0	0	600	0	0	0	600
Vann - utbedring vannledning Erlia	0	0	0	3 000	3 700	0	6 700
Vann - nytt tak høydebasseng	0	0	300	0	0	0	300
Vanntilførsel sykehjem	528	0	0	0	0	0	0
Høydebasseng Haugan	7	0	0	0	200	0	200
Helgesbekken Vannverk	0	0	0	0	1 000	0	1 000
Utskifting vannfilter	0	1 100	0	0	0	0	0
Avløp - rehabilitering avløpsnett	96	0	500	500	500	500	2 000
Slamvogn	230	0	0	0	0	0	0
Tømmeløsning bil	0	0	0	0	400	0	400
Sum Selvkost	3 734	1 600	1 900	4 000	8 150	1 730	15 780
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830	31 580

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Kirker - skifte takspen Vingelen Kirke	149	0	0	0	0	0	0
Kirker - restaurering orgel Vingelen Kirke	0	0	0	1 000	0	0	1 000
Minnelund kirke	0	100	200	0	0	0	200
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0	1 200

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Aksjer og andeler	1 229	543	550	550	550	550	2 200
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550	2 200

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	19 380	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380	34 980

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Rammetilskudd	-99 527	-105 529	-115 989	-115 989	-115 989	-115 989
Innteks- og formuesskatt	-42 771	-50 210	-53 912	-53 912	-53 912	-53 912
Eiendomsskatt	-7 738	-7 700	-7 986	-7 986	-7 986	-7 986
Andre skatteinntekter	-1 215	-600	-300	-300	-300	-300
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-22 751	-19 000	-13 745	-13 745	-13 745	-13 745
Overføringer og tilskudd fra andre	-43 241	-30 778	-29 825	-29 825	-29 825	-29 825
Brukerbetalinger	-7 407	-7 145	-6 739	-6 739	-6 739	-6 739
Salgs- og leieinntekter	-25 995	-27 811	-26 926	-26 926	-26 926	-26 926
Sum driftsinntekter	-250 645	-248 773	-255 422	-255 422	-255 422	-255 422
Lønnsutgifter	131 492	127 770	125 665	125 665	125 665	125 665
Sosiale utgifter	23 869	23 052	24 549	24 549	24 549	24 549
Kjøp av varer og tjenester	66 002	70 087	75 329	74 629	74 629	74 629
Overføringer og tilskudd til andre	18 963	10 420	10 858	10 858	10 858	10 858
Avskrivninger	12 629	7 500	12 000	12 000	12 000	12 000
Sum driftsutgifter	252 955	238 828	248 400	247 700	247 700	247 700
Brutto driftsresultat	2 310	-9 945	-7 022	-7 722	-7 722	-7 722
Renteinntekter	-2 086	-2 200	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Utbytte	-451	-150	-150	-150	-150	-150
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 698	8 371	9 150	9 150	9 150	9 150
Avdrag på lån	8 645	10 400	11 500	11 500	11 500	11 500
Netto finansutgifter	14 806	16 421	18 500	18 500	18 500	18 500
Motpost avskrivninger	-12 629	-7 500	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Netto driftsresultat	4 487	-1 024	-522	-1 222	-1 222	-1 222
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	299	517	550	550	550	550
Avsetninger til bundne driftsfond	6 866	2 788	1 136	1 136	1 136	1 136
Bruk av bundne driftsfond	-6 829	-2 930	-2 876	-2 876	-2 876	-2 876
Avsetninger til disposisjonsfond	31	3 550	3 912	3 912	3 912	3 912
Bruk av disposisjonsfond	-4 854	-2 901	-2 200	-1 500	-1 500	-1 500
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-4 487	1 024	522	1 222	1 222	1 222
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Oversikt over utvikling langsiktig gjeld § 5-7

Obligatorisk oversikt, uten spesielle krav til innhold og format utover at det skal vise utvikling i lånegjeld i planperioden.

	2025	2026	2027	2028	2029
Inngående saldo	189 833	190 567	186 127	183 467	182 997
Låneavdrag	-11 000	-10 500	-10 800	-11 200	-11 700
Nytt lån	11 734	6 060	8 140	10 730	5 110
UB	190 567	186 127	183 467	182 997	176 407
Gjeldsgrad	75,2	73,2	72,2	72,0	69,4

Planer

Planer under arbeid

Kommuneplanens arealdel er under arbeid. Planprogram ble vedtatt i mars 2023, og silingsdokument basert på gamle reguleringsplaner, avsatte arealer i gjeldende kommuneplan, samt innspill til nye arealer og tiltak ble vedtatt i juni 2024, konsekvensutredninger ble vedtatt i mars 2025. Det har vært gjennomført flere arbeidsmøter med kommunestyret gjennom 2025, hvor planbestemmelser, retningslinjer for dispensasjon og spredt bolig/fritidsbolig har vært tema. Administrasjonen har arbeidet sammen med Feste Nordøst AS for å sikre god sammenheng i plan og arealbruk generelt. Endelig plan forventes til 1. gangs behandling tidlig vinter 2026.

Revidering av kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt oppstartet ved vedtak av planstrategi for 2024-2027. Arbeidet har hatt lite framgang i løpet av 2025 grunnet stort påtrykk på andre saker og ressursmangel.

Regional nærings- og energistrategi har vært arbeidet med gjennom hele 2025, og det er utarbeidet strategiske satsingsområder. Strategien vil komme til politisk behandling tidlig i 2026, og handlingsplaner vedtas kommunesvis.

Planarbeid i planperioden

Planstrategi for Tolga kommune i kommunestyreperioden 2024-2027 ble vedtatt i oktober 2024. Der ble det bestemt at oversikt over planer med vurdering av rullering eller revidering skulle innarbeides i økonomiplanen, slik at det gjøres en årlig ressursvurdering av slikt planarbeid i forbindelse med budsjettarbeidet.

Reguleringsplaner er ikke omtalt her, da de i liten grad er gjenstand for revidering. Vurdering av eldre og/eller uhensiktsmessige reguleringsplaner gjøres i forbindelse med arbeidet med KPA og planvask. Oppheving eller endring av reguleringsplan følger plankravene som for utarbeidelse av plan.

Plantype	Plannavn	Revidering i perioden J/N	Gjelden de plan	Oppstart	Ferdigstilling	Kommentarer
Kommuneplaner	Kommuneplanens arealdel	Ja	2008	2022	2026	Under utarbeidelse, skal etter oppdatert framdriftsplan kunne ferdigstilles i løpet av 2026.

Økonomiplan for 2026-2029

Plantype	Plannavn	Revidering i perioden J/N	Gjelden de plan	Oppstart	Ferdigstilling	Kommentarer
	Kommuneplanens samfunnsdel	Ja	2015	2024	2026	Oppstart vedtatt i forbindelse med vedtak om planstrategi 2024-2027, hvor planprogrammet for KPS er en del av planstrategien.
Kommunedelplaner	Kommunedelplan Eidsmoen	Nei	2000			
	Kommunedelplan Hodalen Nord 2008	Nei	2008			
	Kommunedelplan Vingelen 2009	Nei	2009			Vurderes i forbindelse med planvask etter KPA
	Kommunedelplan Tolga Sentrum 2009	Nei	2009			Vurderes i forbindelse med planvask etter KPA
	Kommunedelplan for avfall og miljø 2019-2025	Nei	2019			
	Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø 2021-2035	Nei	2021			
	Kommunedelplan for klima og energi (regional)	Nei	2023			
Temaplaner	Alkoholpolitisk handlingsplan 2023-2028	Nei	2023			

Økonomiplan for 2026-2029

Plantype	Plannavn	Revidering i perioden J/N	Gjelden de plan	Oppstart	Ferdigstilling	Kommentarer
	Arkivplan	Ja	2024	*	*	*Revideres årlig i hht Arkivloven
	Overordnet beredskapsplan 2024-2028	Nei	2025			Vedtatt juni 2025
	H-ROS 2024-2028	Nei	2024			
	Plan for folke- og skolebibliotekene 2010-2016	Ja	2010	2025	2026	
	Boligpolitisk plan 2019-2025	Nei	2019			
	Boligsosial plan 2019-2025	Nei	2019			
	Handlingsplan og prosedyrer mot vold i nære relasjoner (regional)	Ja	2019	2027	2027	
	Handlingsplan mot selvmord	Ja	ny	2023	2026	Utarbeides i politisk komite
	Kommunal hjorteviltplan 2024-2028	Nei	2023			
	Plan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2020	Ja	2016	2025	2026	Framdrift på denne planen er avhenging av tilstrekkelig ressurstilgang.
	Helseberedskapsplan	Ja	2004	2025	2026	Utarbeides interkommunalt
	Pandemiplan 2020-2024	Nei	2020			
	Smittevernplan 2020-2024	Nei	2020			

Økonomiplan for 2026-2029

Plantype	Plannavn	Revidering i perioden J/N	Gjelden de plan	Oppstart	Ferdigstilling	Kommentarer
	Trafikksikkerhetsplan 2019-2022	Nei	2025			Vedtatt juni 2025
	Veteranplan for Nord-Østerdalen	Nei	2020			
	Frivilligmelding 2023-2027	Nei	2023			
	Plan for friluftslivets ferdselsårer	Nei	2023			
	Hovedplan vann og avløp 2021-2026	Ja	2021		2026	Revidering
	Beskyttelsesplan for Nedre Tallsjø med nedslagsfelt	Ja	2001	2025	2026	Framdrift på dette planarbeidet avhenger av tilstrekkelig ressurstilgang.
Strategiske planer	Folkehelsestrategi 2014-2017	Ja	2014	2026	2027	
	Strategiplan for mottak, integrering og inkludering av flytninger 2021-2024	Nei	2021			
	Strategisk plan tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier (regional)	Nei	2023			
	Strategisk næringsplan 2013-2020	Ja	2013	2024	2026	Regional nærings- og energistrategi skal utarbeides i regi av IPRNØ.

Økonomiplan for 2026-2029

Plantype	Plannavn	Revidering i perioden J/N	Gjelden de plan	Oppstart	Ferdigstilling	Kommentarer
	Styringsplattform Oppvekst	Nei	2023			
	Styringsplattform Samfunnsutvikling	Nei	2023			
	Styringsplattform Velferd	Nei	2023			

Vedtatt planer

Plannavn	Plantype	Dato Vedtatt i sak	Fra	Til
		vedtatt		
Kommunedelplan for klima og energi	Temaplan	21.09.2023 46/23	-	-
Styringsplattform for oppvekst 2022-2030	Styringsplattform	16.03.2023 23/23	-	-
Styringsplattform for samfunnsutvikling 2022 - 2030	Styringsplattform	16.03.2023 23/23	-	-
Styringsplattform for velferd 2022-2030	Styringsplattform	16.03.2023 23/23	-	-
Trafikksikkerhetsplan 2025 - 2029	Administrativ plan	12.06.2025 42/25	-	-

Planstrategi

Planoppgave	Plantype	Plannavn	Type endring
-	Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplanens samfunndel 2025-2035	-
-	Administrativ plan	Arkivplan 2025	-
-	Administrativ plan	Bibliotekplan for Tolga kommune 2026-2036	-

Gebyrliste

Oppvekst

Barnehage

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. dag	Enkeltdag	300	300	Enkeltdag, Ingen moderasjon
Pr. mnd	Foreldrebetaling	1 100	500	3 dager år- uke
Pr. mnd	Foreldrebetaling	1 400	700	4 dager pr. uke
Pr. mnd	Matpenger barnehage	240	240	3 dager pr. uke
Pr. mnd	Foreldrebetaling	1 500	700	5 dager pr. uke
Pr. mnd	Matpenger barnehage	320	320	4 dager pr. uke
Pr. mnd	Matpenger barnehage	400	400	5 dager pr. uke
Pr. mnd	Søskenmoderasjon			
Reduksjon	Reduksjon av foreldrebetaling			

Pr. dag

Kjøp av en enkelt dag.

Pr. mnd

Heldagstilbud. For alle barnehageplassene betales det for 11 måneder pr. år. (Det betales halv sats juli og august måned)

Pr. mnd

Det er 30 % reduksjon i betalingen for 2. barn og gratis for 3. barn eller flere barn.

Reduksjon

Ingen skal betale mer enn 6 % av inntekten. Foreldre/foresatte kan søke om å få 20 timer gratis oppholdstid for alle 2-, 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart. Inntektsgrense er fra 1.august 2025 satt til kroner 669 050.

Kulturskolen

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr semester	Foreldrebetaling	1 825	1 825	Undervisning kulturskolen
Pr. kurs	Foreldrebetaling	1 175	1 175	Musikk fra livets begynnelse, 10 ukers kurs
Pr. mnd	Søskenmoderasjon			
Pr. semester	Instrumentleie	265	265	Instrumentleie
Pr. semester	Foreldrebetaling	1 000	1 000	Undervisning stor gruppe (judo)

Pr semester

De som blir tatt opp som elever forplikter seg økonomisk for et halvt år. Du blir betraktet som elev inntil ny skriftlig oppsigelse av plassen foreligger. Frist for oppsigelse: høst 15. juni. Vår 15. desember.

Pr. mnd

Søskenmoderasjoner tas inn fra 2. disiplin i familien. 1. elevplass full pris. 2. elevplass 25 % reduksjon, 3. elevplass 25 % reduksjon, 4., 5. osv. 25 % reduksjon

Pr. semester

Det gis ingen reduksjon ved leie av flere instrumenter i familien

SFO

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr mnd	Foreldrebetaling	1 000	1 100	1-7 timer/uke
Pr mnd	Foreldrebetaling	1 740	1 800	7,25 - 14 timer/uke
Pr mnd	Foreldrebetaling	2 900	3 000	14,25 - 21 timer/uke
Pr. dag	Kjøp ekstra dag	350	350	Kjøp av ekstra dag SFO
Pr. dag	Matpenger SFO	625	625	3 dager pr uke
Pr. mnd	Søskenmoderasjon			
Pr. mnd	Reduksjon av foreldrebetaling			

Pr mnd

Det betales for 11 måneder pr. år. Antall måneder det betales for og intervallene kan bli justert i forbindelse med Forskrifter SFO

Pr mnd

Full plass

Pr. mnd

25 % søskenmoderasjon, Matpenger kommer i tillegg.

Pr. mnd

Ingen skal betale mer enn 6 % av den samlede inntekten til husholdningen. Begrenset oppad til maksimalprisen (kr. 2.900) for foreldrebetalingen. Inntil 12 t gratis SFO for barn i 1. - 3. klasse. Matpenger og kjøp av ekstra dager kommer utenom ordningen.

Pleie- og omsorgstjenester

Hjemmetjenesten

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026 Merknad
Pr. dag	Dagtilbud hjemmeboende	330	350
Pr. døgn	Tørrmat til beboere i omsorgsbolig	110	125 Pr. døgn
Pr. døgn	Full kost beboere i omsorgsbolig	225	235 Pr. døgn
Pr. middag	Middagslevering til hjemmeboende	110	125 Pr. middag
Pr. mnd	Leie trygghetsalarm	400	425

Pr. døgn

Frokost, lunsj, kveldsmat inkl. drikke

Pr. døgn

All mat og drikke hele året

Praktisk bistand/praktisk bistand opplæring

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026 Merknad
Pr. mnd	Praktisk bistand 3-4	1 500	1 500
Pr. mnd	Praktisk bistand inntill 2 G	230	0
Pr. mnd	Praktisk bistand 2-3 G	900	900
Pr. time	Praktisk bistand, enkelt timer til sjølkost	390	390

Pr. mnd

Maksimumsbeløp

Pr. mnd

Inntekt under 2 G: Maksimumssats fastsatt i FOR-2011-12-15-1349 "Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester".

Pr. mnd

Maksimumsbeløp

Sykehjem

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026 Merknad
Pr. mnd	Langtidsopphold		
Pr. mnd	Korttidsopphold		

Pr. mnd

Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR-12-16-1349 "Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester". Enslige med egen bolig gis fradrag for boutgifter i 6 mnd etter vedtak om langtidsplass

Pr. mnd

Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR-12-16-1349 "Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester". Enslige med egen bolig gis fradrag for boutgifter i 6 mnd etter vedtak om langtidsplass

Pleie- og omsorgstjenester

Praktisk bistand/praktisk bistand opplæring

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. mnd	Praktisk bistand 4-5	2 100	2 100	

Pr. mnd

Maksimumsbeløp

Pleie- og omsorgstjenester

Praktisk bistand/praktisk bistand opplæring

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. mnd	Praktisk bistand over 5G	2 500	2 500	

Pr. mnd

Maksimumsbeløp

Alkohol

Staben

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Enkeltanledning åpent arrangement	460	460	
Pr. arrangement	Utvidet skjenketid/skjenkested	460	460	
Pr. arrangement	Enkeltanledning lukket arrangement	360	360	

Pr. arrangement

Ny forskrift vedtas 1. desember, derfor samme satser som for 2025 i budsjett

Pr. arrangement

For innehavere av alminnelig skjenkebevilling

Pr. arrangement

Personlig inviterte gjester

Vilt

Fellingsavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. jakt	Fellingsavgift Hjortevilt			Fastsetting av fellingsavgifter Hjortevilt er delegert til Viltnemnda, ihht maks. satser fra Nasjonslbudsjett, vedtas i desember 2025

Pr. jakt

Fastsetting av fellingsavgifter Hjortevilt er delegert til Viltnemnda, ihht maks. satser fra Nasjonslbudsjett, vedtas i desember 2025

Leie Dølmotunet

Eldhuset

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr arrangement	Aktiviteter, uten vask	315	320	
Pr. arrangement	Aktiviteter, med vask	470	490	

Pr arrangement

Med toalettanlegg

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Fjøset

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Private lag uten vask	840	880	Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
				kommer i tillegg til utleieprisen.
Pr. arrangement	Private lag med vask	1 155	1 210	Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Pr. arrangement	Arrangementer			Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Låven

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Private lag med vask	1 100	1 155	Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Pr. arrangement	Private lag uten vask	840	880	Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Pr. arrangement	Arrangementer			Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Pr. arrangement

Med toalettanlegg

Parkområdet

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Grunnpris arrangementer	1 785	1 870	Ved inntektsbringende arrangementer kommer i tillegg til grunnpris, prosenter av billettinntekter eller omsetning. Leietaker står for all opprydding etter arrangementet.

Pr. arrangement

Inklusive toalettanlegg

Scenegulv

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Etter særskilt avtale			

Scenetak

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Etter særskilt avtale			

Teknisk anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Private lag og lukkede arrangement	0	1 600	

Trosser

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Etter særskilt avtale			

Våningshuset

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Mindre møter	420	440	Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk
Pr. arrangement	Private lag og lukkede arrangementer	1 100	1 155	Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk
Pr. arrangement	Mindre møter	680	710	Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
				oppvaskmaskin etter bruk
Pr. arrangement	Private lag og lukkede arrangementer	1 520	1 600	Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk

Pr. arrangement

Uten vask

Pr. arrangement

Uten vask

Pr. arrangement

Med vask

Pr. arrangement

Med vask

Leie Tolga kulturhus - Vidarheim

Prinsipper for prismodellen Tolga kulturhus

Prismodellen for Vidarheimsalen er utformet for å stimulere til aktivitet i huset, og særlig for å gjøre det rimeligere å arrangere åpne arrangementer som hele bygda kan ta del i.

Barn og unge (K1):

Gratis bruk av salen til interne aktiviteter for skole, barnehage og kulturskole. Dersom det settes opp åpne arrangement med billettsalg, regnes dette som frivillighetsaktivitet og får samme prisnivå som lag og foreninger (K2). Tekniske tjenester betales alltid etter gjeldende satser.

Kommunal virksomhet (K1):

Skole, barnehage, kulturskole og andre kommunale enheter har gratis bruk ved intern aktivitet. Ved åpne arrangement med billettsalg gjelder K2 (lag og foreninger). Tekniske tjenester betales alltid etter gjeldende satser.

Lag og foreninger (K2):

Halv pris (50 % rabatt) på sal-leie, både ved øving og åpne arrangement. Målet er å gjøre det rimelig å arrangere konserter, revyer og andre kulturtilbud som bidrar til aktivitet i bygda. Tekniske tjenester betales alltid etter gjeldende satser.

Kommersiell kultur (K3):

Profesjonelle aktører får 30 % rabatt på sal-leie. Dette er mer rabatt enn i Tynset (der K3 får 20 %), og skal gjøre Tolga mer attraktiv som arena for konserter og forestillinger. Tekniske tjenester betales alltid etter gjeldende satser.

Næringsliv (K4):

Betaler ordinær pris på sal-leie når huset brukes til møter, kurs og arrangementer. Tekniske tjenester betales alltid etter gjeldende satser

Garderober

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Tillegg pr. arrangement	0	300	

Skjold (foajeen)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	700	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	1 200	

Svulthin (kjøkken)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	300	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	500	

Teknisk anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Full teknikk lyd, liten	0	1 300	Faktureres alltid, uavhengig av kategori
Pr. arrangement	Full teknikk lyd, stor	0	2 600	Faktureres alltid, uavhengig av kategori
Pr. arrangement	Full teknikk lys, liten	0	1 700	Faktureres alltid, uavhengig av kategori
Pr. arrangement	Full teknikk lys, stor	0	3 400	Faktureres alltid, uavhengig av kategori
Pr. arrangement	Konferanse skjerm	0	800	Faktureres alltid, uavhengig av kategori

Vidarheimsalen K1 (internt/barn)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Uavhengig		Gratis	

Vidarheimsalen K1 (m/billettsalg)/K2 (lag/foreninger)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	1 000	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	1 250	
Pr. avtale	Helårsleie	0	4 000	

Vidarheimsalen K3 (kommersiell kultur)

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	1 400	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	1 750	
Pr. avtale	Helårsleie	0	5 000	

Vidarheimsalen K4 (næring)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	2 000	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	2 500	
Pr. avtale	Helårsleie	0	8 000	

Bibliotek

1. gangs varsel

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. lån		0	0	

2. gangs varsel

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. lån		0	0	

3. gangs varsel

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. lån		0	0	

Tapt bok

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. lån	Erstattes med den enkelte boks pris			

Konsesjons- og delingssaker

Søknad om delingssamtykke

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. søknad		2 000	2 000	Det skal betales et gebyr selv om søknaden gjelder fradeling av flere tomter eller parseller fra samme eiendom. Det samme gjelder ved såkalte stripeerverv til veiformål og lignende fra flere eiendommer

Pr. søknad

Etter lov om jord av 12. mai 1995 n r. 23 § 12

Søknad om konsesjon

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. søknad		3 000	3 000	Etter lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 2 og § 3 + 3 promille av gebyrpliktig kjøpe- eller leiesum, til sammen inntil maksimum kr. 5.000. Det skal betales et gebyr ved søknad om konsesjon for en eiendom selv om det er flere erververe av samme eiendom.

Pr. søknad

I tillegg 3 promille av gebyrpliktig kjøpe- eller leiesum, til sammen inntil maksimum kr. 5000

Private planforslag

Gebyr for annet fakturerbart arbeid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Gebyr for medgått tid	Per time	1 710	1 740	

Gebyr for arbeid med oppstart - Enkeltgebyrer for møter

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Avklaringsmøte med forslagsstiller/plankonsulent	Per møte	6 840	6 960	
Oppstartsmøte (inkludert arbeid med planinitiativ)	Per planinitiativ	20 520	20 880	

Gebyr for arbeid med oppstart - Forhold til overordnede planer i kommunen

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Planinitiativ i strid med kommuneplan	Per planinitiativ	6 840	6 960	

Gebyr for arbeid med oppstart - Råd i planleggingen – prinsippavklaringer

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Sak til planutvalget om å gi råd i en detaljreguleringssak (prinsipp saker) etter pbl § 12-8 første ledd	Per sak	4 275	4 350

Gebyr for arbeid med oppstart - Stans av planinitiativ

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Hvis forslagstiller krever at beslutningen om stans av planinitiativ skal legges frem for kommunestyret for behandling etter pbl § 12-8 andre ledd	Per planinitiativ	8 550	8 700	

Gebyr for behandling av privat planforslag - Arealformål og hensynssoner i planforslaget

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Per arealformål utover ett	Per arealformål	3 420	3 480	
Per hensynssoner utover en	Per hensynsone	4 275	4 350	

Gebyr for behandling av privat planforslag - Grunngelbyr for planforslag

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Privat planforslag	Per planforslag	71 820	73 080	

Gebyr for behandling av privat planforslag - Møter underveis i planprosessen

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Arbeidsmøte/dialogmøte med forslagsstiller/plankonsulent	Per møte	8 550	8 700

Gebyr for behandling av privat planforslag - Planer med planprogram og/eller konsekvensutredning

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
For planer som krever	Per planforslag	13 680	17 400

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
konsekvensutredning inntil 3 KU-tema			
For planer som krever planprogram	Per planprogram	34 200	34 800
Konsekvensutredning utover 3 KU-tema	Per KU-tema	5 130	8 700

Gebyr for behandling av privat planforslag - Tilleggsgebyr for vertikalnivåer

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Tilleggsgebyr for flere vertikalnivåer	Per vertikalnivå utover ett	12 825	13 050	

Gebyr ved avslutning av planprosess

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Avslutning av sak etter at planforslaget er mottatt av kommunen og saksbehandlingen er i gang	Per planforslag	80 % av samlet gebyr for planf	80 % av samlet gebyr for planf
Etter oppstartsmøtet, men før innsendelse av forslag	Per planoppstart	Gebyr etter § 2.1	Gebyr etter § 2.1
Gebyr ved avslag etter plan- og bygningsloven § 12-11	Per planforslag	Fullt gebyr	Fullt gebyr

Gebyr ved avslutning av planprosess

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Hvis saken trekkes før oppstartsvarsel eller planmyndigheten beslutter at initiativet skal stoppes	Per planinitiativ	Gebyr etter § 2.1.1	Gebyr etter § 2.1.1

Mangelfulle plandokumenter

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Tillegg for mangelfulle plandokumenter til førstegangsbehandling	Per søknad	3 420	3 480

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Tillegg for planforslag som ikke er levert etter gjeldende kartstandard	Per søknad	3 420	3 480

Utfylling og endring av plan

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Endringer i reguleringsplan, oppheving av eller utfyllinger innenfor hovedtrekkene i reguleringsplanen, jf. pbl § 12-14 andre ledd som kan behandles administrativt	Per søknad	34 200	34 800
Endringer i reguleringsplan, oppheving av eller utfyllinger innenfor hovedtrekkene i reguleringsplanen, jf. pbl § 12-14 andre ledd som krever politisk behandling	Per søknad	59 850	60 900
Endringer som behandles som ny plan i samsvar med pbl § 12-14 første ledd	Per planforslag	Fullt gebyr som ny plan	Fullt gebyr som ny plan

Bygge- og delesak

Andre vurderinger

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Godkjenning av foretak som ikke oppfyller kravene til praksis mv. i SAK, pbl § 23-7, jf. SAK § 11-4	Per foretak	3 280	3 480	
Tiltak på eksisterende byggverk (fravik fra TEK), pbl § 31-2, 4. ledd	Per fravik	6 560	5 220	

Dispensasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Dispensasjon fra annet enn arealplan som avgjøres administrativt	Per søknad	9 840	10 440	
Dispensasjon fra arealplan som avgjøres administrativt	Per søknad	13 120	13 920	
Dispensasjon som krever politisk behandling	Per søknad	16 400	17 400	
Tillegg for ekstern høring	Per søknad	3 280	3 480	

Forhåndskonferanse og andre møter

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Arbeidsmøter	Per møte	4 920	5 220	
Forhåndskonferanse	Per møte	4 920	5 220	

Gebyr for annet fakturerbart arbeid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Gebyr for medgått tid	Per time	1 640	1 740	

Gebyr for annet fakturerbart arbeid - meglerpakke

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Sammenstilling av dokumentasjon	Per pakke	2 730	2 890	

Gebyr for avsluttet sak før vedtak, ved avvisning og ved avslag

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Sak som avvises/returneres pga. vesentlige mangler eller som trekkes før vurdering. Gjelder også dersom tiltakshaver/søker ikke responderer på mangelbrev og saken avsluttes.	Per sak	4 920	5 220	
Sak som kommunen avslår	Per sak	Fullt gebyr	Fullt gebyr	

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026 Merknad
Sak som trekkes av søker/tiltakhaver etter at kommunen har satt i gang saksbehandling, men før endelig vedtak	Per sak	50 % av saksbehandlingsgebyr	50 % av saksbehandlingsgebyr

Igangsettingstillatelse, midlertidig brukstillatelse og ferdigattest

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Ferdigattest der det har gått mer enn fem år siden første tillatelse i byggesaken ble gitt	Per søknad	3 280	3 480
Igangsettingstillatelse	Per igangsetting	4 920	5 220
Midlertidig brukstillatelse	Per søknad	4 920	5 220

Revidert søknad og tegninger

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026 Merknad
Søknadspliktig endring av tiltak	Per endring	4 920	5 220

Saksbehandlingsgebyr for tiltak uten krav til ansvarlig foretak - Fradeling

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026 Merknad
Opprettelse av ny festegrunn	Per sak	8 610	9 140

Saksbehandlingsgebyr for tiltak uten krav til ansvarlig foretak – Fradeling

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
- Tillegg fra og med andre grunneiendom	Per grunneiendom	820	870
Endring av grenser for matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering etter matrikkellova	Per sak	8 610	9 140
Fradeling av tillegg i form av arealoverføring	Per eiendom	8 200	8 700

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Opprettelse av ny anleggseiendom	Per sak	8 610	9 140
Opprettelse av ny grunneiendom	Per sak	8 610	9 140
Opprettelse av nytt jordsameie	Per sak	8 610	9 140

Saksbehandlingsgebyr for tiltak uten krav til ansvarlig foretak – Tiltak uten krav til ansvarlig

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Alle andre tiltak uten krav til ansvarlig foretak	Per tiltak	10 250	10 880	
Alminnelige driftsbygninger i landbruket med totalt areal under 1000 m ² , jf. SAK § 3-2	Per tiltak	10 250	10 880	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Anlegg av vei	Per tiltak	13 530	14 360	
Bruksendring mv. jf. § 20-1 d	Per søknad	8 610	9 140	
Fasadeendring på bygg, konstruksjon eller anlegg, jf. § 20-1 c	Per søknad	8 610	9 140	
Landingsplass	Per time	1 640	1 740	
Lekeplass, aktivitetspark	Per tiltak	13 530	14 360	
Oppføring av innhegning mot veg jf. § 20-1 h	Per tiltak	8 610	9 140	
Parkeringsplass	Per tiltak	13 530	14 360	
Riving mv. bygninger, konstruksjoner og anlegg jf. § 20-1 e	Per tiltak	8 610	9 140	
Torg og møteplasser	Per tiltak	13 530	14 360	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Bolig og fritidsbolig

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Bolig/fritidsbolig med inntil 2 boenheter Bygningstype 111-113, 161-163	Per søknad	13 530	14 360
Rekkehus, kjedehus og andre småhus inntil 4 boenheter Bygningstype 121-136	Per bygning	20 090	21 320
Store boligbygg over 4 boenheter Bygningstype 131-159	Per boenhet	6 970	7 400
Større garasjer, annekst mv. Bygningstype 181-183	Per tiltak	6 970	7 400
Tilbygg, påbygg eller underbygg	Per tiltak	6 970	7 400

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Konstruksjon og anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Brygge til bolig eller fritidsbolig	Per tiltak	10 250	10 880
Bryggeanlegg, småbåthavner, molo, kai ol.	Per tiltak	10 250	10 880
Gjødsellager, plansilo, utmarksgjerde	Per tiltak	6 970	7 400
Rørlegg, ledningsanlegg mv.	Per søknad	11 890	12 620
Svømmebasseng, dam/brønn og lignende	Per tiltak	6 970	7 400

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Oppdeling eller sammenføyning av bruksenheter i bolig

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Oppdeling av bruksenheter i bolig mv.	Per boenhet	7 790	8 270	
Sammenføyning av bruksenheter i bolig mv.	Per søknad	7 790	8 270	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Plassering av skilt- og reklameinnretninger

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Andre skilt	Per tiltak	5 330	5 660	
- Skilt på fasade	Per tiltak	5 330	5 660	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Tiltaksklasse 1

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
For varig opphold, som skal stå i inntil to år	Per søknad	20 090	21 320	
Industri-/næringsbygg og landbruksbygg Bygningstype 211-249	Per tiltak	16 810	17 840	
Kontor- og forretningsbygning Bygningstype: 311-322;329-429;441-449;731-739, 840	Per tiltak	16 810	17 840	
Sanitærinstallasjoner, ventilasjons-/sprinkler-/antenneanlegg, heis og lignende	Per søknad	8 610	9 140	
Skorstein, ildsted og andre enkle tiltak	Per søknad	6 970	7 400	
Solcelleanlegg	Per søknad	10 250	10 880	
Tilbygg og påbygg mv. Bygningstype 211-840	Per tiltak	6 970	7 400	
Øvrige næringsbygg og offentlige bygg Bygningstype 411-840	Per tiltak	16 810	17 840	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Tiltaksklasse 2

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Industri-/næringsbygg og landbruksbygg Bygningstype 211-249	Per tiltak	23 370	24 800	
Kontor- og forretningsbygg Bygningstype 311-330	Per tiltak	23 370	24 800	
Kontor- og forretningsbygning	Per tiltak	23 370	24 800	

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Bygningstype: 311-322;329- 429;441-449;731- 739, 840			
Øvrige næringsbygg og offentlige bygg	Per tiltak	23 370	24 800
Bygningstype 411-840			

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Tiltaksklasse 2 og 3

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
For varig opphold, som skal stå i inntil to år	Per søknad	21 730	23 060
Sanitærinstallasjoner, ventilasjons-/sprinkler-/antenneanlegg, heis og lignende	Per søknad	13 530	14 360
Skorstein, ildsted og andre enkle tiltak	Per søknad	6 970	7 400
Solcelleanlegg	Per søknad	13 530	14 360

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Tiltaksklasse 3

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Industri-/næringsbygg og landbruksbygg	Per tiltak	29 930	31 760
Bygningstype 211-249			
Kontor- og forretningsbygg	Per tiltak	29 930	31 760
Bygningstype 311-330			
Kontor- og forretningsbygning	Per tiltak	29 930	31 760
Bygningstype: 311-322;329- 429;441-449;731- 739, 840			
Tilbygg og påbygg mv.	Per tiltak	8 610	9 140
Bygningstype 211-840			
Øvrige næringsbygg og offentlige bygg	Per tiltak	29 930	31 760
Bygningstype 411-840			

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – Vesentlig terrenginngrep

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
I regulert område	Per søknad	6 970	7 400	
I uregulert område	Per søknad	8 610	9 140	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) –Tiltaksklasse 1

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Kontor- og forretningsbygg Bygningstype 311-330	Per tiltak	16 810	17 840	

Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) –Tiltaksklasse 2

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Tilbygg og påbygg mv. Bygningstype 211-840	Per tiltak	8 610	9 140	

Tilleggsgebyr for SEFRAK- og verneverdig bygning, vernede områder og kulturminner

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Hvis søknad gjelder tiltak i vernede områder	Per søknad	3 690	3 920	
Hvis søknad gjelder tiltak som berører kulturminner	Per søknad	3 690	3 920	
Hvis søknad omfatter SEFRAK-bygning eller øvrig verneverdig bygning	Per søknad	3 690	3 920	

Tilleggsgebyr ved mangelfull søknad

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Mangelbrev	Per mangelbrev	1 640	1 740	

Eierseksjonering

Gebyr for annet fakturerbart arbeid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Gebyr for medgått tid	Per time	1 740	1 790	

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Mangelbrev	Per mangelbrev	870	900	

Gebyr for avsluttet sak før vedtak og ved avslag

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Sak som avvises/returneres pga. vesentlige mangler eller som trekkes før vurdering. Gjelder også dersom tiltakshaver/søker ikke responderer på mangelbrev og saken avsluttes.	Per sak	3 480	3 580	
Sak som kommunen avslutter på grunn av manglende oppfølging fra ansvarlig søker eller tiltakshaver etter to purringer	Per sak	50 % av saksbehandlingsgebyr	50 % av saksbehandlingsgebyr	
Sak som kommunen avslår	Per sak	Fullt gebyr	Fullt gebyr	

Oppretting av eierseksjoner, nybygg og eksisterende bygg

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
For én til fire seksjoner	Per søknad	8 700	8 950	
For seksjoner over fire	Per seksjon	1 740	1 790	

Reseksjonering i seksjonert sameie hvor minst en av bygningene er et eksisterende bygg

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
For seksjoner over fire	Per seksjon	870	900	

Reseksjonering i seksjonert sameie hvor minst en av bygningene er et eksisterende bygg

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
For én til fire seksjoner	Per søknad	5 220	5 370	

Sletting/oppheving av seksjonert sameie

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Saksbehandlingsgebyr for å slette seksjoner på en eiendom	Per søknad	4 350	4 480

Tilleggsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Gebyr for befarings	Per befarings	4 350	4 480	
Tilleggsgebyr ved seksjonering av anleggseiendom	Per sak	5 220	5 370	

Oppmåling

Avbrutt forretning

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Dersom oppmålingsforretningen er gjennomført, belastes 2/3 av gebyrsatsen.	Per time	2/3 av gebyrsatsene	2/3 av gebyrsatsene	
Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene.	Per time	1/3 av gebyrsatsene	1/3 av gebyrsatsene	

Oppmålingsforretninger - Annet fakturerbart arbeid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Gebyr for medgått tid	Per time	2 440	2 620	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for annet fakturerbart arbeid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Arbeid med referanse til stedfestingsavtale om eksisterende grense eller stedbunden rettighet, jf. matrikkelforskriften § 44	Per time	2 440	2 620

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Gebyr for registrering av jordsameie	Per time	2 440	2 620
Utarbeidelse av matrikkelbrev inntil 10 sider	Per brev	175	180
Utarbeidelse av matrikkelbrev over 10 sider	Per brev	350	350

Oppmålingsforretninger - Gebyr for arealoverføring og arealoverføring til offentlig veg og jernbane

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 10	Per grensepunkt	1 220	1 310	
0 – 2.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	26 840	28 820	
2.001 m2 – 5.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	29 280	31 440	
Over 5.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	36 600	39 300	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for feste til egen grunneiendom som ikke tidligere er målt opp

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 10	Per grensepunkt	1 220	1 310	
0 – 2.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	26 840	28 820	
2.001 m2 – 5.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	29 280	31 440	
Over 5.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	36 600	39 300	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for grensejustering - ensidig grensejustering

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 10	Per grensepunkt	1 220	1 310	
0 – 500 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	13 420	14 410	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for grensejustering - tosidig grensejustering

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 10	Per grensepunkt	1 220	1 310	
0 – 500 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	17 080	18 340	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for klarlegging av eksisterende grense der grensen er koordinatfestet i tidligere forretning

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 4	Per grensepunkt	813	870	
0 – 2.000 m2 inntil 4 grensepunkter	Per eiendom	10 980	11 790	
Over 2.001 m2 inntil 4 grensepunkter	Per eiendom	14 640	15 720	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke er koordinatfestet i tidligere forretning

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 4	Per grensepunkt	813	870	
0 – 2.000 m2 inntil 4 grensepunkter	Per eiendom	14 640	15 720	
Over 2.001 m2 inntil 4 grensepunkter	Per eiendom	17 080	18 340	

Oppmålingsforretninger - Gebyr for punktbeste og oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning (MUF)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	Per eiendom	7 320	7 860	
Per punktbeste	Per punktbeste	12 200	13 100	

Oppmålingsforretninger - Oppretting av anleggseiendom

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
0 – 2.000 m3	Per anleggseiendom	26 840	28 820	
2.001 m3 – 5.000 m3	Per anleggseiendom	36 600	39 300	

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Over 5.000 m3	Per anleggseiendom	41 480	44 540	

Oppmålingsforretninger - Oppretting av grunneiendom, festegrunn, matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn og oppretting av uteareal på eierseksjon

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
- Tillegg per grensepunkt utover 10	Per grensepunkt	1 220	1 310	
0 – 2.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	26 840	28 820	
2.001 m2 – 5.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	29 280	31 440	
Over 5.000 m2 inntil 10 grensepunkter	Per eiendom	36 600	39 300	

Forurensingsmyndighet

Forurensingsmyndighet - Kapittel 12. Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende. - Kontrollgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Gebyr for tilsyn	Per eiendom per anlegg per år	450	460	

Forurensingsmyndighet - Kapittel 12. Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende. - Saksbehandlingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Saksbehandlingsgebyr for utslippstillatelse	Per søknad	7 875	8 050	

Slamrenovasjon

Slamrenovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Minirensesanlegg og tette tanker	Per år	820	1 025	
Slamgebyr fritidsbolig	Per år	820	1 025	
Slamgebyr, tømming hvert 2. år	Per år	1 642	2 053	
Slamgebyr, tømming hvert 4. år	Per år	820	1 025	

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Slamgebyr, tømming hvert år	Per år	3 284	4 106

Renovasjon

Renovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Renovasjonsgebyr, fritidsbolig	Per år	1 118	1 157
Renovasjonsgebyr, miniabbonnement	Per år	3 853	3 988
Renovasjonsgebyr, standardabbonnement	Per år	4 719	4 885

Vann

Kommunale avgifter beregnes med tillegg av mva. Fra 1. januar er satsen 25 %, mens den fra 1. mai er redusert til 15 %. Dette er forutsatt at forslag til statsbudsjett blir vedtatt.

Forskrift om vann- og avløpsgebyrer er lagt ut på høring, og vedtas først i 2025. Satsene som ligger i denne gebyrlisten er basert på den nye forskriften, så det tas forbehold om at denne blir vedtatt.

Avlesing

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Oppmøtegebyr for avlesing av vannmåler	Pr. gang	1 200	1 260	Dersom abonnenten unnlater å foreta avlesing i tråd med lokal forskrift og kommunen må foreta avlesingen

Avstenging/påsetting

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Gebyr for avstengning og påsetting av vannforsyningen	Pr. gang/eiendom	1 600	1 680 Dersom kommunen foretar avstengning eller påsetting

Fastledd Andre (Kategori 1)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 1)	Per abonnent	2 582	2 366	

Fastledd Andre (Kategori 2)

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 2)	Per abonnent	7 747	7 098	

Fastledd Andre (Kategori 3)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 3)	Per abonnent	15 494	14 197	

Fastledd Andre (Kategori 4)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 4)	Per abonnent	30 989	28 393	

Fastledd Andre (Kategori 5)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 5)	Per abonnent	61 978	56 786	

Fastledd Andre (Kategori 6)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 6)	Per abonnent	129 120	118 304	

Fastledd Andre (Kategori 7)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 7)	Per abonnent	258 240	236 635	

Fastledd Andre (Kategori 8)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 8)	Per abonnent	387 360	354 913	

Fastledd Andre (Kategori 9)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 9)	Per abonnent	774 720	709 826	

Fastledd Bolig

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Bolig	Per boenhet	2 582	2 366	

Fastledd Fritid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Fritid	Per boenhet	2 582	2 366	

Forbruk Målt

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Målt	Per kubikk	34,10	45,62	

Forbruk Stipulert (Andre)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Stipulert (Andre)	Per kubikk	34,10	45,62	

Forbruk Stipulert (Bolig)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Stipulert (Bolig)	Per kubikk	34,10	45,62	

Forbruk Stipulert (Fritid)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Stipulert (Fritid)	Per kubikk	34,10	45,62	

Tilkoblingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Ordinært tilkoblingsgebyr	Pr. enhet	14 844	13 553	

Vannmålerleie

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vannmålerleie pr. år pr. måler - 27 - 51 mm		360	373	
Vannmålerleie pr. år pr. måler - inntil 26 mm		200	207	

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vannmålerleie pr. måler - større enn 51 mm eller flensemålere	Pr. år	1480	1532	

Avløp

Kommunale avgifter beregnes med tillegg av mva. Fra 1. januar er satsen 25 %, mens den fra 1. mai er redusert til 15 %. Dette er forutsatt at forslag til statsbudsjett blir vedtatt.

Forskrift om vann- og avløpsgebyrer er lagt ut på høring, og vedtas først i 2025. Satsene som ligger i denne gebyrlisten er basert på den nye forskriften, så det tas forbehold om at denne blir vedtatt.

Fastledd Andre (Kategori 1)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 1)	Per abonnent	1 884	1 797	

Fastledd Andre (Kategori 2)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 2)	Per abonnent	5 652	5 391	

Fastledd Andre (Kategori 3)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 3)	Per abonnent	11 304	10 782	

Fastledd Andre (Kategori 4)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 4)	Per abonnent	22 608	21 564	

Fastledd Andre (Kategori 5)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 5)	Per abonnent	45 216	43 128	

Fastledd Andre (Kategori 6)

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 6)	Per abonnent	94 200	86 256	

Fastledd Andre (Kategori 7)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 7)	Per abonnent	188 400	172 512	

Fastledd Andre (Kategori 8)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 8)	Per abonnent	282 600	258 768	

Fastledd Andre (Kategori 9)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Andre (Kategori 9)	Per abonnent	565 200	517 536	

Fastledd Bolig

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Bolig	Per boenhet	1 884	1 797	

Fastledd Fritid

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Fastledd Fritid	Per boenhet	1 884	1 797	

Forbruk Målt

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Målt	Per kubikk	32,63	37,96	

Forbruk Stipulert (Andre)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Stipulert (Andre)	Per kubikk	32,63	37,96	

Forbruk Stipulert (Bolig)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Stipulert (Bolig)	Per kubikk	32,63	37,96	

Forbruk Stipulert (Fritid)

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Forbruk Stipulert (Fritid)	Per kubikk	32,63	37,96	

Tilkoblingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Ordinært tilkoblingsgebyr	Pr- enhet	8 973	9 601	

Forurensningsmyndighet

Forurensningsmyndighet - Kapittel 12. Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende. - Saksbehandlingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vnr. Y - Saksbehandlingsgebyr for utslippstillatelse	Per søknad	7 875	8 050	

Forurensningsmyndighet - Kapittel 13. Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser. - Kontrollgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vnr. Y - Gebyr for tilsyn	Per eiendom per anlegg per år	0	5 400	

Forurensningsmyndighet - Kapittel 13. Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser. - Saksbehandlingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vnr. Y - Saksbehandlingsgebyr for utslippstillatelse	Per søknad	7 875	18 000	

Forurensningsmyndighet - Kapittel 15. Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann. - Kontrollgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vnr. Y - Gebyr for tilsyn	Medgått tid			

Forurensingsmyndighet - Kapittel 15. Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann. - Saksbehandlingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Vnr. Y - Saksbehandlingsgebyr for utslippstillatelse	Per søknad	7 875	8 050

Forurensingsmyndighet - Kapittel 15A. Påslipp. - Kontrollgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Vnr. Y - Gebyr for tilsyn		Medgått tid		

Forurensingsmyndighet - Kapittel 15A. Påslipp. - Saksbehandlingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Vnr. Y - Saksbehandlingsgebyr for utslippstillatelse	Per søknad	7 875	8 050

Forurensingsmyndighet - Timepris - Timepris

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats Merknad 2026
Vnr. Y - Gebyr for medgått tid i forurensningssaker	Per time	1 760	1 800

Leie Gymbygg

Gymsal

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr, arrangement	Over 4 timer	0	700	
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	300	

Svømmehall, med tilsyn

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	1 000	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	1 800	

Svømmehall, privat uten tilsyn

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	700	

Økonomiplan for 2026-2029

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	1 200	

Leie Fritidsklubben

Klubben

Gebyr	Enhet	Sats 2025	Sats 2026	Merknad
Pr. arrangement	Inntil 4 timer	0	300	
Pr. arrangement	Over 4 timer	0	500	

Klimabudsjett

Klima og energiplanen skal være et kunnskapsgrunnlag som gjør det mulig å ta gode valg, både for kommunen, innbyggere og næringsliv, og ha konkrete og gjennomførbare tiltak, som er godt forankret i kommunens egen organisasjon. Planen beskriver en visjon og en overordnet ambisjon for kommunene, og har formulert mål innenfor fem målområder; utslippsreduksjon, karbonlagring i jord og skog, energiproduksjon og -effektivisering, klimatilpasning og omstilling.

Planens visjon:

Bærekraftige fjellkommuner i en grønn region

Vi skal være en region:

..som er rustet for fremtidens klima

..som drives med fornybar energi

..med bærekraftig og strategisk arealbruk

..der det er enkelt å velge klimavennlig transport

..med god ressursutnyttelse i en sirkulær fremtid

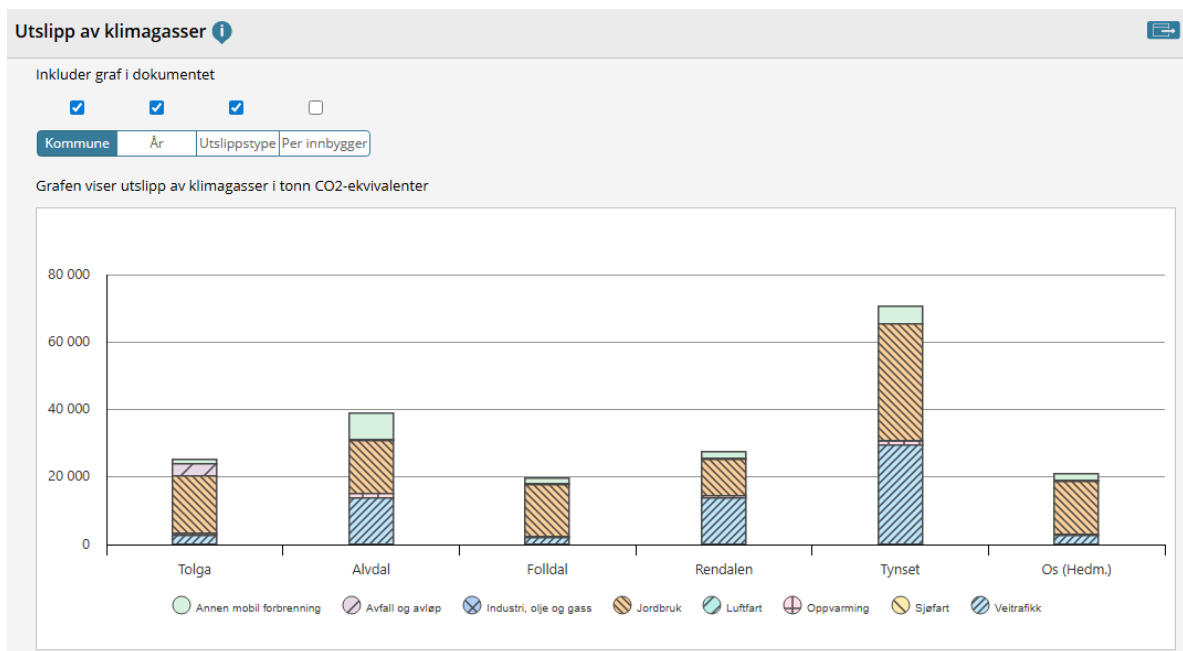
..med lønnsomt og bærekraftig lokalt næringsliv, med lave klimagassutslipp

..med kommuner som er pådrivere og legger til rette for grønn omstilling

Dette operasjonaliseres gjennom tiltak i handlingsdelen som påvirker direkte utslipp, indirekte utslipp eller har andre samfunns effekter.

Handlingsprogrammet beskriver konkrete tiltak. Prioritering, tidsplan og kostnader bestemmes når tiltakene innarbeides i kommunens årlige økonomiplan og i klimabudsjett. Handlingsprogrammet består av mange konkrete tiltak, med samarbeid, økt kunnskap, arealbruk, innkjøp/ offentlig anskaffelse og innføring av klima- og miljøledelse som noen av de viktigste. Det regionale samarbeidet fra planprosessen videreføres ved prioritering av tiltak, slik at man kan dra nytte av kompetanse på tvers ved gjennomføring av tiltakene. Rapportering av klimatiltak og måloppnåelse innarbeides i kommunenes årsrapport.

Klimastatistikk:

Utslipp av klimagasser

Inkluder tabell i dokument

☒ ☒ ☐ ☐

Totalt CO₂ CH₄ N₂O

	Tolga	Alvdal	Folldal	Rendalen	Tynset	Os (Hedm.)
Luftfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppvarming	525,3	1 282,6	376,8	628,8	1 068,3	392,8
Industri, olje og gass	0,0	78,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	2 736,2	13 752,4	1 937,0	13 858,4	29 607,6	2 610,4
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avfall og avløp	3 630,9	271,8	401,3	389,7	76,7	167,0
Annen mobil forbrenning	1 269,2	7 630,4	1 773,6	1 654,6	5 162,1	2 163,3
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk	17 024,1	15 820,1	15 310,2	10 817,4	34 694,3	15 778,4
Sum	25 185,7	38 836,1	19 798,9	27 348,8	70 608,9	21 111,9

Tiltak fra klima- og energiplan

- **Kommunisere mål og strategi for klimaarbeidet i egen organisasjon, og legge til rette for samarbeid mellom avdelinger og kommuner**

Ledere i kommunen (Ordfører, KD, enhetsledere, fagsansvarlige skog og landbruk og miljø og verneforvaltning) inkluderer informasjon om klimaarbeidet i egnede fora der ansatte deltar.

- **Inkludere og synliggjøre ansvar for klima og klimatilpasning i organisasjonen**

Klima- og energi er et fagområde som inngår i alle enheter i organisasjonen, og bør synliggjøres på samme måte som f.eks. ansvar for økonomi og HMS (f.eks. stillingsbeskrivelser).

- **Ta i bruk Klimabudsjettmodulen i Framsikt**

Konkrete klimatiltak og prosjekter innarbeides i klimabudsjettmodulen, og følges opp på linje med øvrige tiltak/oppdrag.

- **Vurder miljøsertifisering av kommunal virksomhet**

For ekstra fokus på klima og miljøarbeidet i kommunen, internt og eksternt, kan man vurdere sertifisering, f.eks. Miljøfyrtårn (hovedkontormodellen) eller ISO14001.

- **Oppfordre ansatte til å delta i relevante nettverk for klimaarbeid og -tilpasning.**

Deltagelse i klimanettverk bidrar til erfaringsutveksling, økt kunnskap og engasjement om klimaarbeidet.

- **Inkludere klimarisiko i helhetlig ROS med tilhørende beredskapsplaner og loggføring**

Klimarisiko må innarbeides i beredskapsplaner både på overordnet nivå og i de enkelte enheter, samt i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

- **Inkluder klimarisiko i risikovurderinger og beredskapsplaner**

Klimarisiko må innarbeides i beredskapsplaner både på overordnet nivå og i de enkelte enheter, samt i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

- **Inkluder klimatiltak i årsplan og budsjett, for rapportering og oppfølging**

Inkludere rapportering av tiltak i årsrapporter og ev. tertialrapporter

- **Jobbe for samarbeid om arealbruk på tvers av kommune- og fylkesgrenser**

Kan omfatte utbygging av fornybar energi, hyttefelt el. Samarbeid kan gi nytte i flere kommuner, men samtidig begrense utbygging, og med det begrenset avskoging og redusert transportbehov/veitrafikk. Relevant for arbeidet med felles regional nærings- og energistrategi.

- **Inkludere klimahensyn ved revidering av kommuneplanens samfunnsdel**

Klima og miljø er vesentlige aspekter i bærekraftsbegrepet, og bør inngå i kommuneplanens samfunnsdel.

- **Gjennomgang av områder NVE har definert som aktsomhetsområder, og kartlegg fareområder som er særlig utsatt for klimarisiko i form av flom, ras og skred.**

Vurder om det er aktsomhetsområder som bør utredes mer detaljert mhp. fare, og om kommunen kan finansiere slik kartlegging. Kartlegging er innarbeidet i forbindelse med det pågående arbeidet med Kommuneplanens arealdel.

- **Inkludere arealer til produksjon av fornybar energi i arealplaner, inkl. kraftledninger.**

Arealkrevende fornybar energi kan legges til allerede utbygde områder (grå arealer) for å unngå nedbygging av natur- er vurdert i arbeidet med kommuneplanens arealdel og er en del av den regionale Nærings- og energistrategien som utarbeides i 2025/2026. Detaljreguleringsplan i Kåsdalen er vedtatt 30.okt-25 med avsatt område for solenergi.

- **Optimalisere varme- og ventilasjonsanlegg for effektivisering av energibruk i kommunale bygg, Inkl. gjenbruk av restvarme.**

Kontinuerlig vurdering - Enøk tiltak i budsjettforslag

- **Dokumentere egenproduksjon av strøm fra solcelleanlegg.**

I tillegg til kartlegging av energiforbruk, etableres rutiner for å rapportere egenproduksjon i forbindelse med årsmeldingen

- **I samarbeid med næringslivet bidra til å identifisere, finansiere og iverksette tiltak som kan bidra til produksjon og distribusjon av fornybar energi, reduserte klimagassutslipp, karbonlagring eller klimatilpasning**

Et generelt tiltak som kan omfatte nye tiltak basert på teknologiutvikling og initiativ fra næringslivet i regionen. Tematiseres gjennom arbeidet med den regionale Nærings- og energistrategien som utarbeides i 2025/2026

- **Bidra til dokumentasjon av klimafotavtrykk på lokale varer og tjenester, til bruk i off. anskaffelser**

Lokale leverandører bør oppfordres til å dokumentere klimautslipp fra egne varer, for å kunne delta i anbud. Kommunen kan bidra med nettverk og tilgang på kompetanse. Kommunen har signert *Matløftet* i oktober 2025, som gir en forventning om økt lokale innkjøp råvarer/matvarer. Gjennom deltakelse i piloten offentlig innkjøp av mat har vi god støtte i arbeidet med kompetansebygging og systemutvikling gjennom Matfylket Innlandet.

- **Følg opp forprosjektrapport om produksjon av biokull knyttet til forvaltning av utmarksbeite**

Forprosjekt i Tolga kommune ble avsluttet med sluttrapport oktober 2025. Arbeidet følges opp regionalt gjennom nærings- og energistrategien.

- **Kompetanseheving og erfaringsutveksling, med fokus på bærekraftig skogbruk.**

Både aktive skogbrukere og mindre skogeiere som målgruppe. Revisjon av "**Tiltaksplan for skogbruk for Innlandet fylke**" - skogbrusplaner i kommunene i Nord-Østerdal er igangsatt

- **Prioritere løsninger med korte transportavstander ved jord- og konsesjonsbehandling, jordskifte og ved godkjenning av søknader om nydyrking.**

Kan også omfatte bruk av null- eller lavutslippskjøretøy.

- **Jobbe for rammebetingelser og tilskuddsordninger som bidrar til produksjon av biogass i regionen.**

Produksjon av biogass fra husdyrgjødsel vil gi reduserte utslipp fra jordbruket. Biogass til strømproduksjon reduserer press på kraftnettet. Biogass med kjøretøykvalitet reduserer utslipp fra veitrafikken. Følges opp gjennom regionalt samarbeid tilknyttet nærings- og energistrategien.

- **Gjenbruk av møbler og annet utstyr før anskaffelse**

Kan inngå i et byggeprosjekt, eller i retningslinjer for innkjøp i de enkelte enheter. Vi har anskaffet systemet Loopfront for å både selv legge ut og kjøpe/anskaffe brukt/gjenbrukt . Dette settes i verk høsten 2025

- **Kartlegg egne innkjøp, og identifiser innkjøp med høyest klimapåvirkning**

Klima og energi innarbeides som krav eller tildelingskriterium ved anskaffelse, både for enkeltprosjekter og ved revisjon av rammeavtaler. Prioriter anskaffelser basert på kartlegging og utslipp fra egne innkjøp.

- **Legge til rette for selvdyrking, f.eks. parsellhager på dyrka mark**

I sentrumsområder kan det være etterspørsel etter arealer for å dyrke egne grønnsaker. Gjennomføres i samarbeid med grunneiere.

- **Miljøsertifisering av kommunenes enheter** starter med Kommunehuset i 2026 og er en del av forpliktelsen i prosjektet Bærekraftig Reisemål i Visit Røros og Østerdalen

- Delta i **prosjekt "Endring i utmarksbeitet i Nord-Østerdal**, som ser på årsaker, virkning og tiltak, og gjennom fjellbeiteprosjektet dokumentere klimaeffekt av

utmarksbeite(karbonlagring, albedoeffekten, redusert nydyrkingsbehov mm)

- Oppdatere egne **instrukser for behandling av søknader om skogsbilveier** med retningslinjer om klimahensyn og klimatilpasning.

Investeringer i økonomiplanen

Investeringstabell for kommunen samlet

Tolga

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2026	2027	2028	2029
Investeringsprosjekter				
Andre investeringer				
Aksjer og andeler	550	550	550	550
Bibliotek - selvbetjeningsløsning	400	0	0	0
Biler	0	700	0	0
Dølmotunet - restaurering	1 000	0	0	0
Enøktiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Helsesenteret - ventilasjon og ombygging	0	0	0	1 000
Idrettshall/svømmehall - rehabilitering	200	0	0	0
IKT - Skolene/barnehagene	100	100	100	100
Kirker - restaurering orgel Vingelen Kirke	0	1 000	0	0
Kommunale veier	1 500	1 500	1 500	1 500
Minnelund kirke	200	0	0	0
Tolga Omsorgstun - utbedringer	100	0	0	0
Trafikksikkerhetstiltak gatelys mm	500	500	500	500
Sum Andre investeringer	5 550	5 350	3 650	4 650
Selvkost				
Avløp - rehabilitering avløpsnett	500	500	500	500
Helgesbekken Vannverk	0	0	1 000	0
Høydebasseng Haugan	0	0	200	0
Renseanlegg - prosjektering renseanlegg	0	0	1 850	0
Tømmeløsning bobil	0	0	400	0
Vann - nytt tak høydebasseng	300	0	0	0
Vann - rehabilitering vannkummer	500	500	500	500
Vann - utbedring vannledning Erlia	0	3 000	3 700	0
Vann - utbedring vannledning mellom brua og stasjon	0	0	0	730
Vann - utbedring vannledning Tolga Vest	600	0	0	0
Sum Selvkost	1 900	4 000	8 150	1 730
Sum	7 450	9 350	11 800	6 380

Tolga

Andre investeringer

Aksjer og andeler

Budsjettposten gjelder egenkapitalinnskudd KLP.

Bibliotek - selvbetjeningsløsning

Gjelder innretning til meråpent bibliotek. Investeringen er noe programvare, men i hovedsak tilpasning av dører/låsesystem osv.

Biler

Bytte av to biler velferd

Dølmotunet - restaurering

Tilpasning av bygget som muliggjør åpent flere perioder på året. Toaletter etc. Tilpasning forøvrig er avtalt deling 50/50 med Anno Museum, men de har ikke midler pr. nå.

Enøktiltak

Generelle tiltak som utskifting av lysarmaturer, isolering av varmerør (EPC-tiltak) etc. Type tiltak avhenger av hvilke tilskuddsordninger som lyses ut fra Husbanken og ENOVA.

Helsesenteret - ventilasjon og ombygging

Ny inngang legekantor. Noe endring av kontorløsninger.

Idrettshall/svømmehall - rehabilitering

Nødvendig restaurering av svømmebassenget.

IKT - Skolene/barnehagene

Innkjøp/fornyng av elev-PC'er.

Kirker - restaurering orgel Vingelen Kirke

Tilskudd til Kirkelig Fellesråd for restaurering av orgelet i Vingelen kirke. Medfinansering fra Fellesråd/menighetsråd.

Info fra kirken:

Vi har søkt Kirkebevaringsfondet om å dekke 50% av kostnadene. **Kommunens andel vil være**

kr. 989.000,-. (Vi har 2 ulike alternativer hvor vi ha valgt det rimeligste alternativet.)

Dette blir ikke klart før på våren 2026. Dersom tilskuddet blir innvilget og investeringen realisert er det mulig kommunens tilskudd må flyttes til 2026. Dette vil i så fall bli en egen sak 1. tertial 2026.

Kommunale veier

Bedre standard av vei, som vil føre til reduserte utgifter på vedlikehold.

I henhold til vedtatt vedlikeholdsplan for kommunale veier.

2026: Bakkagata/Eggan

Minnelund kirke

Konvertert fra MP-26-Minnelund kirke

Dette var et forprosjekt i 2025 på 100.000. Vedtatt økonomiplan tilsier tilskudd på 200.000 i 2026.

Fellesrådet ber om 276.000.

Tolga Omsorgstun - utbedringer

Konvertert fra MP-42-Tolga Omsorgstun - utbedringer

Prosjektering. Gjøre om en omsorgsbolig til tilrettelagt bolig barn.

Trafikksikkerhetstiltak gatelys mm

Generell post. Brukes etter hva tilskuddsordninger som er mulig

Selvkost

Avløp - rehabilitering avløpsnett

Opprusting ihht VA-plan

Helgesbekken Vannverk

Konvertert fra MP-25-Helgesbekken Vannverk

Tolga Kommune mangler reservevannskilde.

Sammenkobling med Helgesbekken Vannverk, gjør at vi kan forsyne noe (Sykehjemmet) ved bortfall av hovedvannkilde.

Høydebasseng Haugan

Høydebasseng Haugan. Prosjektering for å sikre vannforsyning "ovafor" Tolga Vannbehandling.

Renseanlegg - prosjektering renseanlegg

ForProsjektering.

Tolga Kommune har krav til rensing av biologisk materiale (fosfor), som pr nå ikke tilfredsstilles. Pålegg fra Statsforvalter gjør at vi må innføre sekundærrensing snarlig, men vi vil også se på hva nytt direktiv utgjør.

Tømmeløsning bobil

Forurensningsloven §26

Vann - nytt tak høydebasseng

For å opprettholde den gode kvaliteten på vannet.

Vann - rehabilitering vannkummer

Opprusting ihht VA-plan

Vann - utbedring vannledning Erlia

Opprustning ihht VA-plan

Vann - utbedring vannledning mellom brua og stasjon

Opprusting ihht VA-plan

Vann - utbedring vannledning Tolga Vest

Opprusting ihht VA-plan. ViTo-Killingmo

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	19 380	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 726	-2 428	-840	-660	-520	-720
Tilskudd fra andre	-1 418	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-1 797	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-12 315	-11 566	-6 060	-8 140	-10 730	-5 110
Sum investeringsinntekter	-18 256	-13 994	-6 900	-8 800	-11 250	-5 830
Videreutlån	1 143	4 000	4 000	4 000	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-1 143	-4 000	-4 000	-4 000	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	826	750	750	750	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-497	-750	-750	-750	0	0
Netto utgifter videreutlån	329	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-299	-543	-550	-550	-550	-550
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-498	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	655	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-797	112	-550	-550	-550	-550
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	655	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Andre investeringer							
Bibliotek - selvbetjeningsløsning	0	400	400	0	0	0	400
IKT - Skolene/barnehagene	0	200	100	100	100	100	400
Tolga skole - frekvensstyrte vifter	508	0	0	0	0	0	0
Tolga skole - tilpasning HC-basen	165	0	0	0	0	0	0
Vingelen skole og barnehage - trafiksikkerhetstiltak	140	200	0	0	0	0	0
Helsesenteret - ventilasjon og ombygging	0	0	0	0	0	1 000	1 000
Tolga Omsorgstun - utbedringer	721	10 000	100	0	0	0	100
Omsorgsboliger - Enøktiltak vinduer	1 371	0	0	0	0	0	0
Omsorgsboliger - Enøktiltak solcelleanlegg	3 147	190	0	0	0	0	0
Driftsmidler PLO - kjøp av bil	299	0	0	0	0	0	0
Idrettshall/svømmehall - rehabilitering	0	0	200	0	0	0	200
Dølmotunet - restaurering	0	0	1 000	0	0	0	1 000
Infopunkt tolga	212	0	0	0	0	0	0
Enøktiltak	861	500	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Boliger/tomter - infrastruktur Tolgensli	269	0	0	0	0	0	0
Prøvebolig	54	0	0	0	0	0	0
Gammelbanken - næringslokaler	17	0	0	0	0	0	0
Gammelbanken - leilighet	13	0	0	0	0	0	0
Gammelbanken - 3. utg og utvendig	339	0	0	0	0	0	0
Sentrumsutvikling	52	0	0	0	0	0	0
Støa	1 425	0	0	0	0	0	0
Parkering Renseanlegget	464	149	0	0	0	0	0
Vei og foratu - oppgradering Dalsveien, Gjerdalsveien	1 162	0	0	0	0	0	0
Gatelyst - oppgradering til LED Hodalen	188	0	0	0	0	0	0
Gatelyst - oppgradering til LED Tolga	304	0	0	0	0	0	0
Gatelyst - Vingelen Vesleåsen	882	0	0	0	0	0	0
Driftsmidler teknisk - traktor	999	0	0	0	0	0	0
Kommunehuset - ombygging del 2	166	0	0	0	0	0	0
Kommunehus - solcelleanlegg	511	0	0	0	0	0	0
Kommunale veier	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Biler	0	0	0	700	0	0	700
Trafiksikkerhetstiltak gatelyst mm	0	0	500	500	500	500	2 000
Sum Andre investeringer	14 268	11 639	4 800	3 800	3 100	4 100	15 800
Selvkost							
Infrastrukturtiltak Vingelen	1 500	500	0	0	0	0	0
Renseanlegg - prosjektering renseanlegg	351	0	0	0	1 850	0	1 850
Vann - reservevannkilde	1	0	0	0	0	0	0
Vann - reduksjonsventil hovedvannledning	203	0	0	0	0	0	0
Vann - rehabilitering vannkummer	818	0	500	500	500	500	2 000
Vann - utbedring vannledning mellom brua og stasjon	0	0	0	0	0	730	730
Vann - utbedring vannledning Tolga Vest	0	0	600	0	0	0	600
Vann - utbedring vannledning Erlia	0	0	0	3 000	3 700	0	6 700
Vann - nytt tak høydebasseng	0	0	300	0	0	0	300
Vanntilførsel sykehjem	528	0	0	0	0	0	0
Høydebasseng Haugan	7	0	0	0	200	0	200
Helgesbekken Vannverk	0	0	0	0	1 000	0	1 000
Utskifting vannfilter	0	1 100	0	0	0	0	0
Avløp - rehabilitering avløpsnett	96	0	500	500	500	500	2 000

Økonomiplan for 2026-2029

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Slamvogn	230	0	0	0	0	0	0
Tømmeløsning bobil	0	0	0	0	400	0	400
Sum Selvkost	3 734	1 600	1 900	4 000	8 150	1 730	15 780
Investeringer i varige driftsmidler	18 001	13 239	6 700	7 800	11 250	5 830	31 580

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Kirker - skifte takspen Vingelen Kirke	149	0	0	0	0	0	0
Kirker - restaurering orgel Vingelen Kirke	0	0	0	1 000	0	0	1 000
Minnelund kirke	0	100	200	0	0	0	200
Tilskudd til andres investeringer	149	100	200	1 000	0	0	1 200

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Aksjer og andeler	1 229	543	550	550	550	550	2 200
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 229	543	550	550	550	550	2 200

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan Sum 2026- 2029
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	19 380	13 882	7 450	9 350	11 800	6 380	34 980

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Oppr. bud. i fjor 2025	Rev. bud. i fjor 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd	-99 527	-105 529	-105 529	-115 989	-115 989	-115 989	-115 989
Inntekts- og formuesskatt	-42 771	-50 210	-50 210	-53 912	-53 912	-53 912	-53 912
Eiendomsskatt	-7 738	-7 700	-7 700	-7 986	-7 986	-7 986	-7 986
Andre generelle driftsinntekter	-23 035	-19 600	-19 600	-14 045	-14 045	-14 045	-14 045
Sum sentrale inntekter	-173 071	-183 039	-183 039	-191 932	-191 932	-191 932	-191 932

Rammetilskudd og skatt

Fra budsjett 2025 til budsjett 2026 har Tolga kommune en nominell vekst i frie inntekter på 6,3 %. Dette er høyere enn de fleste av våre nabokommuner. Tolga har hatt en god økning i folketall, noe som skyldes mottak av flyktninger men også en grunnleggende økning i folketall. I forslag til statsbudsjett ble det lagt til grunn en generell styrking av overføring til kommunene, noe som for Tolga kommune sin del utgjorde en økning på 2,9 mill i forhold til stortingsmeldingen for 2026 tidligere på året. Det er imidlertid forventet en viss omkamp om disposisjonene nær budsjettet skal endelig vedtas, så det er noe usikkerhet knyttet til hvordan dette vil kunne endre seg i løpet av året.

Rammeoverføringen fra staten inneholder to hovedelementer i tillegg til rene skatteinntekter: Rammetilskudd og inntektsutjevning. Inntektsutjevningen er en fordeling av inntekts- og formuesskatt fra skattesterke kommuner til mer skattesvake kommuner basert på et gitt nivå av landsgjennomsnittet. Siden Tolga kommune er en skattesvak kommune, har denne inntektsutjevningen vært en vesentlig del av rammeoverføringene.

Gjennom en omlegging av inntektssystemet i 2024 regnes nå konsesjonskraftinntekter, naturressursskatt og eiendomsskatt som en ordinær skatteinntekt for kommunen, og inngår i en del beregninger som eksempelvis distriktstilskuddene. Siden Tolga ligger såpass langt under landsgjennomsnittet skattemessig vil det ikke bli gjort noen fordeling til andre kommuner fra vår kommune gjennom inntektsutjevningen.

For inntektsutjevningen benyttes beregnet folketall pr. 01.01.2026, mens det for utgiftutjevning/innbyggertilskudd benyttes folketall pr. 01.07.25. I prognosemodellen fra KS har vi i tabellen et folketall på 1.606 innbyggere 01.07.25, og et beregnet folketall pr. 01.01.26 på 1.600.

Ved beregning av kommunens rammetilskudd legges følgende forventninger om økte kostnader for kommunene til grunn, som til en viss grad kompenseres:

- **Barnehage:** Fra 1. august 2025 ble den maksimale foreldrebetalingen redusert til 1.200 kroner pr. måned. For kommuner i sentralitetsklasse 5 (som Tolga kommune nå er) og 6 er den maksimale satsen 800 kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2026. Samtidig foreslås at nivået på maksimal foreldrebetaling i 2026 skal videreføres på samme nominelle nivå som høsten 2025.

- **Kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole:** Det innføres et nytt system for kompetanse og karriereutvikling i barnehage og skole som forventes å gi økte utgifter for kommunene til administrasjon, særlig knyttet til nye oppgaver for barnehagemyndigheten.
- **Kommunehelse:** Basistilskuddets andel av fastlegenes finansiering ble økt fra 1. juli 2025, og dette vil få helårseffekt i 2026.
- **Sosialhjelp:** Behov for sosialhjelp forventes å økt som følge av at støtteordningene for enslig mor eller far fases ut. Veiledende satser for økonomisk sosialhjelp økes, i hovedsak til familier med barn.
- **Barnevern:** Fosterforeldre som er frikjøpt fra vanlig jobb skal kompenseres for manglende opptjening av tjenestepensjon. I tillegg øker satsene for spesialiserte fosterhjemsplasseringer. Endringene medfører høyere utbetalinger til fosterhjem.

Det foreslås også endringer som er forventet å *redusere* kommunenes kostnader, og dette blir kommunene *trukket* for:

- **Grunnskole:** Et nytt prøvegjennomføringssystem som innføres antas å gi gevinster for kommunene.
- **Sosialhjelp:** Kommunene skal ikke lenger ta med barnetrygd ved vurdering av søknader om sosialhjelp. Dette antas å redusere kommunenes kostnader
- **Private skoler:** Det har blitt flere elever i private og statlige skoler, og det antas at kommunene sparer kostnader på dette. Uttrekket tas fra alle kommuner uavhengig av om de har noen elever i slike skoler eller ikke.

Disse forholdene har kommunedirektøren tatt hensyn til ved fordeling av rammen for Tolga kommune.

I perioden fra framlagt forslag til behandling av økonomiplan fikk man vedtak på statsbudsjett for 2026. I dette statsbudsjettet lå det inne en generell økning til kommunene, som for Tolga sitt vedkommende i en Tentativ prognose fra KS ville utgjøre en netto styrking på ca 1,3 mill. Dette ble vedtatt inkludert i budsjett for 2026, og fordelt til de ulike rammene. Se vedtak og beskrivelser under sammendrag budsjett for hver sektor.

Eiendomsskatt

I årets budsjettforslag ligger det inne eiendomsskatteinntekter på i underkant 8 millioner kroner. Disse er fordelt slik:

Bolig og fritidseiendommer	2 788 642
Vannkraftanlegg	4 224 360
Næringseiendommer	972 711
	7 985 713

Eiendomsskattevedtak 2026:

- a) Eiendomsskatten 2026 skrives ut med hjemmel i Eiendomsskatteloven §§ 2 og 3.
- b) Med hjemmel i Eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 utskrives det eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen.
- c) I medhold av Eiendomsskatteloven fritar kommunestyret eiendomsskatt for bygninger som er hjemlet i lovens §§ 5 og 7 jfr. egne lister.
- d) Eiendomsskatt utskrives med en sats på 4,0 promille for boliger/fritidsboliger. Næring utskrives med en sats på 7 promille.
- e) Eiendomsskatten skal betales i like terminer, enten månedlig, kvartalsvis eller halvårig og samtidig med kommunale avgifter/eiendomsgebyrer.
- f) Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen vedtatte eiendomsskattevedtekter, «Eiendomsskattevedtekter for Tolga kommune gjeldene fra 01.01.2023»

Økonomiplan for 2026-2029

Følgende fritaksliste vedtas sammen med budsjett/økonomiplan for 2026 - 2029:

Liste over eiendommer helt eller delvis fritatt for eiendomsskatt 2026.									
Fritak jfr. § 5 d- Kommunale eiendommer						Gjelder			
GNR	BNR								
39	466	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Bioenergisentral			
26	118	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Dømotunet			
48	4	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Pumpehus			
6	10	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Heimgløtt			
39	328	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Industritomt			
26	98	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Gymbygg/skole			
10	244	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Renspark Hallrøstveien (står på grunn til Mari Trøen)			
26	47	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Helse- og kommunehus			
26	139	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Høydebassengtomt			
84	23	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Trygdeboliger i Øversjødalen- bygnr nr.18843986/ 18843978			
39	253	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Kronskogsaga			
39	360	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Tollmo A			
39	344	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Åttern			
39	403	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Nylund			
39	404	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Sneppen			
76	14	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	P.plass Holpydalen kirke			
39	278	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Elvheim			
39	346	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Molund 50062			
39	163	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Tolga omsøtstun			
39	219	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Fredbo			
26	126	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Bolig			
26	125	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Bolig			
26	140	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Trygdeboliger			
79	3	Tolga Kommune	Brugata 38	2 544	Øversjødalen	Øversjødalen Samfunnshus/ areal v skole			
39	456	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Storfamiliebolig			
39	394	Tolga Kommune	Brugata 38	2 540	Tolga	Volitun			
Fritak jfr. § 5 a - delvis									
66	21	Hodalen Fjellstue AL	Hodalen 106	2 540	Tolga	Fjellstue			
Fritak jfr. § 5 c Kirker									
56	42	Tolga Kirkelige Fellesråd	Brugata 38	2 540	Tolga	Tolga Kirke			
158	12	Hodalen kirke			Ukjent	Hodalsveien 1202			
17	93	Vingelen Kirkesogn			Ukjent	Vingelen kirke og Menighetshus			
80	66	Tolga Kirkelige Fellesråd	Brugata 38	2 540	Tolga	Holpydalen kirke			
Fritak jfr. § 7 a- Lag/ foreninger/ stiftelser									
76	1	Øversjødalen skytterlag		2 544	ØVERSI ØDALEN	Øversjødalen skytterhus			
39	439	Tolgen Skytterlag		2 540	Tolga	39/439/O/O			
39	457	Sameiet Sætershallen		2 540	TOLGA	Sætershallen			
37	6	TOLGA IDRETTSLAG	Sjukhusmoen 78	2 540	TOLGA	Sumundshytta			
174	1	Tolga Øst- jakt/ fjellsameie		2 540	TOLGA	Tverrhøbbua			
10	156	Vingelen Skytterlag		2 542	Vingelen	Skytterbanen			
10	266	Lagerbygning for løypemaskin		2542	Vingelen	Lagerbygning for løypemaskin			
70	4	Hodalen Skytterlag		0	Ukjent	Skytterbane			
24	24	Tolga Idrettslag		2 540	Tolga	Sætershallen			
17	131	Vingelen Idrettslag	Eggeliveien 141	2 542	Vingelen	Idrettsplassen			
56	39	Tolga Kirkelige Fellesråd	Brugata 38	2 540	Tolga	Kirkestua			
27	178	Tolga Idrettslag		2 540	Tolga	Klettthytta			
10	215	Samfunnshuset Fjellheim	Eggeliveien 141	2 542	VINGELEN	Lekeplass			
10	164	Samfunnshuset Fjellheim	Eggeliveien 141	2 542	VINGELEN	Samf. hus + skole			
10	217	Vingelen Kirke Og Skolem.		2 542	Vingelen	Vingelen Kirke Og Skolemuseum			
39	438	Tolgen Skytterlag		2 540	Tolga	Skytebane			
26	91	Tolga Eiendom AS	Eggan 73	2 540	Tolga	Hangar 10			
35	10	Tolga Vannforsyning A/L		2 540	Tolga	35/10/O/O			
1	19	Vingelen sameie		2 542	VINGELEN	Vingelen skihytte			
1	19	Vingelen Sameie		2 542	Vingelen	Storbekkbua i Langsfjellet			
67	18	Samfunnshuset Fjelltun		2 540	Tolga	Fjelltun samf.hus			
79	12	Øversjødalen Samfunnshus al		2 544	Øversjødalen	Samf. hus			
21	4	Tolga jaktsameie	Fjellveien 1300	2540	Tolga	Skog/utmarkskoie			
80	65	Øversjødalen Samfunnshus		2 544	Øversjødalen	Tillegg Til Samfunnshus			
66	21	Hodalen Fjellstue		2540	Tolga	Bygn. nr. 154913351/ 154913378			
80	52	Hola Bygdslag		2540	Tolga	Bygn. nr. 18844362			
158	4	Hodalen Skolekrets		2 540	TOLGA	Hodalen gamle skole - bygn.nr 18844826			
27	103	Gammel skolas venner	Gammelveien 3	2 540	Tolga	Gammelskola- bygn. nr. 154905324			
Fritak jfr. § 7 b- Historisk verdi									
17	232	Groeneveid Anneke	Loenstraat 23	1	Utlandet	Småbruk- fredet			
10	37	Agnes Roe	Londalsveien 45	2542	Vingelen	Freda bygninger-nr.154897011 og 154929630			
10	173	Eli Birgitte Reitan	Nordate 74	2542	Vingelen	Ousta (freda bygninger)			
17	93	Vingelen kirkesogn	Røsliveien 40	2542	Vingelen	Bygg til knytning til kirka			
63	1	Mari Skogstad Østgård	Rørosveien 2434	2540	Tolga	Freda bygning- nr. 154903739			
63	4	Steinar Kolstad Østgård	Kåsvollan 64	2450	Tolga	Freda bygning- nr. 154903828			
75	1	Jon Ivar Holøyen	Sværdalen 404	2544	Øversjødalen	Skolebygning- nr.154918523			
84	12	Magnhild Nytrøen	Øversjødalen 146	2544	Øversjødalen	Skolebygning- nr. 154921044			

Integreringstilskudd

I politisk sak 45/25 er det vedtatt mottak av 10 - 12 nye flyktninger hvert år. Vi har fått anmodning om å ta imot 12 nye flyktninger i 2026, men på grunn av usikkerheten rundt dette, og ikke minst om mange reiser igjen, legges det i budsjettet opp til inntekter for 10 nye. Det er også vedtatt at kommunen i en ekstraordinær situasjon skal strekke seg langt i å ta imot flyktninger vurdert ut fra hva som anses mulig å håndtere. Driften samlet sett må tilpasses situasjonen.

Kommunen mottar integreringstilskudd i 5 år for hver flyktning som flytter hit. Størrelsen på tilskuddet avhenger av når vedkommende kom hit, og det gis ekstra tilskudd for barn, enslige mindreårige og for eldre flyktninger det første året. Dette er vesentlige inntekter for kommunen hvert år.

De siste par årene har Tolga kommune mottatt mange flyktninger, spesielt fra Ukraina, og integreringstilskudd har vært en stor del av kommunens frie inntekter. Tilstrømmingen til kommunen er nå naturlig nok redusert. I tillegg velger flere flyktninger å flytte fra bygda; noen til andre kommuner mens andre flytter tilbake til hjemlandet sitt.

Økonomisk sett er dette utfordrende for kommunen, siden situasjonen er svært uforutsigbar og har store økonomiske konsekvenser. En del kostnader direkte knyttet til antall flyktninger går ned - som etableringskostnader, ventestønader og utbetaling av introduksjonslønn. Det er imidlertid ikke nok til å kompensere for reduserte inntekter, så når antallet flyktninger reduseres, må også driftsnivået i kommunen tilpasses, noe som kan ta tid. Det er derfor gjort - og gjøres kontinuerlig - en stor jobb med tilpasning av enkelte tjenestoområder i kommunen.

I økonomiplanen for 2026 - 2029 har vi anslått følgende utvikling av introduksjonstilskudd for Tolga kommune, kun som følge av antall flyktninger som går ut av 5-års perioden uten at mer enn 10 nye flyktninger kommer inn:

	NY PROGNOSE	2024		ØKONOMIPLAN			
		Regnskap	Budsjett	2026	2027	2028	2029
STATSTILSKUDD FLYKTNINGER	-18 800	-22 488	-23 513	-13 507	-11 668	-8 609	-8 459
Endring fra forrige år	3 688			5 293	1 839	3 059	150

Dersom vi får en situasjon der mange flytter fra Tolga, vil inntektene bli ytterligere redusert.

Finansutgifter

Renteutgifter

Rentenivået er fortsatt høyt, og de store rentenedsettelsene fra Norges Bank lar vente på seg. Det er anslått en nedgang i styringsrenten på ca 0,25 % hvert år. Vi må derfor forutsette høye renteutgifter også utover i økonomiplanperioden.

Vi har tidligere vært heldige med større lån som er tatt opp med fast rente da rentenivået var vesentlig lavere. Disse lånene må imidlertid reforhandles i løpet av planperioden. Det kan ikke forventes en like god rente på de reforhandlede lånene, så vi må legge inn en økning i rentekostnad på disse lånene.

Følgende forutsetninger er lagt inn i økonomiplanen for 2026 - 2029:

RENTER	2025	2026	2027	2028	2029
Pr. nå	8 350	7 725	7 038	6 712	6 521
Nytt lån 2025	100	500	480	450	400
Nytt lån 2026	0	100	500	480	450
Nytt lån 2027	0	0	100	500	500
Refinansiering 2027	0	0	0	287	287
Nytt lån 2028	0	0	0	100	500
Refinansiering 2028	0	0	0	925	925
Nytt lån 2029	0	0	0	0	100
	8 450	8 325	8 118	9 454	9 683

Låneavdrag og gjeldsgrad

Måltallet gjeldsgrad gir oss et tall på hvor stor andel av brutto driftsinntekter som er bundet opp til betaling av lån. Dette sier igjen noe om kommunens økonomiske handlingsrom, så denne bør være så lav som mulig.

Tolga kommune har vedtatt at gjeldsgraden over tid ikke bør overstige 80 %. Etter vedtatt og revidert investeringsbudsjett for 2025 ligger det an til en gjeldsgrad pr. 31.12.25 på 75,2 %. Dette er godt innenfor det økonomiske måltallet som er satt. Men kommunen bruker fortsatt nesten alle sine netto inntekter på å betjene gjeld.

Kommunen har to avdragsfrie lån, som vi av resultat- og likviditetsmessige hensyn kan la være å innbetale på. I henhold til overordnede føringer fra kommunestyret, legges det inn betaling av fullt avdrag på begge disse lånene i planperioden.

Planlagte nye investeringer i økonomiplanperioden er satt til et minimum. Hensyntatt nye investeringer/låneopptak i økonomiplanperioden får vi en positiv utvikling på gjeldsgraden:

	2025	2026	2027	2028	2029
Inngående saldo	189 833	190 567	186 127	183 467	182 997
Låneavdrag	-11 000	-10 500	-10 800	-11 200	-11 700
Nytt lån	11 734	6 060	8 140	10 730	5 110
UB	190 567	186 127	183 467	182 997	176 407
Gjeldsgrad	75,2	73,2	72,2	72,0	69,4

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Oppr. bud. i fjor 2025	Rev. bud. i fjor 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Overføring til investering	299	517	517	550	550	550	550
Avsetninger til bundne driftsfond	1 016	625	625	310	310	310	310
Avsetninger til disposisjonsfond	0	3 550	3 550	3 912	3 912	3 912	3 912
Bruk av disposisjonsfond	-4 506	-1 000	-2 799	-2 200	-1 500	-1 500	-1 500
Netto avsetninger	-3 191	3 692	1 893	2 572	3 272	3 272	3 272
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenestemrådene	-1 295	-2 170	-869	-2 050	-2 050	-2 050	-2 050
Totale avsetninger	-4 487	1 522	1 024	522	1 222	1 222	1 222

Kommentar til disposisjonsfondene

Status disposisjonsfond med tilbakeholdte midler for inngåtte vedtak, gir oss disponible fondsmidler pr. 31.12.25 på 29,9 mill. Vi har i budsjettforslaget for 2026 lagt inn en netto styrking av fondet:

- Avsetning netto salg konsesjonskraft 1,5 mill
- Generell styrking av disposisjonsfondet 2 mill
- Avsetning andel renteinntekter til disposisjonsfond næring 80.000
- Bruk av disposisjonsfond - rest vedtak kommuneplanens arealdel 700.000

Det gir oss følgende tabell:

OVERSIKT DISPOSISJONSFOND					
	SALDO 31.08.	VEDTAK -25	Disponibelt -25	Øk.plan -26	Disponibelt -26
FOND LÅNEAVDRAG	-2 567 106	0	-2 567 106	0	-2 567 106
DISPOSISJONSFOND NÆRING	-391 598	186 303	-205 295	-80 000	-285 295
DISPOSISJONSFOND	-9 879 346	-945 679	-10 825 025	-1 300 000	-12 125 025
FOND SALG BYGDEBOK	-165 302	0	-165 302	0	-165 302
TAPSFOND	-899 085	0	-899 085	0	-899 085
VEDLIKEHOLD KOMMUNALE BOLIGER	-660 000	0	-660 000	0	-660 000
UTVIKLINGSFOND	-14 200 000	1 100 000	-13 100 000	-1 500 000	-14 600 000
RENTESIKRINGSFOND	-1 000 000	0	-1 000 000	0	-1 000 000
BOLIGMILLIONEN	-800 000	800 000	0	0	0
LYS I ALLE GLAS	-500 000	0	-500 000	0	-500 000
	-31 062 436	1 140 624	-29 921 812	-2 880 000	-32 801 812

Økonomiplan for 2026-2029

DISP.FOND NÆRING	
Ikke utbetalte tildelinger	236 303
Avsetning renter	-50 000
	186 303
UTVIKLINGSFOND	
Budsjett: avsetning netto salg kons.kraft	-1 500 000
Mobildekning i Fjellregionen	2 100 000
Mobildekning tilleggsfinansiering	500 000
	1 100 000
GENERELT DISPOSISJONSFOND	
Budsjett: generell styrking av fondet	-2 000 000
Rest arealplan	1 000 000
Tilskudd NIF	11 654
Andel Anno Museum	42 667
	-945 679

Ved budsjettbehandlingen ble det gjort endringer i bruk og avsetning av disposisjonsfond. Det ble vedtatt brukt 5 mill kroner fra utviklingsfondet, og en generell styrking av disposisjonsfondet fra økt ramme på 332.000.

Vi får da en ny oversikt over disposisjonsfond, hvor det også er lagt inn avsetning av renter i 2025 og 2026. Det bemerkes at dette er kun tall for budsjett og vedtak. Faktisk avsetning avhenger av mindreforbruk i 2025, noe som tidligere er rapportert som usannsynlig:

OVERSIKT DISPOSISJONSFOND			
Oppdatert etter budsjettbehandlingen 11.12.25			
	SALDO 31.08.25	VEDTAK	Disponibelt 31.12.26
FOND LÅNEAVDRAG	-2 567 106	0	-2 567 106
DISPOSISJONSFOND NÆRING	-391 598	176 303	-215 295
DISPOSISJONSFOND	-9 879 346	-3 377 679	-13 257 025
FOND SALG BYGDEBOK	-165 302	0	-165 302
TAPSFOND	-899 085	0	-899 085
VEDLIKEHOLD KOMMUNALE BOLIGER	-660 000	0	-660 000
UTVIKLINGSFOND	-14 200 000	4 600 000	-9 600 000
RENTESIKRINGSFOND	-1 000 000	0	-1 000 000
BOLIGMILLIONEN	-800 000	800 000	0
LYS I ALLE GLAS	-500 000	0	-500 000
	-31 062 436	2 198 624	-28 863 812

DISP.FOND NÆRING	
Ikke utbetalte tildelinger pr 2025	236 303
Avsetning renter 2025	-30 000
Avsetning renter 2026	-30 000
	176 303
UTVIKLINGSFOND	
2025: Avsetning netto salg kons.kraft	-1 500 000
2026: Avsetning netto salg kons.kraft	-1 500 000
Mobildekning i Fjellregionen	2 100 000
Mobildekning tilleggsfinansiering	500 000
2026 - 2028: Utviklingsprosjekt	5 000 000
	4 600 000
GENERELT DISPPOSISJONSFOND	
Budsjett 2026: generell styrking av fondet	-2 000 000
Budsjett 2026: Avsetning fra ekstra ramme	-332 000
Budsjett 2025: Generell styrking	-2 000 000
Avsening renter 2025	-50 000
Avsetning renter 2026	-50 000
Rest arealplan	1 000 000
Tilskudd NIF	11 654
Andel Anno Museum	42 667
	-3 377 679

Utvikling overordnet ramme i økonomiplanperioden

I framlagt forslag til årsbudsjett og økonomiplan er det kun årsbudsjettet som er lagt inn på detaljnivå for sektorene. Dette gjelder også Finansområdet, hvor den største delen av budsjetteres. Ved beregning av rammen er det satt opp utvikling over økonomiplanperioden, men er ikke lagt inn som detaljer i hovedoversiktene i Framsikt. Tjenesteområdene har kun lagt inn sine detaljer for budsjettåret 2026, og har dermed heller ikke lagt inn detaljer utover økonomiplanperioden.

For neste økonomiplanperiode 2027 - 2030 vil Tolga kommune endre prosessen rundt økonomiplan og budsjett, slik at økonomiplan på rammenivå skal utarbeides og vedtas på våren, mens detaljbudsjett/årsbudsjett vedtas i november/desember. Det er en forventning om at man gjennom dette også kan få en bedre oversikt over detaljer utover i planperioden.

Til informasjon framlegges derfor en oversikt over anslagene som er gjort på Finansområdet ved beregning av overordnet ramme:

	Rev. Budsjett 2025	2024		ØKONOMIPLAN			
	Budsjett	Regnskap	Budsjett	2026	2027	2028	2029
SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-49 822	-42 771	-41 617	-53 957	-54 515	-54 515	-54 515
EIENDOMSSKATT VANNKRAFTANLEGG	-4 000	-1 244	-3 503	-4 224	-4 224	-4 224	-4 244
EIENDOMSSKATT BOLIGER OG FRITIDSBOLIGER	-3 001	-2 782	-2 648	-2 789	-2 786	-2 786	-2 786
EIENDOMSSKATT NÆRINGSEIENDOM M.M.	-700	-3 711	-881	-973	-969	-969	-969
NATURRESSURSSKATT	0	-931	0	0	0	0	0
RAMMETILSKUDD	-94 104	-85 284	-84 109	-100 461	-97 327	-97 322	-97 322
INNTEKSTUTJEVNING	-13 861	-14 243	-18 135	-14 186	-13 814	-13 814	-13 814
ØREMERKET STATSTILSKUDD	-2	-18	-1	-17	-16	-15	-14
REF. KAP. UTG. GRUNNSKOLERFORM	-1	-10	-1	-11	-10	-9	-8
REF. KAP. UTG. OMSORGSBOL	-170	-235	-170	-210	-190	-170	-150
STATSTILSKUDD FLYKTNINGER	-18 800	-22 488	-23 513	-13 507	-11 668	-8 609	-8 459
KONSESJONSAVGIFTER	-600	-284	-500	-300	-300	-300	-300
RENTEUTGIFTER INNBLÅN	8 450	8 009	8 530	8 325	8 118	9 454	9 683
AVDRAG PÅ INNBLÅN	10 938	8 645	7 900	11 500	12 036	12 537	13 114
RENTEINNTEKTER	-1 500	-1 583	-630	-1 200	-1 000	-1 000	-1 000
UTBYTTE OG EIERUTTAK	-150	-452	-350	-150	-150	-150	-150
RENTEUTGIFTER FORMIDLINGSBLÅN	700	596	70	800	800	800	800
GEBYRER/OMKOSTNINGER	25	90	25	25	25	25	25
RENTER AV FORMIDLINGSBLÅN	-700	-503	-237	-800	-800	-800	-800
AVSETNING DISPOSISJONSFOND	3 550	0	1 500	3 550	2 500	2 500	2 500
AVSETNING DISPFOND NÆRING	0	31	0	30	20	20	20
BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-1 000	-4 506	-2 037	-700	0	0	0
BRUK DISPOSISJONSFOND NÆRING	0	-348	-294	0	0	0	0
BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	0	-292	0	0	0	0	0
AVSETNING BUNDNE DRIFTSFOND	600	1 001	500	300	300	300	300
AVSETNING KOMMUNALT NÆRINGSFOND	0	14	0	10	10	10	10
OVERFØRING TIL INVESTERINGSREGNSKAPET	517	299	749	550	517	517	517
AVSKRIVNINGER	7 500	12 629	10 380	12 000	12 000	12 000	12 000
AVSKRIVNINGER	-7 500	-12 629	-10 380	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Andel overordnet ramme Finansområdet	-163 631	-163 000	-159 352	-168 395	-163 443	-158 520	-157 562

Ved budsjettbehandlingen 11.12.25 ble det tatt hensyn til forventet merinntekt på rammeoverføring fra staten med en generell netto økning av rammen på ca 1,3 mill i tillegg tilendringer i bruk og avsetning disposisjonsfond. Opprinnelig budsjettert husvert på 435.000 i sektor samfunnsutvikling fjernes og 1,4 mill overføres til sektor oppvekst (herav 200.000 til kulturskolen). Dette er lagt inn i rammen for den enkelte sektor.

Når det gjelder sektor velferd legges det inn en forskyvning av 600.000 fra sosialhjelp til arbeidsmarkedstiltak og arbeidsveiledning. Dette påvirker ikke sektorens overordnede ramme.

Vedrørende bruk av utviklingsfond er det vedtatt 5 mill i en treårs-periode. Av disse er 1,5 mill avsatt til bruk i budsjettet for 2026, 3,5 mill fordeles på 2027 og 2028 når prosjektet er konkretisert og vedtatt i mars 2026. 800.000 av utviklingsmidlene overføres til sektor samfunnsutvikling for prosjektet mens resten, 700.000, midlertidig settes under Politikk/stab/felles for senere fordeling.

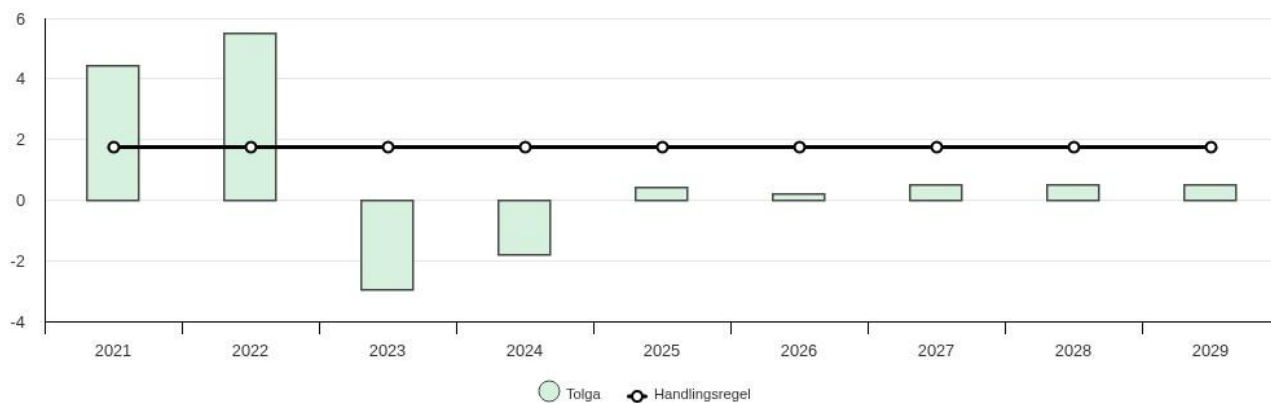
Vi får da en ny tabell (endringer markert med gult):

KONTO		ØKONOMIPLAN						
		2026	Etter stats- budsjett	Vedtak 2026	Endring	2027	2028	2029
18700	SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-54 515	-53 957	-53 912	45	-53 912	-53 912	-53 912
18710	EIENDOMSSKATT VANNKRAFTANLEGG	-4 224	-4 224	-4 224	0	-4 224	-4 224	-4 224
18750	EIENDOMSSKATT BOLIGER OG FRITIDSBOLIGER	-2 786	-2 789	-2 789	0	-2 786	-2 786	-2 786
18760	EIENDOMSSKATT NÆRINGSEIENDOM M.M.	-969	-973	-973	0	-969	-969	-969
18771	NATURRESSURSSKATT	0	0	0	0	0	0	0
18000	RAMMETILSKUDD	-97 323	-100 461	-101 815	-1 354	-100 102	-100 105	-100 103
18001	INNTEKSTUTJEVNING	-13 814	-14 186	-14 174	12	-14 174	-14 174	-14 174
18101	ØREMERKET STATSTILSKUDD	-17	-17	-17	0	-16	-15	-14
18104	REF.KAP.UTG.GRUNNSKOLERFORM	-11	-11	-11	0	-10	-9	-8
18105	REF.KAP.UTG.OMSORGSBOL	-210	-210	-210	0	-190	-170	-150
18106	STATSTILSKUDD FLYKTNINGER	-13 507	-13 507	-13 507	0	-11 668	-8 609	-8 459
18770	KONSEJONSavgifter	-300	-300	-300	0	-300	-300	-300
15000	RENTEUTGIFTER INNLÅN	8 325	8 325	8 325	0	8 118	9 454	9 683
15100	AVDRAG PÅ INNLÅN	11 500	11 500	11 500	0	12 036	12 537	13 114
19000	RENTEINNTEKTER	-1 200	-1 200	-1 200	0	-1 000	-1 000	-1 000
19050	UTBYTTE OG EIERUTTAK	-150	-150	-150	0	-150	-150	-150
15000	RENTEUTGIFTER FORMIDLINGSLÅN	800	800	800	0	800	800	800
15001	GEBYRER/OMKOSTNINGER	25	25	25	0	25	25	25
19001	RENTER AV FORMIDLINGSLÅN	-800	-800	-800	0	-800	-800	-800
15400	AVSETNING DISPOSISJONSFOND	3 550	3 550	3 882	332	2 500	2 500	2 500
15402	AVSETNING DISPFOND NÆRING	30	30	30	0	20	20	20
19400	BRUK AV DISPOSISJONSFOND	0	-700	-2 200	-1 500	-2 000	-1 500	0
19402	BRUK DISPOSISJONSFOND NÆRING	0	0	0	0	0	0	0
19500	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	0	0	0	0	0	0	0
15500	AVSETNING BUNDNE DRIFTSFOND	300	300	300	0	300	300	300
15501	AVSETNING KOMMUNALT NÆRINGSFOND	10	10	10	0	10	10	10
15700	OVERFØRING TIL INVESTERINGSREGNSKAPET	517	550	550	0	517	517	517
15901	AVSKRIVNINGER	12 000	12 000	12 000	0	12 000	12 000	12 000
19901	AVSKRIVNINGER	-12 000	-12 000	-12 000	0	-12 000	-12 000	-12 000
		-164 769	-168 395	-170 860	-2 465	-167 975	-162 560	-160 100

Økonomisk utvikling i planperioden

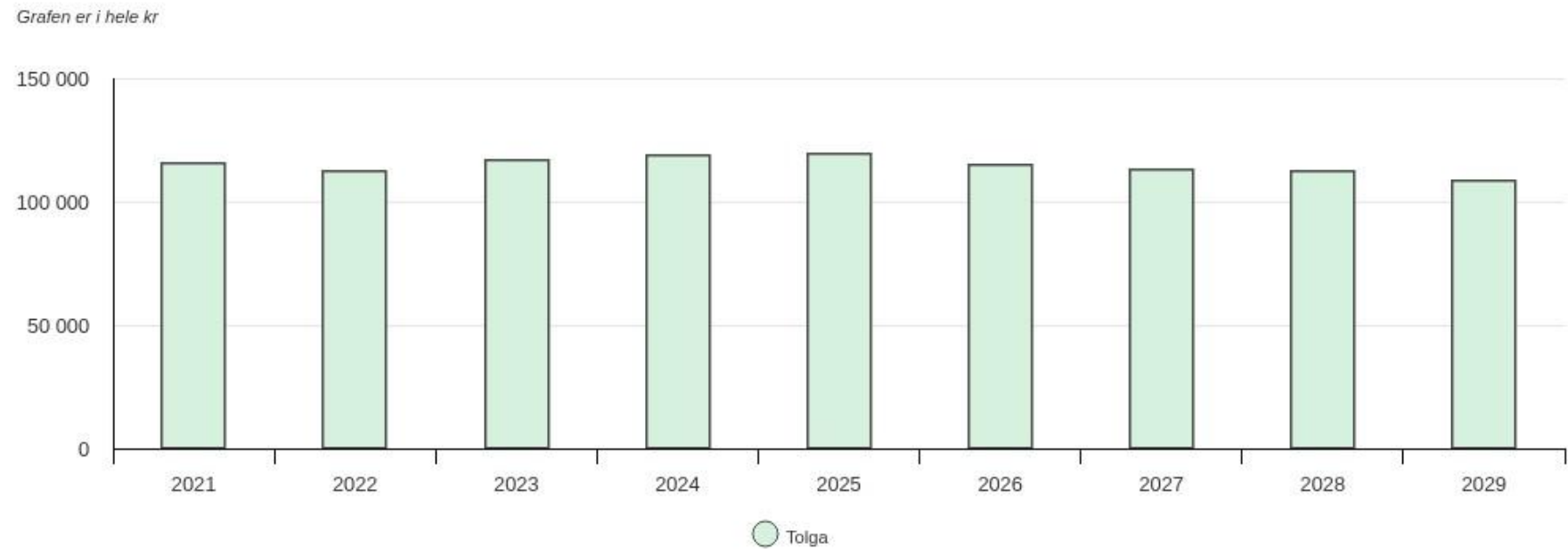
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Grafen er i %

Tabell	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	Budsjett 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029
Tolga	4,45 %	5,51 %	-2,96 %	-1,79 %	0,40 %	0,20 %	0,50 %	0,50 %	0,50 %
Handlingsregel	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %

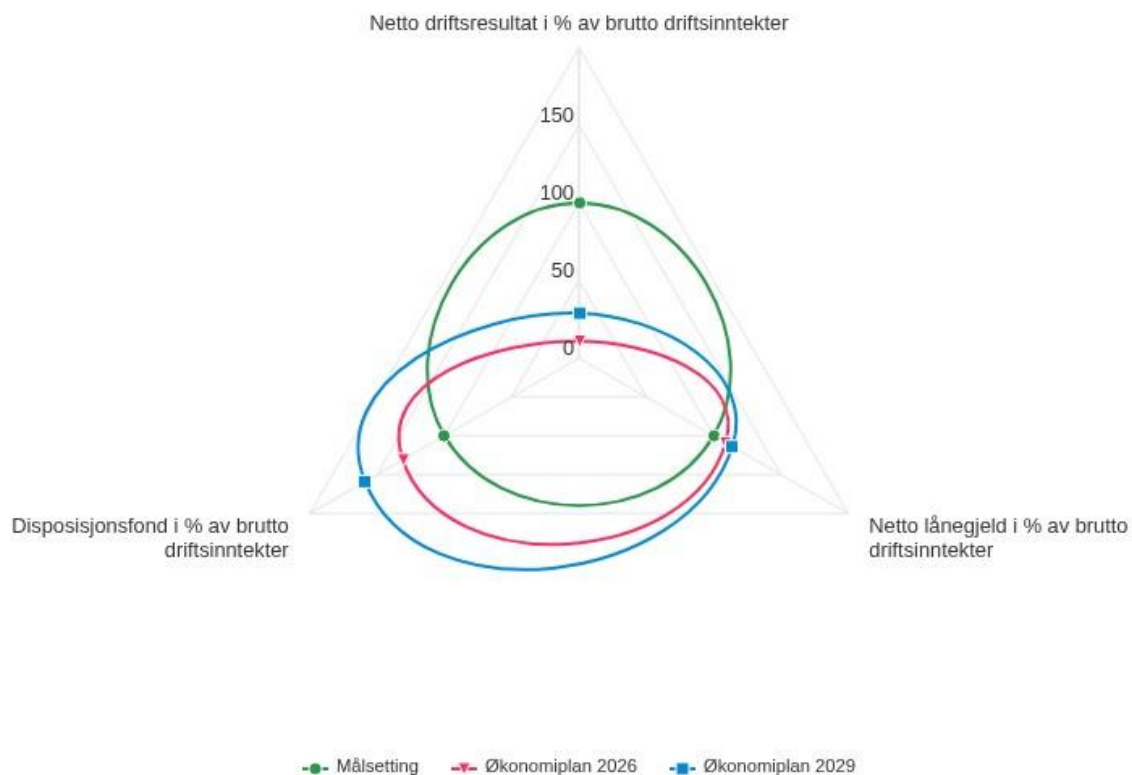
Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Tabell	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	Budsjett 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029
Tolga	115 369	112 517	116 626	118 560	119 286	114 826	112 754	112 417	108 806

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorene. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2029
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,75 %	0,20 %	0,50 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	80,0 %	72,9 %	68,8 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	10,0 %	13,1 %	15,9 %

Relative verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2029
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	11,00 %	29,00 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	100,0 %	109,0 %	114,0 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	100,0 %	131,0 %	159,0 %

Kommunens tjenesteområder

Politikk/stab/felles

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	13 108	12 907	12 907	11 939	11 939	11 939	11 939
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 166	10 307	10 307	11 505	11 505	11 505	11 505
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 764	6 421	6 421	6 813	6 813	6 813	6 813
Overføringsutgifter	1 084	175	135	175	175	175	175
Finansutgifter	175	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	24 298	29 810	29 770	30 432	30 432	30 432	30 432
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-366	-401	-401	-564	-564	-564	-564
Refusjoner	-3 406	-1 329	-1 611	-1 571	-1 571	-1 571	-1 571
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-131	-193	-193	-39	-39	-39	-39
Sum Driftsinntekter	-3 902	-1 923	-2 205	-2 174	-2 174	-2 174	-2 174
Sum	20 395	27 887	27 565	28 258	28 258	28 258	28 258

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunestyret

Tolga kommunestyre er kommunens øverste politiske organ og består av 15 folkevalgte representanter.

Kommunestyret har i utgangspunktet all myndighet kommunen er gitt. I kommunestyrets delegeringsreglement har kommunestyret delegert til andre folkevalgte organer eller til kommunedirektøren å utøve myndigheten på sine vegne. All utøvelse av kommunens myndighet skjer på kommunestyrets vegne og under kommunestyrets ansvar.

Formannskapet

Formannskapets 5 medlemmer utgjør kommunens forberedende planutvalg og økonomiutvalg. Formannskapet er et lovpålagt organ og er gitt vedtaksmyndighet og innstillingsrett til kommunestyret i kommunestyrets delegeringsreglement.

Rådene

Eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet er lovpålagte folkevalgte organer. Disse skal gi råd til kommunen innfor sitt arbeidsområde, og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Andre organer og utvalg

Det er i tillegg flere andre organer og utvalg herunder kontrollutvalg, administrasjonsutvalg, valgstyre, stemmestyre, klagenemnd, vilt- og fiskerisnemnd, utvalg for fisk og vilt, sakkyndig takstnemnd for eiendomsskatt, klagenemnd for eiendomsskatt. Det oppnevnes videre medlemmer til representantskap i de interkommunale selskapene kommunen er deltager i og til diverse andre samarbeid og interesseorganisasjoner med ulik organisering.

Kontroll og revisjon

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. Utvalget kontrollerer at kommunens administrasjon gjør jobben den er satt til, og at kommunens tjenester er som de skal være. På denne måten skal kontrollutvalget bidra til at innbyggerne har tillit til kommunen. Kontrollutvalget har også ansvar for å kontrollere at kommunens selskap blir drevet i samsvar med kommunestyrets vedtak.

Kontrollutvalget kan ikke gjøre om vedtak som er fattet av andre politiske organ, eller av administrasjonen.

Tolga kommune er medlem i Konsek Trøndelag IKS. Disse har sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalgene i 47 kommuner i Nordland, Trøndelag, og nordre deler av Innlandet med hovedkontor på Steinkjer og avdelingskontor i Os i Østerdalen og i Trondheim

Revisjonstjenester kjøper kommunen av Revisjon Midt-Norge. Virksomheten er organisert som et samvirkeforetak. Eierandelen er fastsatt etter kommunestørrelse. Revisjon Midt-Norge SA eies av Trøndelag fylkeskommune og 53 kommuner i Innlandet, Trøndelag og Nordland. Selskapet leverer finansiell revisjon, gjennomfører forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll samt tilbyr rådgiving og kurs.

Kommunestab

Stab og støttefunksjonene sin oppgave er å understøtte kommunedirektøren, kommunalområdene og være en sentral støttespiller for politisk ledelse og de folkevalgte organene. I tillegg har staben et særskilt ansvar for å bidra i strategiske utviklingsoppgaver.

Stab- og fellestjenester består av følgende hovedområder:

- KOMMUNEDIREKTØR OG STAB
 - Kommunedirektørens kontor
 - Personalavdelingen
 - Økonomiavdelingen
 - Innbyggertorget
 - Bibliotek
- FELLESUTGIFTER
 - Felles kontordrift
 - Felles administrasjonskostnader
 - IT drift
 - Felles opplæring
 - Felles personaltiltak
 - Læringer

Utfordringer og strategi

Budsjettrammen for området *politikk* skal dekke støtte til politiske partier, ordførers og varaordførers godtgjøring, tjenestefrikjøp og øvrige godtgjøringer. Under området ligger også kommunens andel i Interkommunalt politisk råd i Nord-Østerdal, samt bevertning til møter folkevalgte. I tillegg har man budsjettposten *formannskapets disposisjon*.

For *staben* er det et mål å bidra aktivt til effektivisering og digitalisering samt å utnytte de tekniske muligheter som ligger i systemene. Enheten er sammen med strategisk ledergruppe pådriver for

kommunen som helhet i forhold til utvikling, innovasjon og se effektivitet for hele kommunen. Endringsledelse og kompetanseutvikling er prioriterte oppgaver.

Området *Fellesutgifter* er utsatt for press fra samtlige sektorer mht midler. Eksempelvis ekstra kostnader knyttet til juridisk bistand, lærlinger og nødvendige tiltak fra bedriftshelsetjeneste vil bli belastet fellesutgiftene uansett hvilken sektor utfordringene er knyttet til. I budsjettforslaget ligger fortsatt ressurser til gjennomsnittlig 2 lærlinger (i realiteten noen flere som går ulike løp) Ellers er det lagt inn svært få andre ressurser for 2026 og vi mener da å løse flere oppgaver uten ekstern bistand.

Avsetninger til årets lønnsoppgjør ligger på området Fellesutgifter, og fordeles ut på de respektive sektorene når oppgjøret ferdigstilles til våren. I 2026 er det lagt inn en forventet lønnsvekst på 4,5 %. Det varierer hvilken sats som brukes - både i kommuner landet over men også fra ulike statlige instanser. Vi ser dette ligger mellom 4 og 4,5 %, og har derfor som en sikkerhet lagt oss på denne satsen for å unngå uventede overskridelser siste tertial 2026.

Personalkontoret skal, sammen med de merkantile ressursene i de største enhetene Velferd og Oppvekst, gi økt støtte til ledere og ansatte slik at ressurser til riktig oppfølging og tjenesteutøvelse frigjøres. For 2025/2026 setter vi ekstra fokus på nærværsfaktorer og mulighetene som ligger i god sykefraværsoppfølging sammen med ansatte, tillitsvalgte og ledere med blant annet bistand fra arbeidslivssenteret. Fra 01.01. 2026 endrer Personalavdelingen navn til HR-avdelingen (HR – human resource). Bakgrunn for det er å tydeliggjøre avdelingens arbeids- og ansvarsområde, samt at HR er et godt «etablert» fagnavn for tjenester med disse oppgavene. HR er et bredere, mer strategisk fagfelt som omfatter alt fra rekruttering og kompetanseutvikling til organisasjonsutvikling, personal er mer operativt og administrativt, og fokuserer på de daglige oppgavene som lønn, ansettelse, arbeidsavtaler og forvaltning av personaldata. Avdelingen utfører og skal utføre alle de ovennevnte oppgaver innen HR og personal. Personalarbeidet er sånn sett den operative siden av HR

Økonomikontoret består igjen av 2 årsverk, med bistand fra lærling deler av 2026. Det arbeides kontinuerlig med ansvarsfordeling og effektivisering på avdelingen. Best mulig bruk og tilrettelegging av Framsikt har i 2025 vært et prioritert område, og det har vært investert i mye egentid hos økonomisjef i tillegg til ekstern oppdatering for å oppdatere og optimalisere systemet. Det forventes at arbeidet gir konkrete gevinster i økonomirapportering og oversikt for regnskapsansvarlig og for enhetslederne og ellers en bedre oversikt over analyse, planlegging, mål- og resultatstyring og ikke minst i budsjettprosessen. Fra årsskiftet blir det en endring i oppsettet til Visma Enterprise (økonomisystemet) som muliggjør løpende oppdatering og full integrasjon mellom Visma og Framsikt. Dette gjør at vi får et mer helhetlig rapporterings- og styringsverktøy til fordel for hele kommunen.

Felles IKT-kostnader ligger under Fellesområdet, og økende IKT-kostnader er en stor utfordring også i 2026. Dette er vesentlige kostnader man har minimalt med kontroll over. Kostnader knyttet til FARTT IKS ligger under dette ansvarsområdet. Mange systemer er nå flyttet over i skybaserte løsninger. Dette gir lavere investeringskostnader, men gir på den andre siden en markant økning på driftsbudsjettet. Det har vært betydelig fokus på tiltak for å øke IKT sikkerhet som også har medført merkbart høyere kostnader, og vi ser at lisenser generelt er en kostnadsdriver. Nødvendigheten av ny programvare vurderes nøye, men det er stadige behov for fornyelser, oppdateringer og nye anskaffelser. Det er i 2025 gjort en grundig gjennomgang, analyse og systematisering av alle IKT-kostnader for å få optimal oversikt, og det nå lagt fram det man anser som et realistisk budsjett.

I alle fylker har kommuner gått sammen i regionale digitaliseringsnettverk som er koplet til nasjonale strukturer med KS og regjeringen. I oktober-25 vedtok kommunestyret å slutte seg til samarbeidet med Digi Innlandet. Disse nettverkene er strategiske og operative samarbeid hvor kommunene sammen møter de nasjonale føringene og samfunnets forventninger om digitalisering i kommunene.

Digitalisering er en av nøklene for å løse utfordringer rundt demografiske endringer, effektivitet, omstilling av tjenestene og bruk av kompetanse. Kommunen planlegger å gjennomføre opplæring i digital modenhet/digital transformasjon som er en oppfølging og "bredding" ut i organisasjonen etter kursingen i digital transformasjon som strategiske ledergrupper gjennomførte i 2024.

Oppgavene knyttet til *politisk sekretariat* ligger i hovedsak til innbyggertorg. Det er viktig å tilrettelegge for gode politiske prosesser gjennom å dekke sekretariatsfunksjonen for alle kommunens folkevalgte organer, samt være bindeledd mellom kommunens administrasjon og de folkevalgte. Vi ser en ressursmessig innsparing etter at kommunen har tatt i bruk nytt sak og arkivsystem, som forenkler utsendelse av sakspapirer og håndtering av protokoll. Oppgavene med sekretariat under politiske møter har over tid vært håndtert av kommunedirektør hvor ordførere og politikere bistår med å ha tatt i bruk ACOS møteportal som forenkler dette arbeidet. Politisk sekretariat for de øvrige råd og utvalg er løst ved at oppgaven er lagt til kommunalsjefer og rådgiver i innbyggertorg.

Innbyggertorget skal fortsatt gi bistand til alle som kontakter kommunen samt alle ansatte, i tillegg til drifts- og utviklingsoppgaver. I 2026 blir fokus å optimalisere arbeidsprosesser og digital oppgaveflyt samtidig med å ivareta ikke-digitale innbyggere.

I løpet av den kommende økonomiplanperioden vil naturlig avgang medføre endring i oppgaveløsning og ansvarsområder, noe kan løses internt i kommunestab/støtte. Det foreslås en utredningsoppgave hvor en vurderer å samle ansatte i stab og innbyggertorg under en ledelse. Det er lagt inn innsparing knyttet til personalkostnader i fireårsperioden.

Sammendrag budsjett

Budsjettet for 2026 er stramt, og det er lagt inn innsparinger både i form av årsverk og kostnader forøvrig. Den største utfordringen har vært å finne rom for de økte IKT-kostnadene, som det nå skal være lagt inn et realistisk budsjett på. Anskaffelser av nytt utstyr på enhetene i området er satt til null, med en liten buffer på fellesområdet som også kan fordeles til andre sektorer. IKT-kostnader er den største økningen i årets forslag til budsjett.

Budsjettpostene for godtgjøring/møtegodtgjøring politikere er økt i henhold til vedtatt forskrift. Postene bevertning og til formannskapetets disposisjon, foreslås med samme sum som i 2025

Det må i 2026 gjennomføres anbudsprosess på innfordringsavtaler, i tillegg til en gjennomgang av bankavtaler. Dette bør gi reduserte kostnader og økte inntekter i løpet av året.

Innsparing knyttet til personalressurser på rundt 1,2 mill er lagt inn som tiltak i 2026.

Budsjettbehandling 11.12.25:

700.000 fra utviklingsprosjektet avsettes midlertidig til fellesområdet, for så å fordeles ut på sektorene når prosjektet er konkretisert i mars 2026. Se eget avsnitt under innledning/kommunedirektørens kommentar.

POLITIKK

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	3 020	2 928	2 928	2 951	2 951	2 951	2 951
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	333	324	324	285	285	285	285
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	780	819	819	843	843	843	843
Overføringsutgifter	179	70	70	70	70	70	70
Finansutgifter	25	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	4 337	4 141	4 141	4 148	4 148	4 148	4 148
Driftsinntekter							
Refusjoner	-1 218	-1 088	-1 088	-1 120	-1 120	-1 120	-1 120
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-1 221	-1 088	-1 088	-1 120	-1 120	-1 120	-1 120
Sum	3 116	3 053	3 053	3 028	3 028	3 028	3 028

KOMMUNEDIREKTØR OG STAB

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	9 907	9 876	9 876	8 782	8 782	8 782	8 782
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 127	612	612	917	917	917	917
Overføringsutgifter	284	65	65	65	65	65	65
Finansutgifter	150	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	11 468	10 554	10 554	9 764	9 764	9 764	9 764
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-249	-299	-299	-306	-306	-306	-306
Refusjoner	-1 246	-35	-317	-245	-245	-245	-245
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-127	-193	-193	-39	-39	-39	-39
Sum Driftsinntekter	-1 623	-527	-809	-591	-591	-591	-591
Sum	9 846	10 027	9 745	9 174	9 174	9 174	9 174

FELLESUTGIFTER

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	181	102	102	207	207	207	207
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 706	9 371	9 371	10 303	10 303	10 303	10 303
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 984	5 602	5 602	5 970	5 970	5 970	5 970
Overføringsutgifter	621	40	0	40	40	40	40
Sum Driftsutgifter	8 492	15 115	15 075	16 519	16 519	16 519	16 519
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-116	-102	-102	-257	-257	-257	-257
Refusjoner	-942	-206	-206	-206	-206	-206	-206
Sum Driftsinntekter	-1 058	-308	-308	-463	-463	-463	-463
Sum	7 434	14 807	14 767	16 056	16 056	16 056	16 056

Oppvekst

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	66 320	56 170	59 648	58 676	58 676	58 676	58 676
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 688	3 484	3 484	4 908	4 908	4 908	4 908
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 537	3 910	3 910	3 658	3 658	3 658	3 658
Overføringsutgifter	530	0	150	225	225	225	225
Finansutgifter	1 506	0	1 664	700	700	700	700
Sum Driftsutgifter	77 580	63 564	68 856	68 167	68 167	68 167	68 167
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-3 930	-3 160	-3 160	-2 384	-2 384	-2 384	-2 384
Refusjoner	-13 058	-7 037	-11 764	-8 891	-8 891	-8 891	-8 891
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-955	-325	-889	-1 626	-1 626	-1 626	-1 626
Sum Driftsinntekter	-17 943	-10 522	-15 813	-12 900	-12 900	-12 900	-12 900
Sum	59 637	53 042	53 042	55 267	55 267	55 267	55 267

Beskrivelse av dagens virksomhet

(Foto: Tolga skole)

Styringsplattformen for Tolga kommune sier:

"Vi vil ha et lokalsamfunn og oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge. Det skal en landsby til for å oppdra et barn" (afrikansk ordspråk).

I sektor oppvekst inngår:

- Vingelen skole
- Vingelen barnehage
- Tolga skole
- Tolga barnehage og barnehage felles
- Tolga kulturskole
- Felles funksjoner for hele sektoren er bl.a. kommunalsjef, skolekonsulent, opplæring andre kommuner og skoleskyss
- Utviklingstiltak knyttet til sektoren: Skolemat, Fritidskoordinator, Miljøarbeid i klasserommet, Skolemiljøteam og Folkehelseiltak

Interkommunale tiltak (administreres av Tynset kommune) som hører inn under sektoren:

- PPT og logoped
- Voksenopplæring
- Felles kompetanseheving barnehage og skole

Overordnet:

- Tolga barnehage og Vingelen barnehage er organisert med felles enhetsleder
- Tolga skole og Vingelen skole er organisert med felles enhetsleder/rektor
- Tolga kulturskole er fagavdeling under Tolga skole.

Vingelen skole:

Skolen, skolefritidsordningen (SFO) er samlet under samme tak som barnehagen og har felles bruk av inne- og uteområdet. Vingelen skole drives ut fra en fådeltskolepedagogikk med en 3-delt organisering der 1.-2.trinn, 3.-4.trinn og 5.-7.trinn går sammen. Ansatte er organisert i 2 team, 1.-4.trinn og 5.-7.trinn, med en teamleder for hvert team. Elevtallet har vært stabilt de siste årene. Inneværende år 48 elever.

SFO-tilbudet er 5 dager per uke, morgen og ettermiddag. Ved SFO er det 27 elever med tilbud. Antall årsverk er 0,6 årsverk. Morgen-sfo gis i samarbeid med barnehagen.

Elevtall og ressurser siste 5 år:

Elevtallsutvikling og ressurser ved skolen (Kilde GSI)

År	2021	2022	2023	2024	2025
Elevtall høst	52	49	49	54	48
Årsverk (til undervisning)	6,56	5,83	6,04	5,54	5,46
Årsverk til ordinær undervisning)	4,64	4,28	4,31	4,21	3,91

Tolga skole:

Skolen, skolefritidsordningen (sfo) er organisert sammen med Tolga kulturskole. Under samme tak ligger også Tolga barnehage og kulturhuset. Skolen er en fulldelt 1 - 10 skole. Ansatte er organisert i 3 team: Småtrinn, mellomtrinn og ungdomstrinn. Stabilt elevtall de siste 5 årene. Inneværende år: 146 elever. Av disse har ca 1/3 flerspråklig barkgrunn.

SFO-tilbudet er 5 dager per uke, morgen og ettermiddag. Ved SFO er det 46 elever med tilbud. Antall årsverk er 2,35 årsverk (inkl ressurs gj IMDI).

Elevtallsutvikling og ressurser ved skolen (Kilde GSI)

År	2021	2022	2023	2024	2025
Elevtall høst (samlet - Btr - Utr)	143 (83/60)	155 (80/75)	145 (79/66)	146 (81/65)	146 (88/58)
Årsverk (til undervisning)	15,79 (9,4/6,4)	16,89 (9,3/7,6)	16,97 (8,8/7,9)	17,61 (9,3/8,3)	17,1 (9,4/7,7)
Årsverk til ordinær undervisning)	11,26 (6,6/4,65)	13,21 (7,2/6,0)	13,41 (7,2/6,2)	13,6 (7,5/6,1)	14,46 (7,7/6,8)

Tolga kulturskole:

Felles ledelse med Tolga skole fra 01.08.2025

Kulturskolen er en liten enhet. Status (tabellen) viser at skolen over år har fått redusert ressursene. Det siste året stor nedgang i antall elever.

Det ligger gode mestringmuligheter ved å tilby kulturskolerelatert undervisning for barn med ulike utfordringer i skolehverdagen. I 2025-27 er det avsatt utviklingsmidler for å bruke tilrettelagt opplæring som alternativ læringsarena; vekst-arenaer. En arena Kulturskolen hadde for noen år tilbake. Der kunne elevene finne mestring de ikke opplevde i ordinær undervisning.

	2014	2022	2025/26
Elever	155	160	116
Lærerressurs kulturskole (årsverk)	2,35	1,95	1,51
Salg frivillige kulturliv (årsverk)	0,80	0,82	0,34
Salg andre kommuner (årsverk)	0,25	0,24	0
Salg internt oppvekst (årsverk)	1,40	0,95	0,43

Vingelen barnehage:

2 avdelinger.

Tabell Barn og ansatte de siste 3 barnehageårene: (Kilde Basil)

Vingelen barnehage	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Barnetall (plasser)	27 (32)	29 (42)	25 (37)
Årsverk ansatte	7,2	7,4	7,4

(Stillinger ikke inkludert læringer og styrking for enkelte barn)

Tolga barnehage:

5 avdelinger - har variert mellom 4 og 5 avdelinger etter behov. Fra høsten 2026 tilsier kjent behov organisering i 4 avdelinger. 01.01.26 er 38 % av barnetallet tospråklige.

Tabell Barn og ansatte de siste 3 barnehageårene: (kilde Basil)

Tolga barnehage	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Barnetall (plasser)	62 (82)	74 (99)	65 (88)
Årsverk ansatte	17,4	18,5	17,6

(Stillinger ikke inkludert læringer og styrking for enkelte barn)

Utfordringer og strategi

Utfordringer og tiltak:

Budsjettføringer fra kommunestyret:

(Føringer jf. vedtak for 2025 og føringer gitt i forkant og underveis i budsjettprosessen)

- Felles personalledelse for skolene, med mål om å flytte frigjort ressurs til undervisning og sikre tilstrekkelig bemanning i skole og barnehage.
- Sektor oppvekst vil ikke kunne forvente økt overføring på rammen og må løse de utfordringer de står ovenfor med de ressursene som er tilgjengelig i dag.
- Ikke utvide antall uker sommerstengte barnehager.
- Skolemåltid videreføres.
- Fritidskoordinator fortsetter etter endt prosjektperiode.

Tolga skole og Vingelen skole:

- Prognose ut fra antall barn som er bosatt i kommunen mellom 0 - 16 år i dag, tilsier at barnetallet i skolene og barnehagene og samlet behov for å ivareta barn og unge vil være stabilt i noen år til.
- GSI tall viser at særlig bemanning i ordinær undervisning ved Vingelen skole er helt marginalt. Ved siden av ITO (individuell tilrettelegging opplæring), har skolen ingen ressurser til to-lærer eller tilpasset undervisning.
- GSI tall viser at Tolga skole er i en noe bedre stilling. Skolen har arbeidet aktivt for å generere mer ressurs fra individuelt tilrettelegging til tilpasninger i klasserommet. Styrket ressurs skyldes også ekstraordinære midler gjennom IMDI.
- Behov for støtte og tilpasninger vil være ulikt for hver enkelt elev, og kan ikke alltid måles i antall i klasserommet. Økende tendens med elevutfordringer som ikke nødvendigvis er knyttet til faglige utfordringer.
- Bemanning og kompetanse skolene: Årlig reduksjon i lærerstillinger som følge av at ansatte slutter og ikke nødvendigvis erstattes, utløser et behov for grundig kartlegging / gjennomgang av ressursbruk og fordeling (jf anbefaling i KSK rapport). Hvilken kompetanse trenger vi i fremtida for å løse våre oppgaver? En slik gjennomgang vil kunne danne grunnlag for ansettelse fremover.
- Bortfall inntekter SFO. Ved innføring av gratis kjernetid (12 t) for 1. - 3. trinn, gir dette bortfall av inntekter som ikke fullt ut kompenseres gjennom rammetilskuddet. For kommunen er utgift voksenressurs imidlertid økt siden flere benytter opphold i kjernetid. Færre ønsker tilbud ut over skoleåret (ferier), da dette innebærer en ekstra kostnad.

Tiltak 2026:

Budsjettføringene og vedtak for 2025 var å flytte ressurser fra administrasjon til klasserommet og ut i barnehagen. Prosessen er i gang, men ikke ferdig.

Flere av tiltakene i 2026 innebærer at det er vanskelig å skjerme kjerneoppgavene i skolens og barnehagens åpningstid.

- Redusert 1 årsverk (pedagog) i skolene. Påvirker voksenressurs i klasserommet. Samt kompetanse-sammensetningen i kollegiet.
- Bruk av utviklingsmidler: Å bruke utviklingsmidler som en del av ordinær drift krever at pedagogene balanserer faglig fokus vs fokus på andre elevrettede oppgaver. Krever god samhandling med andre tverrsektortelle tiltak for å oppnå ønsket effekt.
- Redusert SFO åpningstid i ferier (jul, påske, 2 uker sommer): Etter innføring av gratis kjernetid SFO, ser vi at færre benytter tilbudet i ferier. Det gjelder spesielt jul, påske og deler av skolens sommerferie. Et fåtall har likevel behovet, særlig gjelder dette barn av intro-deltakere. Tiltaket kan løses gjennom faste tilsatte og samhandling med barnehagene.
- Økt foreldrebetaling (satser) SFO. Økte satser betyr ca 100 kr økning pr mnd pr barn. I tillegg er søskenmoderasjon tatt ut.

Tiltak som er vurdert, men ikke lagt inn i budsjettforslaget:

- Skolemåltid (politiske signaler på at dette ønskes videreført).
- Endret leirskole tilbud: Fra årlig tilbud til 7. trinn, til "gammel ordning" der 6. og 7. trinn deltok samtidig (annen hvert år). Sparte kostnader gjelder skyss. Kan tidligst innføres fra 2027.

- Redusert svømmetilbud i skolene. Tiltaket gir svært liten innsparing. Påvirker ikke bemanning. Påvirker i liten grad transportutgifter (Vingelen), da svømming er kombinert med bibliotekbesøk og skolemat.

Barnehagene:

Budsjettvedtak som omhandler skolene i 2025 berører også organisering av barnehagene. Det er igangsatt en prosess på dette. Fra 01.01.26 har Tolga barnehage og Vingelen barnehage felles enhetsleder.

- Det må gis tilstrekkelig tid å etablere nye roller, nye rutiner i ny organisering som ligger fysisk adskilt. I tillegg nye rutiner / samhandling med skolene som nå er organisert hver for seg.
- Barnehagenes utfordringer handler om to forhold: Bemanning og kompetanse. Tilstrekkelig bemanning generelt sett og tilstrekkelig bemanning med godkjent pedagogisk fagkompetanse. I dag er det innvilget 4 dispensasjoner fra fagkravet; 2 i Vingelen barnehage og 2 i Tolga barnehage. 3 ansatte går på 2. året på arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU ordning). Det er positivt at kommunen har 3 nye barnehagelærere etter endt studium, men det er utfordringer underveis da statlig tilskudd ikke dekker fraværet, kostnadene eller vikarbehovet. Dette påvirker arbeidshverdagen til øvrige ansatte. Kommunen dekker lønn og studier mot bindingstid.
- Bortfall inntekter ved reduserte satser. Det er positivt for familier at barnehagepris nå er kr 700,-/mnd/barn. Makspris foreldrebetaling er 1/4 av hva det var i 2024. Det betyr at på 2 år er barnehagenes inntekter redusert med ca 2 mill. Dette kompenseres ikke fullt ut i rammetilskuddet. Reduserer kommunens handlingsrom.

Tiltak 2026:

- Bortfall årsverk. Redusert drift som følge av færre barn. (Underkant av 2 årsverk fra 2026/27) . Dette berører ikke fast ansatte, men sårt trengte vikarer som ikke får fornyet kontrakt. Mindre fleksibilitet mht løpende barnehageopptak. Med tilfang av nye barn, må antall årsverk økes igjen. Det kan føre til at tiltaket ikke gir forventet innsparing.
- Ikke tilsette ved permisjon (20% stilling) deler av året. Påvirker ingen ansatte. Kan løses innenfor norm. Påvirker økt vikarbehov ved fravær.

Tiltak som er vurdert, men ikke lagt inn i budsjettforslaget:

- Sommerstengt i barnehagene - 4 uker (i dag 3 uker i Vingelen og 2 uker Tolga). Signaler fra tillitsvalgte og kommunestyret er tydelige og tiltaket ligger ikke inne i forslag til budsjett.

Kulturskolen:

- Kulturskolen har redusert både bredden i tilbudet og antall årsverk over tid. Ytterligere reduksjon betyr at det faglige tilbudet er redusert fra en kulturskole til musikkskole med judo. Ved skolestart 2025/26 er kompetansen: Piano, blås og slagverk.
- Tolga har over år hatt svært stor andel elever som har benyttet tilbudet (mer enn 60 %). Det er redusert. Nytt i 2025/26 er økning elevplasser på venteliste. Det er nå 17 stk på venteliste som ønsker tilbud.

Tiltak 2026:

- Reduksjon stilling (kulturskolelærer) 40 %. Påvirker bredden av tilbud og antall på venteliste. Gruppetilbudet minimeres.
- I utviklingsprosjektet "Folkehelse" (20 % engasjement) kan tilbudet midlertidig forsterkes med gitar, sang og danseprosjekt. Teater gis ikke. Teater elever som har fått grunnopplæring i kulturskolen gjennom år, er nå i stand til å delta med Teater i fjellregionens tilbud i prosjekt.

Oppvekst felles - felles tiltak:

Felles tiltak berører felles oppgaver for hele sektoren og tjenester som kjøpes gjennom interkommunale avtaler. Noen felles prosjekter tilhører i dag oppvekst felles. Dette gjelder f.eks. fritidskoordinator og skolemåltid.

- Kjøp opplæring annen kommune: Dette gjelder f.eks. elever midlertidig bosatt i annen kommune, kjøp grunnskole (FOV) for voksne og kommunens andel av forberedende videregående opplæring (kombinasjonsklasse) for ungdommer. Rettighetsbasert opplæring. Behovet og str. på opplæringstilbudet påvirker kostnaden. Uforutsigbart, men de siste årene har kostnaden gått ned.
- Skoleskyss. Samlet kostnader til skoleskyss forventes en liten reduksjon. Dette gjelder elever som har krav på skoleskyss i hht lovverk og elever som får innvilget dette (kommunalt vedtak) ved individuell vurdering. Transportkostnader for skolene i forbindelse med ulike aktiviteter (lokal læreplan) har derimot økte utgifter. Disse belastes hver skole.
- Voksenopplæring (introduksjonsprogrammet). Tjeneste gjennom Tynset kommune. Driften må hele tiden tilpasses behovet. Antall flyktninger som planlegges bosatt og antall som faktisk blir bosatt. Statstilskuddet som følger opplæringen skal ordinært dekke utgiftene. Her har kommunen ennå midler på avsatt fond som benyttes ved eventuelle endringer.
- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Tjeneste gjennom Tynset kommune. Har i flere år hatt økte kostnader. Signalisert en liten reduksjon i 2026.
- Felles kompetansetiltak for skoler og barnehager. Felles ordning for 6 kommuner i Nord Østerdal. Tolga kommunes andel i ordningen er kr 160 000. Det betinges et interkommunalt samarbeid for å få statstilskudd til ordningen.

Tiltak 2026:

- Redusert adm. ressurs 20 %: Vakant stilling (permisjon 2026) som ikke dekkes. Administrativ støtteressurs til skolene og barnehagene reduseres tilsvarende i perioden.
- Færre voksne med behov innvilges FOV (grunnskoleopplæring for voksne). Dette er rettighetsbasert. I dag 5 stk som har tilbud om FOV. Tilbudet er modulbasert. Det er sannsynlig at flere av de som har tilbudet i dag vil måtte trenge mer tid for å fullføre nødvendige moduler i deler av skoleåret 2026/27.

Tiltak som er vurdert, men ikke lagt inn i budsjettforslaget:

- Skolemåltid fortsetter og ligger i budsjettet. Driftes i dag med en liten stillingsressurs i samarbeid med frivillig sektor.
- Fritidskoordinator fortsetter og ligger i budsjettet. Prosjektmidler til videreføring t.o.m. 2027.

Strategi:

I styringsplattformen står følgende:

- *Vi skal sørge for at hver enkelt unge når sitt potensial og rustes for å mestre eget liv.*
- *Vi skal ha en oppvekstsektor som skaper et attraktivt lokalsamfunn og bidrar til bosetting.*
- *Gjennom gode relasjoner skaper vi tillit, bygge god psykisk helse og gir den enkelte solide røtter.*
- *Oppvekstsektoren skal være utviklingsorientert og bruke ressursene effektivt til beste for barn og unge.*
- *Vi vil så langt barnetall og budsjett tillater det opprettholde dagens oppvekststruktur og full barnehagedekning med fleksibelt opptak.*

Dette er førende for valg av strategi, prioriteringer og fokus.

Vi skal videre nå dette gjennom

- Identitet

«Hvis du snakker til en mann på et språk han forstår, går det til hodet hans. Hvis du snakker til han på hans eget språk, går det til hjertet hans». Det Nelson Mandela beskrev her blir ofte kalt for «hjertespråket». Men hjertespråket handler ikke bare om kommunikasjon, det handler om å se verdien i hvert enkelt individ og at alle skal få være den de er. Våre barn og unge skal finne sitt hjertespråk, enten det er gjennom ord, tegn, bilder, teknologi, musikk eller annet, for å styrke sin identitet, kulturarv og tilhørighet. Våre barn og unge skal bli godt kjent med kommunen sin og stolte av sine egne røtter og stedet der de bor. Bruk av lokalmiljøet og samarbeid med organisasjoner og næringsliv er en del av hverdagsaktiviteten. I barnas møte med lokalsamfunnet overføres verdifull kunnskap og tradisjoner.

- Naturen – en unik arena for lek og læring

I Tolga er samspillet mellom folk, natur og miljø sentralt for livsgrunnlaget, og bidrar til livskvalitet og mestring. Vi vil at ungene skal utvikle positive holdninger til friluftsliv og lek ute. Målet er at de skal oppleve gleden ved å ferdes i naturen og bruke kroppen sin. Gjennom aktiviteter ute utvikles respekt for naturen og gode holdninger knyttet til klima og miljø. Frilek, opplevelser og erfaringer i naturen gir læring, trivsel, samhold, og styrker tilknytningen til hjemstedet.

- Et mangfold av mestringsarenaer

Vi vil spille hver enkelt unge god med å bruke et mangfold av mestringsarenaer. For å skape livsglede må alle oppleve mestring, finne og dyrke sine sterke sider. For å finne hver enkelt sine sterke sider, satser Tolga kommune bredt på ulike mestringsarenaer:

Kunst og kultur: Å samarbeide med utøvende kunst og kulturaktører gir læring. Kunst og kultur har stor egenverdi og beriker livene våre.

Praktisk læring: Vi lærer gjennom å gjøre, og vi knytter praksis til teorien. Praktisk læring gir en mulighet for flere til å oppleve mestring, og barna blir trygge på egne ferdigheter, for eksempel gjennom

arbeidslivsfaget. Vi vil at praktisk læring skal bidra til å bygge ned sosiale forskjeller og kjønnsdeling i utdanningssystemet.

Samfunnet: Vi skal skape møter på tvers av generasjoner, inkludere frivilligheten, næringsliv og organisasjoner i hverdagen. Medmennesker i samspill gir identitet og engasjement. På den måten lærer vi samfunnet å kjenne.

Entreprenørskap og innovasjon: Vi skal ha en oppvekstsektor som bygger bro til arbeidslivet gjennom å dyrke en kreativ gründerkultur med fokus på nyskaping og utvikling. Elevbedrifter og bruk av teknologi er sentralt. Gjennom læringsaktiviteter skal vi skape naturlig nysgjerrighet, som setter barn og unge i stand til å påvirke egen læring og bidrar i skolens og barnehagens utvikling.

- Oppvekst hele året

Oppvekst foregår ikke bare i åpningstiden til skole og barnehage, men hele døgnet og hele året. Som lokalsamfunn bygger vi aktiviteter og opplevelser for barn og unge som gir bolyst og en god oppvekst. I den lange sommerferien trenger mange barn og unge et tilbud utenom ordinær sfo, for eksempel. Organisert gjennom "sommeraktivitet for barn og unge". Åpne tilbud større deler av året (fritidsklubb, svømmehall). Nye lavterskelaktiviteter (åpen hall, drop-in/møtepunkter rundt eksisterende anlegg – eks. ballbingen i Vingelen, Hamran, Kunstgrasbanen i sentrum).

For å ruste hver enkelt unge til å mestre eget liv, må vi jobbe helhetlig med oppvekst. Vi må bygge en kultur hvor vi deler erfaringer og kunnskap, hvor vi åpent kommuniserer og styrker samarbeidet mellom oppvekstsektoren og foresatte og oppvekstsektoren og frivillig sektor.

For å avklare forventninger vil vi satse mer på foreldreskole og samarbeid og medvirkning fra foreldre/foresatte. Vi må styrke relasjonene både mellom voksne og barn/unge, mellom voksne, og mellom oppvekstsektoren og lokalsamfunnet.

Vi har lang tradisjon med samarbeid med lokalsamfunnet, men enkeltindivider, og da særlig nye innbyggere - unge voksne/voksne, kan kobles enda tettere på eksisterende aktiviteter i sektoren. Sommerjobb for ungdom er et godt tiltak for unge som inngangsport til arbeidslivet. Gjennom å være rollemodeller bygger vi barn og unges relasjonskompetanse.

Sammendrag budsjett

Tiltak og konsekvensjusteringer innarbeidet i budsjett 2026

- Reduserte stillinger i barnehagene (Underkant av årsverk) fra 2026/27- kr 425 000 (Helårseffekt 2027 kr 1050 000)
- Ytterligere vakans barnehagene - 6 mnd. 0,2 årsverk - kr 65 000.
- Sommerstengt SFO (2 uker sommer samt jul og påske) - kr 65 000 (Helårseffekt 2027 kr 115 000)
- Ytterligere reduserte lønnsutgifter SFO - red sykevikar mv - kr 200 000.
- Økte satser SFO inkl. bortfall søskenmoderasjon - kr 30 000.
- Reduksjon 0,4 årsverk kulturskolen - kr 380 000.
- Reduksjon lærerstilling 1 årsverk - kr 390 000. (Helårseffekt 2027 kr 940 000).
- Reduksjon (midlertidig) administrativ stilling, 0,2 årsverk - kr 160 000.
- Redusert tilbud FOV (fortsettelses-opplæring voksne - tidligere grunnskole for voksne). Reduserte innvilgede søknader - kr 260 000. (Helårseffekt 2027 kr 650 000).
- Redusert utgifter skoleskyss - kr 100 000.
- Utviklingstiltak organiseres uten økte stillinger (ny kompetanse). Gjelder kulturskolen og skolene - ca kr 970 000.

Budsjettbehandling 11.12.25:

Rammen til sektor oppvekst ble styrket med 1,4 millioner kroner. 200.000 forbeholdes Kulturskole, mens resten går til øvrige tiltak innen sektoren.

OPPVEKST FELLES

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	11 738	2 614	2 648	2 886	2 886	2 886	2 886
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 644	1 361	1 361	2 666	2 666	2 666	2 666
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 009	3 492	3 492	3 458	3 458	3 458	3 458
Overføringsutgifter	173	0	150	225	225	225	225
Finansutgifter	1 142	0	650	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	19 705	7 467	8 301	9 235	9 235	9 235	9 235
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-66	0	0	0	0	0	0
Refusjoner	-4 149	-1 650	-2 750	-1 674	-1 674	-1 674	-1 674
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-525	-100	-300	-625	-625	-625	-625
Sum Driftsinntekter	-4 740	-1 750	-3 050	-2 299	-2 299	-2 299	-2 299
Sum	14 966	5 717	5 251	6 936	6 936	6 936	6 936

VINGELEN SKOLE OG BARNEHAGE

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	13 153	12 598	12 969	12 134	12 134	12 134	12 134
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	490	738	738	814	814	814	814
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	85	0	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	113	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	13 841	13 336	13 707	12 947	12 947	12 947	12 947
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-922	-770	-770	-540	-540	-540	-540
Refusjoner	-2 032	-1 870	-2 241	-1 443	-1 443	-1 443	-1 443
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-10	-25	-25	-0	-0	-0	-0
Sum Driftsinntekter	-2 963	-2 665	-3 036	-1 983	-1 983	-1 983	-1 983
Sum	10 877	10 671	10 671	10 964	10 964	10 964	10 964

TOLGA SKOLE

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	23 796	22 133	25 103	25 872	25 872	25 872	25 872
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	917	1 088	1 088	1 088	1 088	1 088	1 088
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	233	200	200	0	0	0	0
Overføringsutgifter	142	0	0	0	0	0	0
Finansutgifter	364	0	1 014	700	700	700	700
Sum Driftsutgifter	25 453	23 421	27 405	27 660	27 660	27 660	27 660
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-439	-380	-380	-484	-484	-484	-484
Refusjoner	-4 354	-2 317	-5 573	-4 786	-4 786	-4 786	-4 786
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-295	-100	-464	-651	-651	-651	-651
Sum Driftsinntekter	-5 089	-2 797	-6 417	-5 920	-5 920	-5 920	-5 920
Sum	20 364	20 624	20 988	21 740	21 740	21 740	21 740

KULTURSKOLEN

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	3 519	3 295	3 295	2 794	2 794	2 794	2 794
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	103	-396	-396	-404	-404	-404	-404
Overføringsutgifter	24	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	3 645	2 899	2 899	2 390	2 390	2 390	2 390
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-967	-810	-810	-630	-630	-630	-630
Refusjoner	-757	-500	-500	-110	-110	-110	-110
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-95	-100	-100	-350	-350	-350	-350
Sum Driftsinntekter	-1 820	-1 410	-1 410	-1 090	-1 090	-1 090	-1 090
Sum	1 826	1 489	1 489	1 300	1 300	1 300	1 300

BARNEHAGE

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	14 114	15 530	15 633	14 991	14 991	14 991	14 991
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	534	693	693	744	744	744	744
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	210	218	218	200	200	200	200
Overføringsutgifter	78	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	14 936	16 441	16 544	15 935	15 935	15 935	15 935
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-1 536	-1 200	-1 200	-730	-730	-730	-730
Refusjoner	-1 766	-700	-700	-878	-878	-878	-878
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-30	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-3 331	-1 900	-1 900	-1 608	-1 608	-1 608	-1 608
Sum	11 604	14 541	14 644	14 327	14 327	14 327	14 327

Velferd

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	61 293	64 588	66 192	67 709	67 709	67 709	67 709
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	7 108	4 237	4 459	6 759	6 759	6 759	6 759
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	14 387	13 512	14 512	12 765	12 765	12 765	12 765
Overføringsutgifter	5 904	3 626	3 626	4 810	4 810	4 810	4 810
Finansutgifter	3 130	0	402	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	91 822	85 963	89 191	92 044	92 044	92 044	92 044
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-6 263	-7 020	-7 020	-7 289	-7 289	-7 289	-7 289
Refusjoner	-17 285	-12 619	-15 467	-17 723	-17 723	-17 723	-17 723
Overføringsinntekter	-111	-110	-110	-110	-110	-110	-110
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-3 855	-980	-1 079	-250	-250	-250	-250
Sum Driftsinntekter	-27 513	-20 729	-23 676	-25 373	-25 373	-25 373	-25 373
Sum	64 310	65 234	65 516	66 671	66 671	66 671	66 671

Beskrivelse av dagens virksomhet

Visjon:

"Mestring i alle livsfaser"

Tolga kommune skal medvirke til at våre innbyggere mestrer en aktiv og meningsfylt tilværelse ut fra egne forutsetninger.

Velferdssektoren har ansvar for tjenester for alle innbyggere i Tolga. Våre tjenester blir brukt

gjennom hele livsløp - fra før innbyggere blir født og videre igjennom livet

Velferd består av enhetene: Helse, Inkludering og bosetting

- Legekontor
- Psykisk helsetjeneste barn og unge
- Psykisk helse og rus tjeneste voksne
- Helsestasjon/ skolehelsetjeneste
- Fysioterapi
- Ungdomslos
- Foreldre veileder
- Nærmiljøkontakt
- Kvalifisering og arbeidsinkludering
- Introduksjonsordningen

- Tolga Omsorgstun
 - Sykehjem
 - Hjemmesykepleie
 - Praktisk bistand
 - Ergoterapitjeneste
 - Kjøkken
 - Dagsenter for hjemmeboende

- Miljøtjenesten
 - BPA(brukerstyrt personlig assistanse)
 - PA(personlig assistanse)
 - Fritidskontakt
 - Boveiledningstjeneste
 - Aktivitetstilbud
 - Avlastning i institusjon
 - Avlastning utenfor institusjon

Andre tjenester/ organisering:

Kommunalsjef

- Forvaltningskontor
- Tverrenhetlig administrasjonsmedarbeider

Interkommunale tjenester, som administreres av Tynset kommune og som hører inn under sektor velferd:

- Barnevern
- NAV
- Interkommunale legevakt
- AMK Legevaktsentral

I tillegg - kjøp av tjenester:

- Krisesenter
- Voksenopplæring

Utfordringer og strategi

Utfordringer og tiltak:

Tolga Omsorgstun:

- Tolga kommune vil merke en liten økning i antall eldre de nærmeste 10-15 årene og kommunen må derfor forberede eldreomsorgen for dette
- Fortsatt lavt belegg på sjukehjemmet selv om det ble tatt ned 5 institusjonsplasser i 2025. Ser en liten forbedring siste halvdel 2025. Opprettholder derfor inntekter på oppholdsbetaling i 2026
- Sjukehjem og Hjemmetjeneste drifter meget rimelig ifht sammenlignbare kommuner og KOSTRA tall.
- Utfordrende å ta ned flere årsverk for å dekke turnus med minimumsbemanning i 2026.
- Utfordrende med behov for praktisk bistand. Budsjetttiltak for nedtrekk av praktisk bistand i 2025 må tilbakeføres i 2026.
- Økte kostnader på medikamenter og medisinsk forbruksmateriell. Vil trolig fortsette å øke i 2026.
- Økende tendens til mer komplekse saker i hjemmetjenesten grunnet økende demografiutfordringer, samt oppgaveoverføringer fra spesialisthelsetjenesten. Betyr at det vil bli behov for aktiv nattevakt i hjemmetjenesten.

Tiltak 2026:

- Det er gjennomført tiltak med å redusere kostnader på medisinsk forbruksmateriell i 2025 som fortsetter i 2026.
- Det vil i 2026 bli jobbet med innfasing av årsplan (turnus) for sjukehjem og Hjemmetjenesten. Dette vil sørge for en lettere samordning av personell på tvers av enhetene og forventet kostnadsreduksjoner.
- Mer fleksibel bruk av ressurser fra hukommelsesteam og dagtilbud i ordinær drift på sjukehjem og hjemmetjeneste. Reduserer behov for innleie.
- Gi muligheter for arbeidspraksis ved å bruke tilskuddsordninger fra NAV for oppgaver som kan gjøres av ufaglærte, som feks matvert
- Øke inntjening på kjøkkenet med 330 000 etter oppgraderinger. Betingelser bestilling at mat til møter på enheter, sektorer og politikere gjøres via kjøkkenet. Viktig at mattilbud på skole opprettholdes, kjøkkenet er nå bygd for å øke kapasitet på skolemat. Det jobbes også med en "bedriftsplan" for salg ut til private markedet.
- Gjeninnføring av stilling på 0,75 årsverk innen praktisk bistand.
- Lagt inn innkjøp av senger og nattbord pga høy slitasje og uegnethet på 300 000
- Fortsette å øke nærværet på enhetene
- Mer aktiv bruk av velferdsteknologi vil være påkrevd for å imøtekomme mangel på personell og kompetanse

Helse

- Utfordringer med legerekuttering. Gir unødvendig kostnader på innleie av vikar. Vi får dekt noen kostnader for *legevakt i distriktene* gjennom helsedirektoratet og ønsker å ansette kommunelege 3
- Legedekning er sårbar iht akutforskriften. Bør utredes iht interkommunal samhandling
- Høy bruk av tolketjenester pga flyktninger. Kostnader økes også pga dyrere rammeavtaler
- Høy prisvekst på medisinsk forbruksmateriell, medisinsk utstyr og medikamenter.
- Innkjøp av nytt dataprogram (skybasert) gir økte kostnader på 250 000 som vil fortsette i 2026
- Økende bruk av psykiatritjeneste for barn og unge. Tolga kommune skal fortsatt satse på barn og unge, noe som står sterkt i flere styringsplattformer. Det har også kommet føringer på psykisk helsetjeneste til barn og unge, samt krav om barnekoordinator uten at dette er tilstrekkelig finansiert fra staten
- Redusert bruk av voksenpsykiatri, men mer bruk av lavterskelsamtaler, samtalegruppe og selvhjelpskrus (KIB og KID) i stedet for kontinuitet. Utfordrer planmessighet i arbeidshverdagen. Voksenpsykiatri bør utredes for sterkere samhandlingsarenaer med andre kommuner i region, feks fagnettverksjobbing
- Kapasitetsutfordringer ved helsestasjon, sannsynligvis på grunn av større kompleksitet i enkeltsaker. Liten tjeneste som er sårbar for fravær.
- Drift og organisering av sjukepleiepoliklinikk må arbeides videre med.
- Med prosjektfinsierte stillinger har Tolga kommune over tid vært tidlig ute med *tidlig innsats og forebygging mot barn og ungdom*. Stillingene gir muligheter for å utvikle kommunens metoder å jobbe på i ønsket retning. I økonomiplanperioden ønsker sektoren noen av de prosjektfinsierte stillingene over til ordinære/faste budsjettposter, men her må sektoren vurdere kost/nytte opp mot kjerneoppgavene til sektoren. Prosjekter gir kommunen muligheter for å utvikle tjenesteområder, utvikle samhandling mellom tjenesteområder og prioritere ønskede satsingsområder.
- Strategisk plan- Tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i FARTT kommunene skal fortsatt være styrende for den tverrsektorielle samhandlingen.

Tiltak 2026:

- Se på ulike rekrutteringsløsninger for små/sårbare tjenester
- Nedtrekk av introduksjonslønn på 2 MNOK grunnet mindre behov enn i 2025
- Nedtrekk av andre diverse poster innen bosetting og inkludering på ca 1,8 MNOK, inkludert 2 årsverk i forhold til budsjett 2025
- Økt kostnad på sosialhjelp lagt inn på 1,6 MNOK
- Reduksjon av kostnaden på barnevernstiltak utenfor hjemmet på 680 000 i forhold til 2025
- Velfungerende interkommunalt samhandlingsarenaer for psykisk helse for barn og unge. Etablert fagnettverk (SAMBA) på tvers av kommunegrenser og i samarbeid med BUP
- Utredning av interkommunalt samarbeid Legedekning
- Utredning av interkommunalt samarbeid Helsesykepleier/ helsestasjon

Miljøtjenesten/ Ressurskrevende tjenester

- De ressurskrevende tjenestene vil sannsynlig øke ytterligere i 2026. Dette henger sammen med løpende vedtaksendringer på eksisterende brukere. Dette kan inkludere nattjenester.

Svingninger i vedtak og antall brukere gjør tjenesten særdeles vanskelig å budsjettere og har potensielt stor påvirkning på løpende regnskap

- Fritidskontakt og avlastning: Vi ser et økende behov for avlastning for barn og fritidskontakt for både barn, unge og voksne brukere. Mye av det kan skyldes opprettelsen av Miljøtjenesten som enhet, og at kommunens innbyggere blir kjent med hvilke tjenester vi tilbyr. Det skyldes også at vi nå i større grad samarbeider med andre enheter i kommunen som helse, psykisk helse og sektor oppvekst. Disse tjenestene vil variere i omfang, men vi antar at kostnadene knyttet til dem vil fortsette å øke.
- Ressurskrevende tjenester: Kostnaden rundt ressurskrevende tjenester vil fortsette å øke i takt med opptrapping av vedtakstimer til disse. Refusjonsordningen endres stadig, og innslagspunktet øker, så det er vanskelig å estimere omfanget av refusjoner fra år til år. Som en liten kommune med få innbyggere, ser vi ut til å havne inn under ordningen med tilleggskompensasjon i disse tjenestene, men også denne er vanskelig å estimere. For 2026 så øker innslagspunktet med nesten 300 000 pr.bruker. Innslagspunktet følger vanlig lønns og prisvekst og blir derfor på 1.921.000 pr bruker. Etter at innslagspunktet er nådd må det søkes om å få dekket 80% av direkte lønnsutgifter over innslagspunktet.

Tiltak 2026:

- Fortløpende vurdering av hvordan kommunen organiserer tjenestene.
- Fortsette løpende organisering av samarbeid mellom ulike bemanningsgrupper i enheten
- Omdisponere administrativ ressurs: 50% administrativ ressurs omdisponeres til ressurskrevende brukere for mer effektiv og riktig ressursutnyttelse.
- Avlastning i egen regi: Avtale om kjøp av avlastningstilbud i nabokommune er sagt opp, og det er opprettet eget tilbud i hos oss. Det vil være noe besparende økonomisk, men den største effekten vil vi få gjennom bedre kontroll og kontinuitet i tjenestetilbudet.
- Se på kriterier for tildeling av tjenester på feks støttekontakt. Kan feks erstattes med gruppetilbud
- Økte refusjoner på grunn av vedtaksendringer på ressurskrevende tjenester

Inkludering og bosetting:

- Flyktningssituasjonen - Vesentlig mindre tildeling av flyktninger med kollektiv beskyttelse i 2025, men som kan endre seg i 2026 ettersom det har begynt å komme en del yngre menn fra Ukraina til Norge. Kommunen er anmodet å ta i mot 12 flyktninger i 2026
- Flere flyktninger under kollektiv beskyttelse flytter på seg innad i Norge. Trend med sekundærbosettinger kan fortsette inn i 2026. I tillegg er det også en del flyktninger som gir uttrykk for at de vil flytte tilbake til hjemlandet
- Boligsituasjonen har vært en utfordring i 2025, men det kan se ut for noe bedring i 2026.
- Det er forventet vesentlig færre deltakere i introduksjonsordningen i 2026, mange går nå ut av introduksjonsordningen i første halvdel av 2026.

Tiltak 2026:

- Opprettholder mottak av flyktninger på samme nivå i 2026 som i 2025
- Innsparing av 2 stillinger ila 2025 opprettholdes i budsjett 2026. Inkludert egen leder for bosetting og inkludering.
- Budsjettposten for introduksjonslønn blir derfor tatt ned med 2 MNOK i 2026

- Tilsammen lagt inn innsparinger for over 4 MNOK i bosetting og inkludering i budsjett 2026 vs 2025

Barnevern:

- Barnevernstiltak ser nå ut til å være litt nedadgående i Tolga kommune etter noen år med høye tiltaksutgifter . Selv om det er en nedgang så er det fortsatt særdeles krevende for økonomien til sektoren. Svingninger i barnevernstiltak kan forekomme uten forhåndsvarsel, noe som gjør tjenesten særdeles vanskelig å budsjettere.
- Kommunene orienteres fortløpende om vesentlige endringer i kostnadene sett ut ifra det opprinnelige budsjettet.
- Det er veldig godt samarbeid mellom de kommunale tjenestene rundt barn og unge og barnevernet.

Tiltak 2026:

- Forbedret samarbeid og kommunikasjon med det interkommunale barnevernet
- Fortsatt jobbe tverrenhetlig i kommunen med tanke på tidlig innsats og forebygging. Det sees en tydelig nedgang av tiltak i regi av barnevernstjenesten etter satsing på barn og unge i Tolga kommune ble startet opp i 2021. Tidlig innsats og forebygging lønner seg.
- Administrasjonsutgifter er økt med 36 000 (utover vanlig lønnsøkning) pga økning av barnevernsvakt. Det blir nå 2 stk på barnevernsvakt i stedet for 1.
- Reduksjon i tiltak på 680 000. Sannsynligvis vil reduksjonen bli enda større

NAV:

- Økning i sosialutgifter eskalerer videre ettersom mange flyktninger har problemer med å komme seg ut i arbeidsmarkedet etter endt introduksjonsperiode.
- Mange av flyktningene skal ut i arbeid. Det er et samfunnsansvar å få disse ut i arbeidslivet, og både offentlig og privat næringsliv må her jobbe sammen. Arbeidsmarkedet er pr tiden veldig stramt- og det er lite stillinger ledig i regionen. Sammensatt problemstilling med tiltaksmidler fra NAV for å beholde flyktninger i jobb
- Interkommunalt NAV kontor ønsker ytterligere 1 stilling for å avbøte på saksmengden innen sosiale tjenester, men det er ikke foreslått i budsjettforslaget

Tiltak 2026:

- Forbedret samarbeid og kommunikasjon med det interkommunale NAV kontoret via prosjektet sømløs arbeidsinkludering
- Tolga kommune vil ha ekstra fokus på flyktningfamilier som tar mye av sosialbudsjett
- Budsjettpost for bidrag til livsopphold for flyktninger økes fra 900 000 i 2025 til 2,7 MNOK i 2026

Annet:

- Det ønskes utredninger på en del interkommunale samarbeid, beskrevet under Helse. Dette hovedsaklig på grunn av at dette er små tjenester som er ekstra sårbare i forhold kompetanse og viktige tjenester for brukere i Tolga kommune.
 - Helsestasjon/ Skolehelsetjeneste/ Helsesjukepleier
 - Lege/Legekantor
 - Forvaltningskontor

Felles tiltak 2026:

Felles tiltak fra 2025 blir videreført ettersom mange av disse prosessene tar tid.

- Felles bestilling av medisinsk forbruksmateriell for hele sektoren- Gjennomføres videre, men lite synlig økonomisk resultat i 2025 pga voldsomme prisøkninger.
- Utredning oppstart sjukepleiepoliklinikk- Er startet opp, men må sees på videre organisering og struktur.
- Forvaltningskontor for helse og omsorgstjenester. Ser effekt av dette allerede. Må uansett vurderes om dette bør være et interkommunalt samarbeide
- Utredning av organisering av arbeidsformer, stillinger, turnuser og bemanning mellom alle bemanningsenheter i sektoren. Avtale om å prøve annen turnusform for 2026, med hensikt om å prøve oppstarte av årsturnus/kalenderplan i 2027
- Mer bruk av velferdsteknologi i 2026 for å kompensere for mindre bemanning

Strategi:

Sektor velferd må ta innover seg et bredt spekter av tjenester, som hver for seg har sine oppgaver, mål og målgrupper.

Sektoren har ansvaret for tjenester til befolkningen i Tolga gjennom hele livsløpet, fra før innbyggerne blir født til de blir borte

Strategi

I styringsplattformen står følgende:

- Velferdssektoren møter folk i alle livsfaser og livssituasjoner. Mange av velferdstjenestene i kommunen er lovpålagte og skal utføres av kvalifisert personell. Det stilles krav til både tjenestens innhold, kvalitet og dokumentasjon
- Sammen med brukere, pårørende og lokalsamfunn å bidra til livskvalitet for alle innbyggere i kommunen vår
- Å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer er et kjerneområde. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Forebygging betyr å fremme helse, forebygge sykdom, skade og sosiale utfordringer. Forebygging handler også om å hindre en forverring for personer med etablert sykdom.
- Sektor velferd skal jobbe aktivt for en god folkehelse i Tolga kommune
- God opplæring, veiledning og støtte fremmer sunne og gode liv, motvirker forverring og bidrar til at folk mestrer livet med sykdom
- Vi skal forebygge ensomhet og utenforskap

- Demografi og arbeidsmarkedsutviklingen gjør at sektor velferd må ta i bruk fremtidens teknologi for å gi best mulige tjenester
- Tolga kommune skal bruke velferdsteknologi for å nå sine mål og visjoner

Det er også strategisk viktig for sektor velferd å komme inn på tidligst mulig tidspunkt i alle aldersgrupper. Derfor blir den tverrsektorielle samhandlingen viktig slik at vi kan starte med tidlig innsats og forebygging. Videre må det samarbeides tett mellom de ulike enhetene i sektoren, samt at vi må ha en aktiv rolle i de interkommunale arbeidene vi er med i.

Videre står dette i styringsplattformen:

- Ved et tett samarbeid mellom de ulike enhetene i sektoren, vil tjenestene bli bedre. Sømløse tjenester skal sikre en bedre oppfølging, fordi vi ser brukerne og deres behov mer helhetlig
- Samspillet med andre sektorer er vesentlig, siden mange rammebetingelser for brukere av velferdsektoren legges her
- Sektor velferd skal fortsette med interkommunale samarbeidsformer der det er hensiktsmessig ut ifra behov. Det skal sikre innbyggerne i Tolga gode tjenester innenfor spesifikke fagområder hvor regionen står best samlet
- Sektor Velferd skal videreutvikle samarbeid med spesialisthelsetjenesten og andre eksterne aktører

Sammendrag budsjett

Tiltak og konsekvensjusteringer innarbeidet i budsjett 2026:

- Øke inntjening på kjøkken med 330 000
- Forsøksår med omlegging av turnus for å optimalisere fleksibilitet i bemanning på tvers av sykehjem og hjemmebaserte tjenester
- Nedtrekk i overkant av 4 MNOK på bosetting og inkludering, inkludert 2 årsverk og reduksjon i introduksjonsordningen på ca 2 MNOK
- Økte inntekter på Miljøtjenesten på grunn av økte refusjoner på ressurskrevende tjenester
- Innsparing på ca 500 000 ved at Tolga kommune overtar avlastningstjeneste fra Tynset kommune
- innsparing ca 500 000 på grunn av vakant kommunelegestilling noen måneder
- Innsparing på ca 680 000 grunnet reduksjon i barnevernstiltak
- Økning av bidrag livsopphold flyktninger på 1,9 MNOK
- Tilbakeføring av 0,75 årsverk innen praktisk bistand
- Utredning av interkommunalt samarbeid Legedekning
- Utredning av interkommunalt samarbeid Helsesykepleier/ helsestasjon
- Utredning av interkommunalt samarbeid forvaltningskontor

Det er aktuelt med utredning psykisk helsetjeneste for voksne også, men denne avvendes da de øvrige anses å være viktigst å få til i 2026/2027

Budsjettbehandling 11.12.25:

Verbalforslag:

Sosialhjelp:

Kommunestyret opplever at fjorårets vedtak ikke er fulgt opp tilstrekkelig, og fremmer derfor følgende forslag på nytt: Budsjett reduseres med kr. 600.000; kr. 300.000 overføres til arbeidsmarkedstiltak og 300.000 overføres til arbeidsveiledning.

Dette endrer ikke rammen for sektoren, kun detaljbudsjettet.

HELSE

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	12 443	10 620	10 620	11 792	11 792	11 792	11 792
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 164	1 131	903	2 294	2 294	2 294	2 294
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 808	11 541	11 541	10 811	10 811	10 811	10 811
Overføringsutgifter	232	0	0	0	0	0	0
Finansutgifter	1 279	0	402	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	26 926	23 292	23 467	24 897	24 897	24 897	24 897
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-800	-970	-970	-970	-970	-970	-970
Refusjoner	-5 316	-4 494	-5 006	-4 943	-4 943	-4 943	-4 943
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 366	-800	-402	-250	-250	-250	-250
Sum Driftsinntekter	-8 481	-6 264	-6 378	-6 163	-6 163	-6 163	-6 163
Sum	18 445	17 028	17 089	18 734	18 734	18 734	18 734

NAV

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	0	0	0	308	308	308	308
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 335	1 383	1 383	1 317	1 317	1 317	1 317
Overføringsutgifter	3 613	1 600	1 600	3 300	3 300	3 300	3 300
Sum Driftsutgifter	4 947	2 983	2 983	4 925	4 925	4 925	4 925
Driftsinntekter							
Refusjoner	-164	-50	-100	-50	-50	-50	-50
Sum Driftsinntekter	-164	-50	-100	-50	-50	-50	-50
Sum	4 783	2 933	2 883	4 875	4 875	4 875	4 875

BOSETTING OG INKLUDERING

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	2 545	10 540	10 540	7 617	7 617	7 617	7 617
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	288	694	694	1 579	1 579	1 579	1 579
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	0	0	4	4	4	4
Overføringsutgifter	1 493	2 026	2 026	1 510	1 510	1 510	1 510
Finansutgifter	1 240	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	5 565	13 260	13 260	10 710	10 710	10 710	10 710
Driftsinntekter							
Refusjoner	-1 374	-545	-1 725	-2 245	-2 245	-2 245	-2 245
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-605	-180	-670	-0	-0	-0	-0
Sum Driftsinntekter	-1 979	-725	-2 395	-2 245	-2 245	-2 245	-2 245
Sum	3 586	12 535	10 865	8 465	8 465	8 465	8 465

TOLGA OMSORGSTUN

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	35 084	34 446	34 446	35 193	35 193	35 193	35 193
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 608	2 303	2 303	2 803	2 803	2 803	2 803
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	129	240	240	250	250	250	250
Overføringsutgifter	532	0	0	0	0	0	0
Finansutgifter	111	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	39 463	36 989	36 989	38 246	38 246	38 246	38 246
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-5 459	-6 050	-6 050	-6 319	-6 319	-6 319	-6 319
Refusjoner	-3 201	-2 730	-1 732	-1 792	-1 792	-1 792	-1 792
Overføringsinntekter	-111	-110	-110	-110	-110	-110	-110
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-384	0	-7	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-9 155	-8 890	-7 899	-8 221	-8 221	-8 221	-8 221
Sum	30 308	28 099	29 090	30 025	30 025	30 025	30 025

MILJØTJENESTEN

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	11 221	8 982	10 586	12 799	12 799	12 799	12 799
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 048	109	559	82	82	82	82
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 116	348	1 348	384	384	384	384
Overføringsutgifter	35	0	0	0	0	0	0
Finansutgifter	500	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	14 920	9 439	12 493	13 265	13 265	13 265	13 265
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-4	0	0	0	0	0	0
Refusjoner	-7 230	-4 800	-6 904	-8 693	-8 693	-8 693	-8 693
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-500	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-7 733	-4 800	-6 904	-8 693	-8 693	-8 693	-8 693
Sum	7 187	4 639	5 589	4 572	4 572	4 572	4 572

Kirkelig administrasjon

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	90	39	39	41	41	41	41
Overføringsutgifter	2 710	2 783	2 783	2 684	2 684	2 684	2 684
Sum Driftsutgifter	2 800	2 822	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725
Driftsinntekter							
Refusjoner	-0	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-0	0	0	0	0	0	0
Sum	2 800	2 822	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725

Beskrivelse av dagens virksomhet

805	Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke				0	0
830	Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 2896000	- 2782000	- 2713500	-2 710 000	-2 467 000
840-850	Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd				0	0
860-870	Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-16000	-16000	-127357	-16 000	-595 017
	Sum driftsinntekter:	- 3305000	- 3161000	- 3256203	-3 134 000	-3 303 367
	Utgifter					
010-099	Lønn	2028000	1953000	1719385	1 800 000	1 702 780
100-270	Kjøp av varer og tjenester	1148000	1089000	1013880	1 116 000	1 249 639
300-380+429	Refusjoner/overføringer (mva inkl. her)	130000	130000	161494	130 000	242 482
390	Kalk. Utg. ved komm. tj.ytingsavtale	39000	39000	88000	88 000	88 000
400-479 ekskl. 429	Tilskudd og gaver				0	0
	Sum driftsutgifter:	3345000	3211000	2982759	3 134 000	3 282 901

Økonomiplan for 2026-2029

	Brutto driftsresultat:	40 000	50 000	-273 444	0	-20 466
900-909	Renteinntekter og utbytte	-40000	-50000	-86300	0	-54 373
920-929	Mottatte avdrag på utlån				0	0
500-509	Renteutgifter og låneomkostn.				0	0
510-519	Avdrag på lån				0	0
520-529	Utlån, kjøp av aksje, andeler og lignende				0	0
	Netto finansinntekter/-utgifter:	-40000	-50000	-86 300	0	-54 373
590	Avskrivninger		243000	168716	121 000	122 545
990	Motpost avskrivninger		-243000	-168716	-121 000	-122 545
	Netto driftsresultat	0	0	-359 744		-74 839
	Interne finansieringstransaksjoner:					
930	Bruk av udisponert mindreforbruk fra tidl. år (overskudd)			3861	0	-19 263
940-949	Bruk av disposisjonsfond					0
950-959	Bruk av bundne fond					0
	Sum bruk av avsetninger			3861		-19 263
530	Avsatt til dekning av merforbruk fra tidligere år (underskudd)			-3861	0	0
540-549	Avsatt til disposisjonsfond				0	19 263
550-559	Avsatt til bundne fond			291145		78 721
570	Overført til investeringsbudsjettet				0	

Økonomiplan for 2026-2029

	Sum avsetninger			287284	0	97 984
	MERFORBRUK/MINDREFORBRUK = 0			68 599		-3 882

Sammendrag budsjett

Kirkelig fellesråd har meldt inn behov og ønske om å få overført et tilskudd på kr 2 896 000,- i tillegg til tjenesteytingsavtalen.

Det er et svært krevende for alle sektorer å komme i mål med årets budsjett og derfor har ikke kommunedirektøren fullt ut funnet rom for det driftsbudsjettet kirkelig fellesråd ber om. I budsjettforslaget foreslås det å bevilge kr 2 684 000,- i tilskudd. Tjenesteytingsavtalen kommer i tillegg på området (kontorlokaler mm) Denne bør revideres årlig.

I *Investeringsplan* ligger orgel i Vingelen kirke i 2027 med kr.1 000 000,- og gjennomføring "Navnet minnelund" i 2026 med kr 200 000,- etter at forprosjekt ble gjennomført i 2025 med en bevilging på kr 100 000,-

KIRKEN OG ANDRE TROSSAMFUNN

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	90	39	39	41	41	41	41
Overføringsutgifter	2 710	2 783	2 783	2 684	2 684	2 684	2 684
Sum Driftsutgifter	2 800	2 822	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725
Driftsinntekter							
Refusjoner	-0	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-0	0	0	0	0	0	0
Sum	2 800	2 822	2 822	2 725	2 725	2 725	2 725

Samfunnsutvikling

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	20 543	19 757	19 757	15 879	15 879	15 879	15 879
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	19 004	18 736	19 834	18 685	17 985	17 985	17 985
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	6 695	7 501	7 501	10 570	10 570	10 570	10 570
Overføringsutgifter	7 813	2 384	3 226	2 464	2 464	2 464	2 464
Finansutgifter	1 044	97	97	126	126	126	126
Sum Driftsutgifter	55 099	48 475	50 417	47 724	47 024	47 024	47 024
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-19 219	-22 375	-22 375	-21 429	-21 429	-21 429	-21 429
Refusjoner	-9 375	-1 826	-1 826	-1 530	-1 530	-1 530	-1 530
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 596	-769	-769	-961	-961	-961	-961
Sum Driftsinntekter	-30 189	-24 970	-24 970	-23 919	-23 919	-23 919	-23 919
Sum	24 910	23 505	25 446	23 805	23 105	23 105	23 105

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sektor Samfunnsutvikling

- er organisert i 2 enheter – **Kultur og utvikling**, og **Plan og teknisk**.

Kultur og utvikling omfatter bl.a. utvikling av kulturtilbud, kulturvern, ungdomsarbeid, idrett, frivilligheten, landbruk og næring.

Plan og teknisk omfatter vei, vann, avløp, byggdrift og vedlikehold. Fra 1.1.2026 skal plan, byggesak, geodata ivaretas gjennom interkommunalt vertskommunesamarbeid med Tynset som vertskommune. Dette samarbeidet skal vedtas politisk i alle 3 kommunene i løpet av desember 2025.

Matrikkelprosjektet for retting av matrikkel fortsetter i regi av Tolga kommune.

Vann, avløp og renovasjon (VAR) er skilt ut som et eget programområde under enhetsleder for Plan og teknisk av regnskapstekniske årsaker. VAR-tjenestene er i sin helhet underlagt selvkostforskriften, hvor alle kommunens utgifter til drift av tjenestene skal dekkes gjennom gebyrinntekter.

For 2026 fordeler ansatte/årsverk seg slik pr. enhet:

Enhet	Ansatte 2025	Årsverk 2025	Ansatte 2026	Årsverk 2026
Kultur og utvikling	5	4,7	6	4,1
Teknisk og plan	22	17,4	18	12,6
VAR	4	2,4	4	2,5

Enhet	Ansatte 2025	Årsverk 2025	Ansatte 2026	Årsverk 2026
Samlet for sektoren	27	24,5	25	19,2

Tabellen er kun veiledende - det er utfordrende å på en enkel måte forklare ansatte med delstillinger i flere enheter, og flytting mellom enheter, flytting til vertskommunesamarbeid, justering av stillingsbrøker mm. Samlet antall årsverk for sektoren er reell.

Mange fagfelt fordelt på få ansatte gir både utfordringer og fordeler – små ressurser gir høy sårbarhet, men korte tjenesteveier fører til nær oppfølging av innbyggere og andre tjenestemottakere. Vi skal bidra til:

- *Optimal samhandling mellom fagområder*
- *Helhetlig samfunnsutvikling og omdømmebygging*
- *Effektiv, helhetlig og samordnet tjenesteutøvelse*

I vedtatt styringsplattform er visjon for Samfunnsutvikling formulert slik:

- *«Sammen om bolyst og bærekraft»*

Målsettingen er å bidra til et aktivt lokalsamfunn med fokus på Tolga som en god bokommune, med en framtidsrettet verdiskaping basert på folk som er her, natur- og kulturgitte forutsetninger. FN's bærekraftsmål; økologisk, sosial og økonomisk bærekraft må ligge til grunn. Dette er også tungt forankret i Klima- og energiplanen for Fjellregionen som ble vedtatt i 2023.

"For et aktivt lokalsamfunn med hjerte for mat og kultur"

Kommuneplanens samfunnsdel har tre hovedfokusområder:

- *Aktivt lokalsamfunn*
- *God bokommune*

- *Verdiskaping*

Sektor samfunnsutvikling har oppgaver knyttet til drift, forvaltning og utvikling.

Arbeidet med næring og utvikling skal bidra til:

- Flere arbeidsplasser
- Bevisst områdebruk og aktiv forvaltning
- Kulturarv og identitet som grunnlag for verdiskaping og merkevarebygging

Det er fokus på overordnet koordinering og synliggjøring av sektorens nærings- og utviklingsarbeid.

Utfordringer og strategi

Sektoren har i løpet de siste årene fått kjenne på utfordringene med å rekruttere og beholde viktig kompetanse. Vi har mistet spisskompetanse innen geodata og arealplanlegging, som inntil videre har vært dekket gjennom kjøp av bistand fra private. Det er videre startet et arbeid med å se på en inntreden i et felles plan og byggesaks kontor med Tynset og Alvdal, som skal sluttføres og tre i kraft fra 1.1.2026. Dette vil styrke fagmiljøet og sikre større stabilitet og kvalitet i tjenestene. Dette medfører ikke store økonomiske endringer for sektoren, men det er forventet en liten innsparing i

2026. Kostnadsnivået for en slik avtale vil variere hvert år, i takt med arbeidet som skal utføres pr. kommune.

Vi har fortsatt liten kapasitet til å utøve kommunens ansvar med tilsyn - både innenfor landbruk, byggesak, miljøvern og arealbruk. Vedtatt klima- og energiplan legger opp til tettere oppfølging av både nasjonale klimakrav og lokale/regionale tiltak for å styrke regionens klimastatus. Kommunen må se på sin samlede interne kompetanse for å sikre best mulig oppfølging av slikt ansvar.

Frivilligmeldingen fra 2023 legger opp til at kommunen skal samarbeide tettere med frivilligheten. Utvikling av kulturhuset og Dølmotunet har vært i fokus gjennom 2025, og skisse til alternative løsninger er forelagt politisk. Her har frivilligheten vært godt representert. Det har også ført til effektivisering av arbeidsrutiner og kommunikasjon internt og eksternt. Dette kan føre til økt aktivitet og bedre bruk av de kommunale møteplassene. Videre utvikling av aktivitetstilbud og tilrettelagte møteplasser kan i et folkehelseperspektiv redusere utenforskap.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel har foregått med full tyngde gjennom 2025, og vil etter all sannsynlighet komme til endelig behandling i løpet av 2026. Etter gjennomgang av gamle reguleringsplaner, avsatte areal og nye innspill, ble et silingsdokument vedtatt i KST i juni 2024. Arbeidet med konsekvensutredninger innenfor de vedtatte områdene, som er naturmangfold, friluftsliv, kulturminner, landskapsvirkninger, naturressurser, samfunnsvirkninger og samfunnssikkerhet ble ferdigstilt og behandlet i KST i mars 2025. Det er gjennomført flere arbeidsmøter med kommunestyret hvor planbestemmelser, dispensasjonsretningslinjer og spredt bolig/fritidsbolig har vært tema.

Revidering av kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i forbindelse med vedtak om planstrategi for 2024-2027. Det er gjennomført arbeidsmøter med kommunestyret, arbeidsmøter med

kommuneledelsen og enhetsledermøtet. Planen har også vært tema i åpne møter med bl.a. næringslivet. Framdriften med planarbeidet har dessverre blitt forhindret på grunn av stor arbeidsbelastning og manglende ressurstilgang. Det er håp om at arbeidet med planen likevel kan sluttføres i løpet av 2026.

VAR - vann/avløp/renovasjon - er samlebetegnelsen på de såkalte selvkosttjenestene. Det innebærer at tjenestene er gebyrfinansiert, og at kommunen ikke skal tjene penger på disse tjenestene. I kort handler dette om produksjon og tilgang til drikkevann, føring og rensing av avløpsvann, tømning av lukkede avløpsanlegg, og håndtering og gjenvinning av innsamlet avfall. Gebyrene skal også dekke løpende renteutgifter på investeringer gjort på VAR-området. Med den foreslåtte aktiviteten inne området kan det bli utfordringer framover med infrastruktur som trenger rask utbedring.

I budsjett for 2026 har det vært nødvendig å gjøre noen grep for å fortsatt redusere utgiftsnivået. For sektor Samfunnsutvikling dreier det seg om det følgende:

- Utgifter til strøm/biovarme/vedlikehold er redusert. Dette skyldes delvis prisvariasjon energi, men også innsparing/effektivisering som følge av ENØK-tiltak.
- Kommunale lokaler har fått gjennomført mye nødvendig vedlikehold de siste årene, og vedlikeholdsbudsjett kan derfor nå holdes lavt samlet sett.
- Det er noe økende utgifter til NØGIS-samarbeidet, bl.a. gjennom anskaffelsesprosessen på ny kartløsning og oppdatering av ortofoto. Disse kostnadene vil i 2026 gå via felles PBG, uten at det skal koste Tolga kommune noe mer.
- Det reduseres 1 stilling i 80 % vaktmester - løses gjennom naturlig avgang.
- Det reduseres 1 stilling i 50 % renholder - løses gjennom naturlig avgang.
- Avtale om interkommunalt samarbeid om plan, byggesak og geodata vil kunne gi noe innsparing, samtidig som kvaliteten på tjenesten vil kunne øke.

Sammendrag budsjett

Sektor Samfunnsutvikling preges av mange små stillinger på spissede fagområder. Dette medfører at mange av våre ansatte må være generalister framfor å kunne dyrke spisskompetanse. Vi jobber for gode faglige relasjoner over kommunegrensene, og klarer å levere tjenester på høyt nivå på tross av utfordringene. Det medfører også et begrenset profesjonelt handlingsrom.

Det har vært en utfordrende øvelse i å få et budsjett i balanse for sektoren i år. Handlingsrommet er stramt, og tjenestenivået er forsøkt opprettholdt på samme nivå selv om noen av tiltakene vil medføre endringer.

Det er jobbet meget godt i samarbeid med frivillige om å styrke kulturen i Tolga, og både kulturhus og Dølmotunet vil fortsatt være aktive arenaer for gode opplevelser for alle innbyggere.

Innsparing gjennom reduserte stilling vaktmester/renholder vil medføre redusert aktivitet på bl.a. vedlikehold eller utbedringer av kommunale bygg. Vi vil forsøke å holde bruken av privat tjenestekjøp på et minimum. Det er heller ikke planlagt store tiltak innen vann/avløp i 2026.

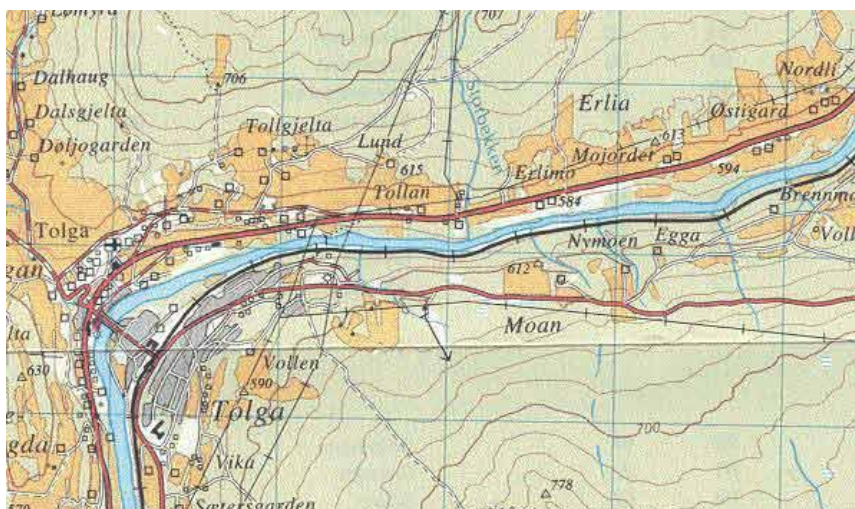
Tolga kommune står ovenfor utfordringer i årene som kommer. Infrastruktur må oppgraderes, og andre strukturer må vurderes. Bruken av kommunale formålsbygg kan effektiviseres, men det vil gjerne føre til endringer i tjenesteleveranse også. Fagmiljøer er sårbare på mange områder, og mer interkommunalt samarbeid vil tvinge seg fram.

Tiltak som ikke er tatt inn i planen

Det er uttrykt politisk ønske om å styrke aktiviteten i kulturhuset i samarbeid med lokale aktører. Etter utredningen gjennomført i 2025 er det foreslått å øke stillingsandel arrangementsansvarlig fra prøveordning i 2. halvår 2025 på 50 % til 80 % fast stilling fra 1.1.26. I tillegg foreslås det å bruke inntil 20 % stilling på markedsføring. Dette er ikke lagt inn i framlagte budsjett.

Kommunen fortsetter sin involvering i driften av Dølmotunet. Hva dette i praksis vil medføre vil bli klarere når utredning av konsept og drift blir ferdigstilt i 2026. Usikkert om dette har noen budsjettmessige konsekvenser.

Administrasjonen har videre foreslått innsparinger gjennom å avvikle medlemskap i Visit Røros og Østerdalen, og kutte i kulturpris. Dette understreker at det har vært jobbet med alle detaljer i budsjettet. Tiltakene er ikke lagt inn i budsjett.

Budsjettbehandling 11.12.25:

Husvert på 435.000 ble fjernet fra ordinært budsjettet. I stedet ble det lagt inn 800.000 i et utviklingsprosjekt som skal gå over tre år. Netto tilføring til sektoren er derfor 365.000

Se eget avsnitt vedrørende Utviklingsprosjekt i innledningen.

KULTUR OG UTVIKLING

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	4 525	3 681	3 681	3 463	3 463	3 463	3 463
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 724	1 486	2 584	1 091	1 091	1 091	1 091
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	243	150	150	150	150	150	150
Overføringsutgifter	4 120	2 294	2 536	2 374	2 374	2 374	2 374
Finansutgifter	104	97	97	97	97	97	97
Sum Driftsutgifter	10 716	7 708	9 049	7 175	7 175	7 175	7 175
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-1 176	-1 303	-1 303	-502	-502	-502	-502
Refusjoner	-4 594	-977	-977	-577	-577	-577	-577
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-371	-729	-729	-729	-729	-729	-729
Sum Driftsinntekter	-6 142	-3 009	-3 009	-1 808	-1 808	-1 808	-1 808
Sum	4 574	4 699	6 040	5 367	5 367	5 367	5 367

PLAN/TEKNISK

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	13 560	14 184	14 184	10 541	10 541	10 541	10 541
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	14 275	14 007	14 007	14 226	13 526	13 526	13 526
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 007	2 265	2 265	5 562	5 562	5 562	5 562
Overføringsutgifter	3 691	90	690	90	90	90	90
Finansutgifter	327	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	33 859	30 546	31 146	30 419	29 719	29 719	29 719
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-5 802	-6 564	-6 564	-6 020	-6 020	-6 020	-6 020
Refusjoner	-4 631	-849	-849	-953	-953	-953	-953
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-368	-40	-40	-40	-40	-40	-40
Sum Driftsinntekter	-10 800	-7 454	-7 454	-7 012	-7 012	-7 012	-7 012
Sum	23 059	23 093	23 693	23 406	22 706	22 706	22 706

VAR-OMRÅDET

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	2 458	1 892	1 892	1 874	1 874	1 874	1 874
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 005	3 243	3 243	3 368	3 368	3 368	3 368
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 445	5 086	5 086	4 858	4 858	4 858	4 858
Overføringsutgifter	2	0	0	0	0	0	0
Finansutgifter	613	0	0	29	29	29	29
Sum Driftsutgifter	10 524	10 221	10 221	10 130	10 130	10 130	10 130
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-12 241	-14 508	-14 508	-14 907	-14 907	-14 907	-14 907
Refusjoner	-150	0	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-857	0	0	-192	-192	-192	-192
Sum Driftsinntekter	-13 248	-14 508	-14 508	-15 099	-15 099	-15 099	-15 099
Sum	-2 724	-4 287	-4 287	-4 969	-4 969	-4 969	-4 969

Konsesjonskraft

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.budsjett 2025	Økonomiplan			
				2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Overføringsutgifter	915	500	500	500	500	500	500
Sum Driftsutgifter	915	500	500	500	500	500	500
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-3 625	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Driftsinntekter	-3 625	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum	-2 710	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tolga Kraftverk genererer en god del inntekter til kommunen. Disse er:

- Netto salg av konsesjonskraft
- Eiendomsskatt
- Konsesjonsavgift
- Naturressursskatt

Kommunens kraftinntekter har siden oppstart av Tolga Kraftverk i 2021 vært basert på en beregning fra og avtale med utbygger Hafslund Eco om Finansielt oppgjør. I oktober 2024 mottok Tolga kommune endelig vedtak fra NVE(Norges vassdrags- og energidirektorat), og man kjenner mengden konsesjonskraft som kan omsettes. Vedtaket er gjennomgått grundig i samarbeid med advokatfirmaet Lund & Co, som er

LVK (Landssammenslutninga av Vasskraftkommunar) sitt sekretariat. Det skulle med bakgrunn i vedtaket bli gjort etterbetaling av konsesjonsavgift til oss fra Hafslund Eco, og en etterberegning av salg konsesjonskraft.

Etterberegningen ga oss en vesentlig tilbakebetaling av mottatte kraftinntekter fra Hafslund, men som man etter en del forhandlinger ble enige om å eliminere mot delvis tillegg på låneavtalene til Tolga Kraft AS. Dette er en løsning vi må se oss fornøyd med slik saken ble nå. Kommunestyret ble holdt løpende orientert om forhandlingene, og utfallet av disse.

Salg av konsesjonskraft er nå ute på anbud, og for 2026 har fått en god fastpris på kjøp og salg av konsesjonskraft. Dette er viktig for å få et forutsigbart utgifts- og inntektsnivå knyttet til disse aktivitetene. Kommunen er medlem av Kommunekraft AS, som følger med på dette for oss og gir oss anbefalinger mht tidspunkt for å sette ut anbudene.

Tolga kommune har løpende hatt vesentlige eiendomsskatteinntekter fra utbygger. Totalt budsjettert eiendomsskatt for vannkraftanlegg i budsjettet for 2026 er 4,2 mill. Tidligere har vi fått eiendomsskatt av anlegg under utførelse. Etter at anlegget kom i drift beregnes eiendomsskatten relatert til

produksjon. Beregningen og grunnlaget for utskriving av eiendomsskatt på vannkraftverk får kommunen fra Skatteetaten.

Det skal før utløpet av 2025 gjøres en ekstra kontroll av konsesjonsavgift i perioden fra anlegget kom i drift og fram til første innbetaling i 2025. Kommunen har krav på å beregne renter for denne perioden. Vi vil få bistand fra Lund & Co til å kontrollere dette, og til å kvalitetssikre beløpet som ligger inne i budsjett for 2026. Denne inntekten har ingen betydning for regnskapsmessig resultat, siden forskriftene krever at mottatt avgift i sin helhet avsettes til fond.

Naturressursskatt betales til staten fra utbygger, og ligger innbakt i Tolga kommunes rammetilskudd for 2026. Tallene på disse foreligger ikke endelig før ved årsslutt.

Utfordringer og strategi

En av de største utfordringene når det gjelder inntektene fra Tolga kraftverk har vært kompleksiteten i vedtak og beregninger, og av lovverket for øvrig. Det har derfor vært helt nødvendig med juridisk bistand for å få sikret riktig prosess, og at man får maksimalt ut av disse inntektene. Vi regner imidlertid med at behov for bistand i 2026 blir vesentlig mindre enn det har vært tidligere år.

Beregning av netto salg konsesjonskraft blir mye mer oversiktlig med fast pris, gå forutsigbarheten i disse inntektene er vesentlig forbedret.

I tråd med kommunestyrets føringer, budsjetteres netto salg av konsesjonskraft i sin helhet avsatt til disposisjonsfond (Utviklingsfond), og vil slik sett ikke påvirke bunnlinjen på regnskapet for 2026. Det som imidlertid har vært tilfelle de siste årene, er at det har kommet inn høyere inntekter enn budsjettert, noe som har bidratt til å redusere merforbruk i regnskapet for øvrig. Dersom regnskapsmessig resultat tillater det, vil eventuell merinntekt også bli avsatt til Utviklingsfondet

Kjøp og salg av konsesjonskraft er store beløp som påvirker netto driftsresultat i Kommuneregnskapet.

Når det gjelder konsesjonsavgift, er dette inntekter som her skal avsettes til Fond konsesjonskraftinntekter (næringsformål) og til Kunst-, Kultur- og Idrettsfondet. Dette vil derfor heller e påvirke driftsresultatet til kommunen.

Sammendrag budsjett

Netto salg konsesjonskraft

Netto salg av konsesjonskraft avsettes budsjettmessig i sin helhet til disposisjonsfond, slik at svingningene på kraftprisen prinsipielt ikke skal påvirke kommunens rammer. Det er usikkert hvordan anbudsprosessen vil påvirke kommunens reelle inntekter. Kommunestyret vil bli holdt løpende informert om denne prosessen.

På tjenesteområdet for konsesjonskraft ligger det i budsjettet for 2026 følgende poster:

- Kjøp av konsesjonskraft kr. 500.000
- Salg av konsesjonskraft kr. 2.000.000

Pensjon og premieavvik

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter							
Lønn	-6 340	-8 064	-8 064	-4 365	-4 365	-4 365	-4 365
Sum Driftsutgifter	-6 340	-8 064	-8 064	-4 365	-4 365	-4 365	-4 365
Sum	-6 340	-8 064	-8 064	-4 365	-4 365	-4 365	-4 365

Beskrivelse av dagens virksomhet

Budsjett- og regnskapsforskriften har særskilte regler om håndtering av pensjonspremie, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser i kommuneregnskapet.

Når man snakker om pensjonskostnader i budsjettet, er det i prinsippet to områder som påvirker rammer og kostnadsnivå:

- Pensjonskostnad i prosent av lønnskostnaden
- Premieavvik

Det beregnes arbeidsgiveravgift av disse kostnadene i regnskapet.

Den netto pensjonskostnaden fordeles mellom Statens Pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP). Førstnevnte gjelder i hovedsak lærere og øvrige statsansatte, mens resten av kommunens ansatte ligger under KLP. **Pensjonspremien** (det vi betaler inn til pensjonskassen) føres løpende gjennom året. For å komme fram til netto **pensjonskostnad** beregnes summen av årets pensjonsopptjening og årets rentekostnad, fratrasket årets forventede avkastning på pensjonsmidlene. Dette er kompliserte beregninger som kommer fra aktuaren (pensjonskassen) i januar påfølgende år. Budsjett og oppdaterte estimater kommer oppdatert et par ganger i året. Man kommer fram til en prosentsats som utgiftsføres sammen med lønnsutbetalingene, og det gjøres en avregning ved årsslutt. Ansatte trekkes 2 % av sin lønn mens arbeidsgiver betaler resten. Pensjonssatsene for 2026 er 19 % for KLP og 11 % for SPK.

Premieavvik er differansen mellom årets pensjonspremie og årets beregnede netto pensjonskostnad. Dette er normalt store regnskapsmessige inntekter, som påvirker netto driftsresultat direkte. For å demme opp for de store svingningene skal premieavviket periodiseres, og tilbakeføres over 7 år med like store årlige beløp. Dette kalles amortisering, og er normalt en utgiftspost som reduserer det store premieavviket.

På tjenesteområdet for Pensjon og premieavvik inngår i tillegg bruk av premiefond, som er en stor inntektsføring. Denne inntekten blir imidlertid fordelt på tjenesteområdene, så selv om man får et stort budsjettavvik på bruk av premiefond, påvirker ikke dette regnskapsmessig resultat.

Utfordringer og strategi

Den store utfordringen når det gjelder pensjon, er at det svinger voldsomt gjennom året, og det er ofte stor forskjell på hva som legges frem som budsjett, og hva det endelige resultatet blir. En annen utfordring er at man aldri vet dette sikkert før aktuarberegningen foreligger i januar påfølgende år. Det er først da man har helt klarhet i hva det regnskapsmessige resultatet blir.

Utfordringen gjelder i alle hovedsak KLP. SPK har historisk sett holdt seg forholdsvis stabilt. Det er forholdsvis få av kommunens ansatte som hører inn under denne ordningen, så den regnskapsmessige konsekvensen blir ikke så vesentlig.

Pensjonskostnaden påvirkes av mange forhold, som lønns- og prisvekst og rentenivå. Når det er så stor usikkerhet i markedet, og renten forblir høy, påvirker dette i vesentlig grad hva pensjonskostnaden kommer til å bli.

I 2024 fikk vi et vesentlig avvik på premieavvik/amortisering i forhold til budsjett. Budsjettert positivt premieavvik ble på ca 3,4 mill mot 7,9 i budsjett, mens amortiseringen ble omtrent som budsjettert med 5,8 mill mot budsjettert 5,5 mill.

I 2025 har vi justert premieavvik/amortisering fra positivt 4,8 mill i opprinnelig budsjett mot 9,5 mill negativt ved 2. tetial. Dette har sin bakgrunn i bruk av premiefond - som er tilført massive midler i 2025 - se nedenfor. Totalt på tjenesteområdet for Pensjon og premieavvik er effekten en inntektsreduksjon på 2,3 mill i revidert budsjett 2025.

Kommunenes Sentralforbund har presisert at pensjonskostnaden også for 2026 blir en utfordring for kommunene, og vil bli en enda større utfordring framover. Det er endringer i pensjonsordningene som påvirker, blant annet at det er innført sær-aldersgrenser for en del grupper. Så også i regjeringens forslag til statsbudsjett er dette delvis kompensert. Innføring av spesielle regler vedrørende AFP-ordningen er en ekstra belastning også i 2026.

Selve pensjonssatsen er noe redusert, fra 21 % til 19 % for KLP, og fra 12 % til 11 % for SPK.

BRUK AV PREMIEFOND

Bruk av premiefond reduserer størrelsen på premien som betales inn til KLP. Dette har en likviditetsmessig effekt, og påvirker ikke regnskapsmessig resultat. Beløpet påvirker imidlertid premieavviket, og må tas hensyn til ved vurdering av det som brukes av fondet.

Til dette fondet avsetter KLP sin avkastning fra forrige år. Det har de siste årene blitt tilført store midler til fondet, og Tolga kommune er sterkt anbefalt å bruke mer av dette. Spesielt i 2025 ble det tilført mange millioner kroner til fondet, som fra før hadde en saldo på 9 mill. I 2025 blir det derfor brukt 14,3 millioner av fondet i stedet for opprinnelig budsjett på 3 mill. Den største ulempen ved å bruke mer av premiefondet er ordningen for refusjon ressurskrevende tjenester. I den sammenhengen er det **betalt** premie vi får refusjon av, og ikke den regnskapsmessige pensjonskostnaden. Så økt bruk av fondet vil påvirke refusjonskravet til TFF negativt. Ved beregning for refusjonskravet ved årsslutt 2025 vil vi se den endelige effekten av dette.

Sammendrag budsjett

I budsjettet for 2026 er det lagt til grunn en pensjonsprosent for KLP på 19 % og en pensjonsprosent for SPK på 11 %. Dette ligger i budsjettet som tillegg på all pensjonsgivende lønn. Det beregnes arbeidsgiveravgift av både lønn og pensjon.

I Tolga kommune sitt budsjett er det lagt inn en forventet lønnsøkning for 2026 på 4,5 %. Dette lønnsoppgjøret er for 2026 avsatt i samlet pott på Fellesområdet til Politikk/Stab/Felles, og er forklaringen på økning i rammen på Politikk/stab/felles - Fellesområdet. Når lønnsoppgjøret er ferdig høsten 2026 vil disse budsjettpostene bli fordelt til de aktuelle tjenesteområdene basert på reelt oppgjør for 2026. Det var første gang det ble gjort slik i kommuneregnskapet til Tolga kommune i 2025.

Budsjettert premieavvik i 2026 er 6 mill inklusive arbeidsgiveravgift, med en amortisering på 4,8 mill. altså en netto inntekt på 1,1 mill.

Bruk av premiefond er en likviditetsmessig størrelse, som blir fordelt ut på tjenesteområdene. I budsjettet for 2026 er dette beregnet til 3,2 mill i inntekt inklusive arbeidsgiveravgift, som blir fordelt ut på tjenesteområdene.

Utredningsoppgaver

Sektor	Utredningsoppgave	Bakgrunn for utredning	Mandat	Perioder	Organisering og lovhjemmel
Stab/støtte / Innbyggertorg	Samle ansatte i stab og innbyggertorg under en ledelse	Som forutsetning for innsparing lagt i økonomiplanperioden.	Finne en hensiktsmessig struktur og organisering når en ikke skal erstatte naturlige avganger fullt ut. Behov for å styrke samhandling på tvers, utnytte personalressurserne bedre i hverdagen, men også i perioder hvor en må løse nye oppdrag/periodevise oppgaver (beredskap og krisehåndtering, valggjennomføring mm)	01.01.26 - 30.06.26	Gjennomføres med interne prosesser og medbestemmelse i henhold til AML §4-2 tredje ledd
Velferd	Interkommunalt samarbeid helsestasjon	Små sårbare tjenester, med store rekrutteringsutfordringer og utfordringer med å beholde helsesjukepleier. Større fagmiljø er ønskelig. Kommunen ser store problemer med å levere gode nok tjenester ved fravær	Utrede muligheter for interkommunal helsestasjon. Momenter en ønsker hensyntatt er : Tilgjengelighet Tilstedeværelse i kommunen i forhold til tverrfaglig samhandling barn og familie Hjemmebesøk må ivaretas på	15.12.25 - 30.04.26	Gjennomføres med interne prosesser og i samarbeid med nabokommuner. Medbestemmelse i henhold til AML §4-2 tredje ledd

			en tilfredsstillende måte		
Velferd	Interkommunalt samarbeid legetjenester	Små sårbare tjenester, med store rekrutteringsutfordringer. Kommunen har ansvar for legevakt for innbyggere (og de som oppholder seg i kommunen) hverdager 08-15.30 og deltar i legevaktsordning hverdager 15.30-08 og helg/helligdager. Store problemer med å levere gode nok tjenester ved fravær.	Utrede muligheter for interkommunale legetjenester Momenter en ønsker hensyntatt er: Samarbeid med sykepleiepoliklinikk Samhandling helsestasjon Legetjenester institusjon	01.01.26 - 31.12.26	Gjennomføres med interne prosesser og i samarbeid med nabokommuner. Medbestemmelse i henhold til AML §4-2 tredje ledd
Velferd	Interkommunalt samarbeid forvaltningskontor	Små og sårbare tjenester, men nødvendig for å gi vedtak etter gjeldende lovverk og i tråd med lokale tildelingskriterier. Interkommunal enhet vil få et større fagmiljø med flere som blir spesialisert innen ulike fagområder. Interkommunal enhet vil kunne drifte mer effektivt	Utrede mulighet for interkommunalt forvaltningskontor med utgangspunkt i å øke kvalitet og fagkompetanse, minske sårbarhet og redusere ressursbruk	15.12.25 - 30.04.26	Gjennomføres med interne prosesser og i samarbeid med nabokommuner. Medbestemmelse i henhold til AML §4-2 tredje ledd
Oppvekst	Tilbud og innhold ved kulturskolen	Det er lovpålagt å ha en kulturskole jf. Opplæringsloven. Innhold og tilbud er opp til kommunen.	Utrede kulturskolens framtidige tilbud i lys av strammere budsjettammer	01.01.26 - 30.06.26	Gjennomføres med aktiv medvirkning fra barn, unge og foreldre.

		§26-1 Kommunen skal ha eit tilbod om kulturskole til barn og unge, organisert i tilknytning til skolen og kulturlivet. Formålet i §26-2 sier; Kulturskolen skal leggje til rette for at elevane får delta i ulike aktivitetar der dei får lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstnariske uttrykk, i eit trygt og godt skolemiljø	Medvirkning fra barn, unge og foreldre Vurdere tilgjengelige tilbud over kommunegrensen		Kartlegging av eventuelt samarbeid over kommunegrensene. Medbestemmelse for ansatte i henhold til AML §4-2 tredje ledd
--	--	---	---	--	--

Budsjettbehandling 11.12.25:

Oppvekst:

Kommunestyret ber kommunedirektøren fortløpende vurdere behovet for ytterligere lederressurs innen sektor Oppvekst ifb. med at kommunalsjefstillingen blir ledig fra 1. januar. Det er viktig at man nå får tid til å prøve ut en ny struktur og kartlegge hva det er behov for, og hvor stor stilling som trengs til annen ledelse innen sektoren før man ev. lyser ut en ny stilling. Kommunestyret ber samtidig om at det igjen tas initiativ til skolefaglig samarbeid med nabokommuner. Videre oppfølging av KSK-rapporten videreføres og en bred medvirkningsprosess igangsettes i løpet av 2026.

Utredning tjenesteytings-avtale med Kirkelig Fellesråd

Kommunedirektøren bes om å gjennomgå tjenesteytingsavtalen med Kirkelig fellesråd. Det bes om en utredning for å se på om avtalen kan utvides slik at Kirkelig Fellesråd kan ta del i kommunens eksisterende avtaler og tjenesteområder.

Kommunedirektøren bes fremme en sak til kommunestyremøtet i mars 2026.